

ISSN 2350-9767

วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2564

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/KKUJ/index>

เจ้าของ: ฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา โดยกองบริหารงานวิจัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

โทรศัพท์ 043-203177-8

กำหนดออก: ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

เดือนมกราคม - เดือนเมษายน,

เดือนพฤษภาคม - เดือนสิงหาคม,

เดือนกันยายน - เดือนธันวาคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ชาญชัย พานทองวิริยกุล

ศาสตราจารย์มนตรีชัย ดวงจินดา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนพลชัย ชามะรัตน์

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เร่ สิงห์โกวินท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรกริช สังขมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอียรชัช อักษรดีษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นริชิต จิรสิทธิ์ธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาคภูมิ ทรนภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สกันธ์ชัย ชะนูนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดแดน วิสุทธิลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญมาก

อาจารย์จักรพันธ์ ชัดชุมแสง

อาจารย์กานูวัฒน์ ภักดีอักษร

Prof. Luuk Knippenberg, PhD.

Assoc. Prof. Aslihan Aykac, PhD.

Prof. Chistoph Antweiler, PhD.

Prof. Noriyuki Suzuki, PhD.

Prof. Jonathan D. Rigg, PhD.

มหาวิทยาลัยบูรพา

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

Radbound University, Netherlands

Ege University, Turkey

University of Bonn, Germany

University of the Ryukyus, Japan

National University of Singapore

ฝ่ายจัดการ:

นางสาวภัทรรภา บำรุงไทยชัยชาญ

วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารทางวิชาการซึ่งบทความทุกเรื่องต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอย่างน้อย 2 ท่าน (peer-reviewed journal) วารสารรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับ (Original) ในรูปแบบบทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ (Review articles) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book reviews) ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แบ่งออกเป็น ด้านกฎหมาย ปรัชญาและศาสนา การเมืองการปกครอง การศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษา วรรณกรรม และสังคมศาสตร์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและองค์ความรู้ใหม่ อันเป็นความก้าวหน้าทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วารสารมีกำหนดออก ปีละ 3 ฉบับ (รายสี่เดือน) โดยมีการเผยแพร่ออนไลน์ (Online Journal) ในรูปแบบวารสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีการเผยแพร่รูปเล่มสำหรับจัดส่งให้ห้องสมุดหรือหน่วยงานที่สนใจ

ISSN 2350-9767

Khon Kaen University International Journal of Humanities and Social Sciences

Vol. 11 No. 3 September - December 2021

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/KKUJ/index>

Publisher: Office of the Research and Graduate Studies

Publishing Frequency: KKU International Journal of Humanities and Social Sciences

is published 3 issues annually in

January - April

May- August

September - December

Advisor Committee

Assoc. Prof. Dr. Charnchai Panthongviriyakul

President of Khon Kaen University

Prof. Dr. Monchai Duangjinda

Vice President for Research and Graduate Studies,
Khon Kaen University

Editor:

Assistant Professor Thanapauge Chamaratana

Khon Kaen University, Thailand

Editorial Board

Professor Chistoph Antweiler, Ph.D.

University of Bonn, Germany

Professor Jonathan D. Rigg, Ph.D.

National University of Singapore, Singapore

Professor Luuk Knippenberg, Ph.D.

Radboud University, Netherlands

Professor Noriyuki Suzuki, Ph.D.

University of the Ryukyus, Japan

Assistant Professor Norachit Jirasatthum

Khon Kaen University, Thailand

Associate Professor Aslihan Aykac, Ph.D

Ege University, Turkey

Associate Professor Suwichai Kosaiyawat

Burapha University, Thailand

Assistant Professor Jakkrit Sangkhamanee

Chulalongkorn University, Thailand

Assistant Professor Jaray Singhakowinta

National Institute of Development
Administration, Thailand

Assistant Professor Pakpoom Hunnapha

Maharakham University, Thailand

Assistant Professor Thianchai Aksrondit

Chiangmai University, Thailand

Assistant Professor Skonchai Chanunan

Naresuan University, Thailand

Assistant Professor Suddan Wisudthiluck

Thammasat University, Thailand

Assistant Professor Suttiporn Bunmak

Thaksin University, Thailand

Mr. Jaggapan Cadchumsang

Khon Kaen University, Thailand

Mr. Panuwat Pakdeekasorn

Prince of Songkhla University Phuket Campus,
Thailand

Managing Staff:

Miss Pattarapa Bumrunthaichaichan

KKU International Journal of Humanities and Social Sciences is a peer-reviewed journal published every 4 Month by Khon Kaen University. We welcome submission from all fields of Humanities and Social Sciences. The journal accepts Thai or English manuscript of original research articles, review articles and book reviews which have never been published elsewhere. Our purpose is to distribute new knowledge in the field of Humanities and Social Sciences. Research areas covered by the journal include (but not limited to): Law, Religions and Philosophy, Political Sciences, Public Administration, Education, Geography, History, Language and Literature, and Sociology.

บทบรรณาธิการ

ในวันที่ผมกำลังเขียนต้นฉบับบทบรรณาธิการของวารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อยู่นี้ ทั่วโลกมีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) มากกว่า 253 ล้านคน โดยมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 5.1 ล้านคน และเป็นเวลากว่าสองปีที่มนุษยชาติยังคงเผชิญหน้ากับโรคอุบัติใหม่มหาวายร้ายที่จุลโคมมนุษยชาติระลอกแล้วระลอกเล่าและยังคงเป็นวิกฤติร่วมของมวลมนุษยชาติที่ต้องร่วมแรงร่วมใจกันยับยั้งการแพร่กระจายของเชื้อ ตลอดจนหาทางคลี่คลายสถานการณ์เลวร้ายภายใต้การบูรณาการองค์ความรู้ที่เหมาะสมเพื่อการเผชิญหน้าแก้ปัญหาด้วยสติและปัญญาร่วมกัน

วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น เดินทางมาสู่ฉบับสุดท้ายของปีที่ 11 ในการทำหน้าที่เผยแพร่ผลงานวิจัยและองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยวารสารที่อยู่ในมือท่านผู้อ่านขณะนี้มียุทธศาสตร์ที่กองบรรณาธิการได้คัดสรรนำเสนอแก่ท่านผู้อ่าน จำนวน 7 บทความที่มีลักษณะโดดเด่นในทางสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังนี้

เริ่มต้นบทความแรกเป็นบทความทางสังคมวิทยาว่าด้วยการย้ายถิ่นของแรงงานไทยระดับทักษะไปทำงานในต่างประเทศ โดยสุทธิพร บุญมาก และมูท่าหมัด สาแลบิง เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียมีผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าการย้ายถิ่นแรงงานดังกล่าวไม่ได้เป็นการสูญเสียทุนมนุษย์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่กลับเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจต่อกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้ย้ายถิ่น ถิ่นต้นทาง และถิ่นปลายทาง รายละเอียดของท่านผู้อ่านพลิกไปค้นหาในเล่มครับ

บทความที่สองยังเป็นเรื่องราวในบริบทของภาคใต้ แต่ขยับมาเป็นศาสตร์ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยกิริติ นันทพงษ์ ที่ทำการวิจัยโดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิมแห่งหนึ่งในจังหวัดตรัง และพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในภาพรวมเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางขึ้นมาเป็นระดับดีมาก

จากภาคใต้เราขยับขึ้นไปยังภาคเหนือ เพื่อไปดูผลงานของจิรวัฒน์ รักชาติ ซึ่งเป็นบทความวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่มุ่งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวไทใหญ่ และทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมชุมชนกับธุรกิจโฮมสเตย์ของชุมชน โดยแสดงถึงเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่สนับสนุนกิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์ผ่านกรอบแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนและแนวคิดกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากสองชุมชนในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีผลการวิจัยที่น่าสนใจหลายประเด็น โดยเฉพาะปัจจัยสนับสนุนของสถาบันการศึกษา

ในห้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ รวมไปถึงการใช้กลยุทธ์ทางวัฒนธรรม ในการขับเคลื่อนกิจการ เพื่อสังคมโฮมสเตย์ดังกล่าว

บทความที่สี่เป็นบทความภาษาอังกฤษในสายบริหารธุรกิจ โดยลินี แสงอรุณ ที่มีความน่าสนใจและเชื่อมโยงกับผลกระทบของวิกฤติการ Covid-19 โดยเธอได้นำเสนอผลวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาดและความเต็มใจที่จะจ่ายสำหรับห้องพักของโรงแรมในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ในประเทศไทย โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ นอกจากค่าห้องพักแล้ว กลุ่มตัวอย่างยังแสดงความสนใจในบริการเพิ่มเติมจากโรงแรมอีกด้วย พวกเขาพึงพอใจกับประสบการณ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะห้องพักพิเศษ การตกแต่งพื้นที่โดยรอบ และบริการที่สะดวกสบาย โดยขั้นตอนด้านความปลอดภัยในการจัดการกับการติดเชื้อโควิด-19 ในช่วงเวลาที่เข้าพักเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณามากที่สุด

ในบทความที่ห้ายังเป็นบทความภาษาอังกฤษ โดยคณะผู้เขียนจากประเทศอินโดนีเซีย นำโดย Novita Wulandari และคณะผู้เขียนอีกสี่ท่าน ซึ่งนำเสนอช่องว่างของการยอมรับในระดับนานาชาติระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย พวกเขาจึงมุ่งที่จะศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการนำโปรแกรมการศึกษาในวิชาวิทยาศาสตร์ไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป บทความนี้เหมาะแก่การศึกษาของไทยที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาและเปรียบเทียบกับกระดาเนินการของประเทศไทยได้ด้วย

บทความต่อมาเป็นบทความในสายภาษาศาสตร์ที่มุ่งศึกษาหนังสือรวมบทประพันธ์เรื่อง “นารีเรื่อนาม” ในฐานะวรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตก ทั้งด้านเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์ โดยชนัญชิตา บุญเหาะ โดยเธอพบว่า บทประพันธ์ดังกล่าวมีเนื้อหาที่มุ่งสนับสนุนสตรีให้เห็นความสำคัญของความรู้ ความกล้าหาญและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ โดยผู้ประพันธ์ได้นำเสนอในลักษณะการเล่าชีวิตประวัติเชิงสคดีเกียรติดคุณเพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่านให้คล้อยตามกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ บทบาทของสตรีในประวัติศาสตร์ 14 ท่าน ใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีที่ได้รับการบันทึกอยู่ในพระราชพงศาวดาร กลุ่มสตรีที่ได้รับการยกย่องในฐานะวีรสตรีของฝ่ายสัมพันธมิตร และกลุ่มสตรีที่เป็นตัวละครเอกของวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมไทยสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตกได้เป็นอย่างดี

ปิดท้ายด้วยบทความในสาขาศึกษาศาสตร์ โดยทรศนัย โกวิทย์กร และมาเรียม นิลพันธุ์ ทำนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจอย่างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเนอเรชันแอลฟา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ทำหายที่ครูประถมศึกษาจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะวิธีการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based learning) เป็นกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดทำให้นักเรียนเกิดความคงทนในระยะยาวเมื่อได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ครู และสิ่งแวดล้อม ผ่านการลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กองบรรณาธิการหวังว่าบทความทั้งเจ็ดบทความดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านไม่มากก็น้อย และเราสัญญาว่าในการก้าวเข้าสู่ปีที่ 12 บนเส้นทางวิชาการของวารสารวิชาการเล็ก ๆ ของเรานี้ เราจะยังคงเลือกสรรผลงานที่มีคุณภาพทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงการบูรณาการข้ามศาสตร์ในสาขาที่เกี่ยวข้องมาทำนัลแต่ท่านผู้อ่านด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนพฤกษ์ ขามะรัตน์
บรรณาธิการ

Editorials

As I am writing this editorial section for the International Journal of Humanities and Social Sciences of Khon Kaen University, over 253 million people worldwide have been infected by Covid-19. After two years of its existence, the emerging disease has taken over 5 million lives and has become an international crisis that requires the integration of all public sectors to smartly confront and put an end to this disease.

The International Journal of Humanities and Social Sciences of Khon Kaen University, under the supervision of the Department of Research and Graduate Studies, has now reached its last issue of the year 2021. Through its past 11 years' service, this journal has served as a disseminator of well-grounded research knowledge in the areas of humanities and social sciences. This end-of-the-year issue is loaded with seven profound journals on the contents of humanities and social sciences as summarized below.

The first journal on the branch of social sciences scrutinizes skilled labor migration. In this study, Suttiporn Bunmak and Muhammad Salaebing intended to explain how Melayu-Thai workers migration to Malaysia impacted the economic health in the southern provinces of Thailand. It is evidenced in this study that the migration of skilled laborers does not resemble the loss of human capital. On the contrary, this labor movement is an economic bridge that creates a tri-partisan balance for the migrants, the homeland, and the destination. More detailed information is awaiting inside this book.

Similar to the first journal, the second journal is also set in the south. Kirati Nantapong, investigates how the 4 MAT teaching system promotes the pronunciation of cluster consonants among the sixth graders from a Muslim community in the province of Trang. It was exhibited that the system could help raise the students' ability to pronounce cluster consonants as depicted an increase of the average score from a "moderate level" to a "very good" level. The third journal conducted in Thailand's northern territory by Jirawat Rugchat is framed around the social sciences and anthropology to investigate changes oriented in the Shan ethnic group. Focused in this research is how the local cultures well as other cultural networks in Thailand have impacted homestay practices in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province. Highlighted in this research are the endorsing factors for homestay practices which include the development of local education, the support from the local administration, and the cultural factors in the target area.

The fourth article is written in English in the area of business administration by Naline Saengaran. The research interestingly portrays how the Covid-19 crisis impacts market share and willingness to pay for a hotel room during the COVID-19 situation in Thailand. What is quite interesting from the finding of this research is that the subjects also expressed interest in additional hotel services. They are satisfied with new experiences provided by the special room services, area decoration, and clients' convenience. In addition, COVID-19 preventive measures are the most important factor to consider during a hotel stay.

The fifth article is also an English article written by a panel of authors from Indonesia, led by Novita Wulandari and four other authors. It presents a gap in international recognition between public and private universities in neighboring Indonesia. The authors investigate the progress on how to make an educational program in science gain international recognition. The results from this research lead to the further improvement of the educational program in science in the designated research location. This article can be used by Thai educators as a valid reference of similar issues being implemented in Thailand.

The next article is an article in linguistics that investigates a collection of books entitled, "Naree Rueang Nam" as literature for women preaching after the western influence. The investigation is based both in terms of its content and composing strategies. The researcher, Chananchida Boonhor, found that the aforementioned essays were found to have intended to promote the importance of knowledge, courage, and sacrifice for the national common good among women. It was revealed that Naree Rueang Nam is presented in a glorious biographical manner to persuade the readers to comply with desirable behaviors. The book narrates the epic roles of 14 women in history, who have been categorized into three groups including; a) females included in the royal chronicles, a) women regarded as allied heroines, and c) female protagonists of various kinds of literature. The roles exercised by these groups of females represent the expectation and the roles and the duties being bestowed upon women in Thai society in the post-western period.

This issue is closed with an article in the field of education by Thasanai Gowithayakorn and Maream Nillapun. Included in this journal are ideas on how to direct proactive learning, a game-based learning technique, for the alpha generation learners at the elementary school level. It has been a challenge for elementary school teachers to plan for effective learning management. Game-based learning is a strategy that responds to the proactive learning concept. It is an efficient tool in providing the students with learning durability as they are encouraged to engage with their classmates, teachers, and the environment. Learning through games makes the classroom activity fun and entertaining to learn.

The editors hope that these seven articles included in this issue will be beneficial to a certain degree to the readers. It is our mission to enter the 12th year of academic expertise on this small journal with confidence that we can continue to fine-select quality works in the humanities and social sciences and also from other inter-disciplinary fields to be presented to the readers.

Asst. Prof. Dr. Thanapauge Chamaratana
Editor

บทความวิจัย

- ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นระดับทักษะ
ระหว่างประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
ของประเทศไทย: กรณีศึกษาแรงงานไทยเชื้อสายมลายู
ระดับทักษะในประเทศมาเลเซีย
สุทธิพร บุญมาก, มุhammad สาแลบิง

1
- การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
กิริติ นันทพงษ์

26
- ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมชุมชนกับกิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์
ในชุมชนชาวไทยใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย
จิรวัดน์ รักชาติ, ปวันรัตน์ บัวเจริญ

55
- The Market Segment and Willingness to Pay
for the Hotel Room During the COVID-19 Situation
in Thailand
Nalinee Saengaran

87
- Internationalization Policy factors in Muhammadiyah
Higher Education (PTM): A case study of Government
science study program at Universitas Muhammadiyah
Malang (UMM)
*Novita Wulandari, Dyah Mutiarin, Tunjung Sulaksono,
Awang Darumurti, Muhammad Iqbal*

115

- ◎ นารีเรื่องนาม: วรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลตะวันตก 147
ที่ปรากฏในหนังสือขำรวัย
ชนัญชิดา บุญเหาะ

- ◎ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้ 173
เป็นฐานสำหรับ ผู้เรียนเจเนอเรชันแอลฟา
ทรรคนัย โกวิทยากร, มาเรียม นิลพันธุ์

ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นระดับทักษะระหว่าง ประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย: กรณีศึกษาแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะ ในประเทศมาเลเซีย

สุทธิพร บุญมาก (Suttiporn Bunmak)*
มูหัมหมัด สาแลบิง (Muhammad Salaebing)²

บทคัดย่อ

แรงงานระดับทักษะเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย การศึกษาครั้งนี้ต้องการทำความเข้าใจต่อการย้ายถิ่นแรงงานชาวไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทำงานในประเทศมาเลเซีย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 31 คน เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่า การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียมีผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร ผลการศึกษา พบว่า การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียมีผลลัพธ์และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจจากประเทศมาเลเซียสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใน 3 รูปแบบ คือ การส่งเงินกลับให้ครอบครัว การลงทุน และการบริจาคชะกาตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย จึงไม่ได้เป็นการสูญเสียทุนมนุษย์ของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไป

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาการบริหารและพัฒนาชุมชน หน่วยวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อพัฒนาสังคมในภาคใต้ของประเทศไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา, Corresponding author
e-mail: sutiporn@tsu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา

ทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจต่อกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้ย้ายถิ่น จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยในฐานะถิ่นต้นทาง และประเทศมาเลเซียในฐานะถิ่นปลายทาง

คำสำคัญ: ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ, แรงงานไทยเชื้อสายมลายู, การย้ายถิ่นระดับทักษะ, มาเลเซีย, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

Skilled workers are considered a part of the migration phenomenon of Thai-Melayu workers migrating from Thailand's southernmost provinces to Malaysia. This study seeks to explore and understand the migration phenomenon of Thai-Melayu skilled workers from Thailand's southernmost provinces to Malaysia, using qualitative method of research by in-depth interviews of 31 key informants. It aims to examine the correlations in terms of economic aspect between the migration of Thai-Melayu skilled workers and Thailand's southernmost region. The result showed that the migration of Thai-Melayu skilled workers from Thailand's southernmost provinces to Malaysia was correlatively connected with the economic outcomes of the southernmost region in three forms i.e. financial support for family; business investments; and zakat funding for local community in the southernmost provinces. It thus can be said that the migration of Thai-Melayu skilled workers to Malaysia somehow did not deem as a loss of human resource for Thailand's southernmost region, rather it deemed as a contributed factor in connecting economic relations among three significant parties i.e. the immigrants, Thailand's southernmost provinces as the place of origin, and Malaysia as the place of destination.

Keywords: economic outcomes, Thai-Melayu workers, skilled migration, Malaysia, Thailand's southernmost provinces

1. บทนำ

ประชาคมอาเซียนมีกระแสการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศภายในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ซึ่งในบางประเทศเป็นประเทศต้นทางที่มีกระแสการย้ายถิ่นออก (Emigration) และในบางประเทศเป็นถิ่นปลายทางที่มีกระแสการย้ายถิ่นเข้า (Immigration) ประเทศมาเลเซียมีลักษณะพิเศษที่มีทั้งการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศทั้งประเภทการย้ายถิ่นออกและการย้ายถิ่นเข้า (สุทธิพร บุญมาก, 2555; Kanapathy, 2008) เนื่องจากประเทศมาเลเซียมีกระแสการย้ายถิ่นออกของประชากรแรงงานที่ไปทำงานในต่างประเทศ และมีการย้ายถิ่นเข้าของแรงงานต่างชาติในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก นอกจากประเทศมาเลเซียมีกระแสการย้ายถิ่นแรงงานต่างชาติระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะในตลาดแรงงานทุติยภูมิหรือระดับล่าง² (Secondary Labour Market) ของประเทศแล้ว ประเทศมาเลเซียยังมีกระแสการย้ายถิ่นแรงงานต่างชาติระดับทักษะเข้ามาทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิหรือระดับบน³ (Primary Labour Market) ของประเทศเช่นกัน ประเทศมาเลเซียภายหลังมีนโยบายเศรษฐกิจฉบับใหม่ (the New Economic Policy: NEP) ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) ทำให้ประเทศมาเลเซียประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานท้องถิ่นในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซีย (สุทธิพร บุญมาก, 2552; Kaur, 2010) รัฐบาลมาเลเซียจึงมีนโยบายการเปิดรับแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซียเพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนแรงงานท้องถิ่นในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซีย รวมถึงการเปิดรับแรงงานต่างชาติระดับทักษะให้เข้ามาทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซียที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ความสามารถในตำแหน่งงานอาชีพในระดับทักษะ ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายเปิดรับแรงงานต่างชาติระดับทักษะให้เข้าทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศ (สุทธิพร บุญมาก, 2552; 2562; Kaur, 2010) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้และเทคโนโลยี

² ตลาดแรงงานทุติยภูมิหรือตลาดแรงงานระดับล่าง (secondary labour market) เป็นตลาดแรงงานที่มีระบบการผลิตแบบไม่เป็นทางการ เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก จึงมีความต้องการว่าจ้างแรงงานระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะ มีระดับการศึกษาน้อย

³ ตลาดแรงงานปฐมภูมิหรือตลาดแรงงานระดับบน (primary labour market) เป็นตลาดแรงงานที่มีระบบการผลิตที่ทันสมัย มีความต้องการว่าจ้างแรงงานระดับทักษะที่มีความรู้ มีระดับการศึกษาดี และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งมีค่าจ้างค่อนข้างสูงในการทำงาน

ภายใต้การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียภายใต้นโยบายเศรษฐกิจฉบับใหม่ ประเทศมาเลเซียจึงมีกระแสการย้ายถิ่นแรงงานต่างชาติระดับทักษะเข้ามาทำงานในประเทศ (สุทธิพร บุญมาก, 2562; Kaur, 2010) รวมถึงแรงงานไทยเชื้อสายมลายูจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของกระแสการย้ายถิ่นเข้ามาทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซีย โดยเฉพาะนักเรียนไทยเชื้อสายมลายูที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศมาเลเซีย (สุทธิพร บุญมาก และ มูหำหมัด สาแลบิง, 2562)

ประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีกระแสการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะที่เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานหัตถิภูมิของประเทศมาเลเซีย (คำนวน นวลสนอง, นิสากร กล้านรงค์ และมูหำหมัด สาแลบิง, 2552) อย่างไรก็ตาม พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้มีเฉพาะแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะที่เข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซียเท่านั้น แรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะก็เป็นส่วนหนึ่งของแรงงานต่างชาติในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซียเช่นเดียวกัน ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาเน้นวิชาการให้ความสนใจเฉพาะกลุ่มแรงงานระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะที่เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานของประเทศมาเลเซียเท่านั้น (คำนวน นวลสนอง, นิสากร กล้านรงค์ และมูหำหมัด สาแลบิง, 2552; พรพันธ์ เขมคุณาศัย และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ, 2552; สุทธิพร บุญมาก, 2554; อารี จำปากลายเป็น, 2558) อย่างไรก็ตาม กระแสการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูในประเทศมาเลเซียยังมีกลุ่มแรงงานระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะอาจมีความแตกต่างจากแรงงานระดับทักษะต่ำและกึ่งมีทักษะแต่การศึกษาที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในประเทศมาเลเซียที่มีต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ บทความวิจัยนี้จึงต้องการหาคำตอบว่า การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซียมีผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้าไปทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซียในฐานะถิ่นปลายทางที่มีต่อพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยในฐานะถิ่นต้นทาง

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษารั้งนี้เป็นการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายประสบการณ์การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทำงานในตลาดแรงงานปฐมภูมิของประเทศมาเลเซีย วิธีวิจัยเชิงคุณภาพช่วยให้เข้าถึงความเป็นจริงของประสบการณ์การย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศที่มีความเป็นพลวัต เพื่อตอบคำถามวิจัยในครั้งนี้ที่ให้ความสำคัญต่ออธิบายแบบแผนของผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียในฐานะถิ่นปลายทางกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยในฐานะถิ่นต้นทาง หน่วยวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในระดับปัจเจกบุคคล

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย เนื่องจากการศึกษารั้งนี้ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความเป็นตัวแทนของประชากรในการวิจัย แต่มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมของการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในประเทศมาเลเซียที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น การศึกษารั้งนี้ นักวิจัยจึงอาศัยการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ด้วยเทคนิคการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติเพื่อคัดสรรผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์และมุมมองที่หลากหลาย ได้แก่ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ซึ่งเป็นแรงงานต่างชาติดระดับทักษะในประเทศมาเลเซีย 2) เป็นลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างจากการทำงานในประเทศมาเลเซียอย่างน้อย 1 ปี เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นกระบวนการสังคมในรอบปี และ3) มีภูมิลำเนาจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายมลายูจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเจาะจงเส้นทางการย้ายถิ่นจากถิ่นต้นทางโดยเฉพาะ นอกจากนี้เทคนิควิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงแล้ว นักวิจัยยังอาศัยเทคนิควิธีการ

เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบบอกต่อ (Snowballing Sampling) เพื่อติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติที่กำหนดในประเทศมาเลเซียผ่านเครือข่ายทางสังคมของนักวิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละราย โดยอาศัยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติที่กำหนด

เครื่องมือในการวิจัย คือการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแบบตัวต่อตัวระหว่างนักวิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) ประเทศมาเลเซีย ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความยืดหยุ่นในการพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์การย้ายถิ่นของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละรายอย่างเป็นธรรมชาติ นักวิจัยได้เก็บข้อมูลสัมภาษณ์ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2557 โดยนักวิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่หลากหลายและแตกต่างกันตามเพศและสถานภาพการสมรสจนกระทั่งข้อมูลมีความอิ่มตัวจำนวนรวม 31 คนในการทำวิจัยนั้น นักวิจัยปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัดเพื่อเคารพต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก นักวิจัยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวและความลับของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นสำคัญ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ นักวิจัยจึงอาศัยนามแฝงแทนชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลหลัก

การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น นักวิจัยทำการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของข้อมูลสัมภาษณ์เบื้องต้นด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าระหว่างการเก็บข้อมูล โดยอาศัยทฤษฎีและแนวคิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล และความสามารถตรวจสอบซ้ำ โดยเทคนิคการย้อนกลับจากการสัมภาษณ์ในแต่ละผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยข้อคำถาม เพื่อตรวจสอบข้อมูลในการสัมภาษณ์เบื้องต้น ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยวิธีวิเคราะห์แบบอุปมาน (Induction) คือกระบวนการนำข้อมูลปฐมภูมิมาจัดเป็นระเบียบเพื่อค้นหาแบบแผนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยธรรมชาติ ซึ่งสามารถสร้างองค์ประกอบของแบบแผนและโครงสร้างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในประเทศมาเลเซียที่เชื่อมโยงต่อกันทั้งทางในจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ผลการศึกษา

ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชนในถิ่นต้นทาง เนื่องจากการเชื่อมโยงและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการส่งเงินกลับในถิ่นต้นทางของผู้ย้ายถิ่นทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ทั้งนี้ การส่งเงินกลับของผู้ย้ายถิ่นในถิ่นปลายทางให้ครอบครัวที่อยู่ในถิ่นต้นทางนำไปสู่การใช้เงินในครอบครัวเพื่อการบริโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิต การลงทุนทางการศึกษา และชำระหนี้สิน คือ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจในระดับจุลภาค ในขณะที่ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค คือ การบริโภคและการลงทุนในถิ่นต้นทาง อันเนื่องมาจากเงินส่งกลับของผู้ย้ายถิ่นให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางมีผลต่อการพัฒนาชุมชน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชนในถิ่นต้นทาง รวมถึงผลลัพธ์ของการใช้เงินส่งกลับที่ส่งต่อให้ครอบครัวที่ไม่ได้เคลื่อนย้ายถิ่นในถิ่นต้นทาง ซึ่งได้รับประโยชน์โดยอ้อมจากการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศ การส่งเงินกลับของแรงงานระดับทักษะให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นแรงงานไปทำงานในถิ่นปลายทางที่มีต่อถิ่นต้นทางในระดับมหภาค ดังนั้น การส่งเงินกลับจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในถิ่นต้นทางของแรงงานระดับทักษะตามกลุ่มทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก (Neo-Classical Economic Theory) ตัวแบบ Harris-Todaro (Harris-Todaro Model; Todaro, 1969) ที่ว่าการย้ายถิ่นระหว่างประเทศในประเทศกำลังพัฒนาเป็นผลลัพธ์ของการตัดสินใจกำไรขาดทุนของปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับรายได้หรือค่าจ้างที่คาดว่าจะได้รับการย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศกับต้นทุนจากการย้ายถิ่น (พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, 2552; ดุษฎี อายุวัฒน์, 2562) การตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศจึงเป็นการตัดสินใจลงทุนอย่างหนึ่ง ซึ่งกลุ่มทฤษฎีนี้อธิบายว่าแรงงานย้ายถิ่นจากถิ่นต้นทางที่หารายได้หรือค่าจ้างที่ต่ำมีแนวโน้มย้ายถิ่นไปทำงานในถิ่นปลายทางที่สามารถหารายได้หรือค่าจ้างที่สูงกว่าถิ่นต้นทาง การตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของรายได้หรือค่าจ้างที่คาดว่าจะได้รับการทำงานในต่างประเทศ ประกอบกับเงื่อนไขการทำงาน และต้นทุนของการพำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต้นทาง ดังนั้น เงื่อนไขหลักต้นจากถิ่นต้นทาง และเงื่อนไขดึงดูดจากถิ่นปลายทางโดยเฉพาะ ประเด็นความแตกต่างระดับรายได้หรือค่าจ้างระหว่างประเทศ

จึงมีผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศ ตามแนวทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์นีโอคลาสสิก ทั้งนี้ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นในระดับจุลภาคของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซีย คือ รายได้หรือค่าตอบแทนจากการย้ายถิ่น ซึ่งแรงงานย้ายถิ่นคาดหวังที่จะได้รับจากการทำงานในประเทศมาเลเซีย ในขณะที่การส่งเงินกลับให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเชื่อมโยงผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้การส่งเงินกลับของแรงงานระดับทักษะแล้ว ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นยังมีในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือการลงทุน และการบริจาคเงินซะกาต⁴ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งไม่ได้เป็นการส่งกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง แต่เป็นการนำเงินรายได้ของการทำงานในประเทศมาเลเซียมาใช้ในถิ่นต้นทางโดยตรง ดังนั้นการทำความเข้าใจผลลัพธ์และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับประเทศไทยในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย การส่งเงินกลับ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือการลงทุน และการบริจาคเงินซะกาต ซึ่งเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

4.1 รายได้จากย้ายถิ่นระดับทักษะในประเทศมาเลเซีย

ความแตกต่างของระดับรายได้ระหว่างประเทศต้นทางและปลายทางมีความสำคัญต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศ รายได้หรือค่าตอบแทนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศมาเลเซียของแรงงานระดับทักษะ รายได้ที่ได้รับจากการทำงานในประเทศมาเลเซีย จึงเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ ที่แรงงานระดับทักษะคาดหวังผลตอบแทนจากการทำงานในประเทศมาเลเซียที่สูงกว่าการทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความคาดหวังนี้ จึงเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการตัดสินใจเคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศมาเลเซีย รายได้เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานในฐานะแรงงานระดับทักษะในประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ ระดับรายได้ของแรงงานคนไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะ

⁴ ซะกาต เป็นบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามที่กำหนดให้มุสลิมที่มีทรัพย์สินถึงพิกัดอัตราที่ศาสนากำหนดไว้ในรอบปี จะต้องจ่ายทรัพย์สินนี้ออกไปจำนวนหนึ่งในอัตราที่ศาสนากำหนดไว้ซึ่งเป็นทานบังคับของศาสนาอิสลาม เพื่อให้แก่ผู้ไม่มีสิทธิรับซะกาตจำนวน 8 ประเภท ได้แก่ คนยากจน คนจนอนาถา คนที่ทำหน้าที่จัดการเกี่ยวกับซะกาต คนที่มีหัวใจโน้มมาสู่อิสลาม ทาสและเชลย คนมีหนี้สิน ในหนทางของอัลลอฮ์ และคนที่ติดขัดในระหว่างเดินทาง

จากการทำงานในประเทศมาเลเซียมีความแตกต่างจากระดับรายได้จากการทำงานในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีรายได้หรือค่าตอบแทนจากการทำงานในประเทศมาเลเซียค่อนข้างสูงแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและบริษัท ดังตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“... ก็ย้ายไปที่ฟูจิ ซีร็อกซ์ ก็เริ่มต้นอยู่ที่ 30,000 บาท ก็ให้ค่าภาษา 5,000 บาท ตอนนี้จะอยู่ที่ 35,000 บาท ครับ ตอนนี” [นายมุhammad, สัมภาษณ์]

“เงินเดือนตอนเข้าไปใหม่ ๆ ก็ 35,000 บาท ครับ อันนี้คือ เบ็ดเสร็จทั้งค่าคอมมิชชั่น ค่าบ้านด้วย ปกติเงินเดือนของคนมาเลย์อยู่ที่ 22,500 บาท ครับ ถ้าเป็นต่างชาติ เขาก็จะให้แล้วแต่ เหมือนที่ผมทำงาน” [นายลูกมาน, สัมภาษณ์]

“ตอนแรก ๆ เข้ามาก็ประมาณ 29,000 บาท ครับ แต่เขาจะมีค่าโทรศัพท์ 300 ริงกิต แล้วค่าภาษา 500 ริงกิต แล้วก็ค่ากะอีก 300 ริงกิต แล้วก็ค่าคอมมิชชั่นอีก ส่วนนี้แล้วแต่ประสิทธิภาพการทำงานของตัวเองครับ ประมาณว่าเป็นโบนัสที่จ่ายเป็นรายเดือน ประมาณ 500-800 ริงกิต ประมาณนั้น เฉลี่ยแล้ว รายเดือนปัจจุบัน ก็ได้เกือบ ๆ 50,000 บาท ครับ ทำงานที่นี่มาประมาณ สามปีครับ” [นายฮาฟิซีย, สัมภาษณ์]

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีรายได้หรือค่าตอบแทนจากการทำงานในประเทศมาเลเซียค่อนข้างสูงแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและบริษัท ทั้งนี้พวกเขาไม่ได้มีรายได้หรือค่าจ้างจากการทำงานเท่านั้น พวกเขายังได้รับค่าตอบแทนอื่น ๆ ในการเป็นแรงงานต่างชาติระดับทักษะในประเทศมาเลเซียตามกฎหมายมาเลเซีย นอกเหนือจากรายได้หรือค่าตอบแทนประจำต่อเดือน ได้แก่ ค่าภาษาต่างประเทศ ค่าเช่าบ้าน ค่ารถ และค่าคอมมิชชั่น อย่างไรก็ตาม แรงงานต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานในประเทศมาเลเซียในฐานะที่เป็นแรงงานต่างชาติระดับทักษะ ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานต่างชาติระดับทักษะต้องมีเงินเดือนไม่น้อยกว่า 3,000 ริงกิต ต่อเดือน ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจ้างงานแรงงานต่างชาติระดับทักษะ จึงสามารถขอรับใบอนุญาตทำงานระดับทักษะ (สุทธิพร บุญมาก,

2562) ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน จึงมีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 3,000 ริงกิต ต่อเดือน โดยประมาณ 30,000 บาท แต่เงื่อนไขและสิทธิสวัสดิการของการว่าจ้างงานในแต่ละบริษัท และตำแหน่งงานอาชีพมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวถึงรายได้หรือค่าตอบแทนจากการทำงานระดับทักษะในประเทศมาเลเซียค่อนข้างสูงแล้วนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักยังเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้จากการทำงานระหว่าง ประเทศมาเลเซียและประเทศไทย ซึ่งเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งในการตัดสินใจทำงานในประเทศ มาเลเซียของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“... จริง ๆ ไม่ได้เจาะจงว่า ต้องทำที่นี่ [มาเลเซีย] แต่ที่รู้ ๆ กันว่า ระดับเงินเดือนที่บ้านเรา จบปริญญาตรีเงินเดือนมันน้อย คือในความคิด มันอยู่ในระดับน้อย แล้วได้ยินรุ่นพี่ ว่าทำงานที่นี่ [มาเลเซีย] ระดับนี้ [ปริญญาตรี] ได้เงินเดือนตั้งสามสี่หมื่น เราก็โฮ เยอะ เราก็ดีใจและตื่นเต้น เลยสมัครไว้ พอได้ ก็ดีใจ” [นายชาพูติง, สัมภาษณ์]

“เงินเดือนที่บ้านเรา ต่ำมาก เจ็ดแปดพันเอง แล้วถ้าเท่านั้น ที่นี้จะกินอะไร ค่าครองชีพที่นี่ [มาเลเซีย] กับที่ไทย ก็ไม่ได้ต่างกันเยอะ” [นางนสิริน, สัมภาษณ์]

“เงินเดือนระดับปริญญาตรีที่ประเทศมาเลเซีย สามารถทำให้คนที่ เริ่มต้นทำงาน สามารถซื้อรถได้ ตั้งแต่เริ่มทำงานเดือนแรก แต่ถ้าทำงานที่ประเทศไทย ต้องคิดว่าเงินเดือนจะพอหรือไม่” [นางฟาติละ, สัมภาษณ์]

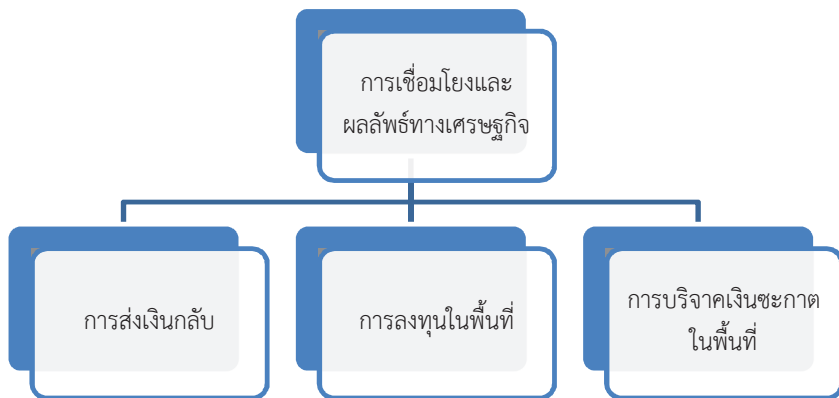
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า การย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายู ระดับทักษะในประเทศมาเลเซียเป็นผลของการตัดสินใจกำไรขาดทุนของปัจเจกบุคคล เกี่ยวกับรายได้หรือค่าตอบแทนที่คาดหวังว่าจะได้รับจากทำงานในประเทศมาเลเซีย พวกเขาคาดหวังการหารายได้หรือค่าตอบแทนในประเทศมาเลเซียมีแนวโน้มที่สูงกว่ารายได้หรือค่าตอบแทนจากการทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เงื่อนไขหลักคั่นและเงื่อนไขดึงดูดทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ ความแตกต่างของรายได้หรือค่าจ้างระหว่าง

ประเทศมาเลเซียที่เป็นถิ่นปลายทางและประเทศไทยที่เป็นถิ่นต้นทาง จึงมีผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นเข้าไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ตามแนวทฤษฎีเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก ที่พิจารณาว่า การตัดสินใจย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของรายได้หรือค่าจ้างจากการทำงานในถิ่นปลายทาง เมื่อเปรียบเทียบกับถิ่นต้นทาง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจังหวัดนราธิวาสมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน 16,773 บาท ในจังหวัดปัตตานี รายได้เฉลี่ย 20,199 บาท และจังหวัดยะลา รายได้เฉลี่ย 22,483 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับรายได้ของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซียมีรายได้ต่อเดือนเพียง 1 คน มีระดับรายได้ค่อนข้างสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งครอบครัว ซึ่งแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทำงานในประเทศมาเลเซียมีรายได้ขั้นต่ำ ประมาณ 3,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ค่อนข้างสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2 ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะ

รายได้จากการทำงานในต่างประเทศเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของแรงงานระดับทักษะ การทำความเข้าใจการเชื่อมโยงของผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับประเทศไทยในระดับจุลภาค สามารถพิจารณาจากการเชื่อมโยงของการนำรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียส่งกลับให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการบริโภคและอื่น ๆ ทั้งนี้ การศึกษาผลลัพธ์ของการย้ายถิ่นโดยทั่วไป พิจารณาจากประเด็นการส่งเงินกลับ แต่การศึกษาครั้งนี้พบว่า การส่งเงินกลับของแรงงานระดับทักษะไม่ได้เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่ยังมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือการลงทุนในพื้นที่ และการบริจาคเงินชะกาต เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ได้ส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเท่านั้น แต่แรงงานระดับทักษะมีการนำเงินรายได้ของตนเองมาใช้ในถิ่นต้นทางโดยตรง ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปแบบแผนการเชื่อมโยงผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะที่เกิดจากรายได้ที่ทำงานในประเทศมาเลเซียสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งเงินกลับ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือการลงทุน และ

การบริจาคเงินชะกาดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังรูปภาพที่ 1 แสดงการเชื่อมโยงของผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจชุมชนในระดับจุลภาคของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะในประเทศมาเลเซียที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปภาพที่ 1 แสดงการเชื่อมโยงและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจชุมชน

4.2.1 การส่งเงินกลับให้ครอบครัวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การส่งเงินกลับเป็นการเชื่อมโยงระหว่างแรงงานย้ายถิ่นกับครอบครัวที่มีความผูกพันทางสังคมและวัฒนธรรม โดยโอนเงินจากประเทศปลายทางสู่ถิ่นต้นทาง (สุทธิพร บุญมาก, 2557; Rahman & Kwan Fee, 2012) การส่งเงินกลับเป็นการนำเงินรายได้จากการทำงานในต่างประเทศให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง ดังนั้น เงินที่ส่งกลับ จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในถิ่นต้นทาง เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้อย่างหนึ่งของครอบครัวในถิ่นต้นทาง เงินส่งกลับของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นถิ่นต้นทางของแรงงานที่ไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นจำนวนมาก ดังผลการศึกษาของ สุทธิพร บุญมาก (2557) ที่ศึกษาผู้ประกอบการร้านอาหารต้มยำในประเทศมาเลเซียพบว่า มีผู้ประกอบการไทยส่งเงินกลับในจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 67.3 โดยเฉลี่ยปีละ 60,015.87 บาทต่อปี ในขณะที่ การศึกษาเกี่ยวกับแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะในประเทศมาเลเซียส่งเงินกลับให้ครอบครัว

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 86.9 โดยเฉลี่ยปีละ 69,478.26 บาทต่อปี (สุทธิพร บุญมาก, 2556) ทั้งนี้ การศึกษาเกี่ยวกับการส่งเงินกลับของผู้ย้ายถิ่นจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ในประเทศมาเลเซียที่ผ่านมาพบว่า มีการส่งเงินกลับระหว่างผู้ย้ายถิ่นในประเทศมาเลเซียให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ความคาดหวังของแรงงานที่มีต่อเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียที่มากกว่าในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งในการตัดสินใจไปทำงานในประเทศมาเลเซีย แรงงานต่างชาติดระดับทักษะมีรายได้ค่อนข้างสูงกว่าแรงงานต่างชาติดระดับทักษะต่ำหรือกึ่งมีทักษะ ซึ่งอาจมีการเชื่อมโยงและผลลัพธ์ต่อจังหวัดชายแดนใต้

การส่งเงินกลับของแรงงานระดับทักษะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปแบบแผนพฤติกรรมการส่งเงินกลับของแรงงานไทยระดับทักษะจากประเทศมาเลเซียให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างน้อย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การไม่ส่งเงินกลับ 2) การส่งเงินกลับแบบเป็นประจำ และ 3) การส่งเงินกลับแบบไม่เป็นประจำ เนื่องจากแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซียมีเงื่อนไขเกี่ยวกับครอบครัวในถิ่นต้นทางที่แตกต่างกัน จึงมีรูปแบบของการส่งเงินกลับที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) การไม่ส่งเงินกลับ การส่งเงินกลับเป็นการโอนย้ายเงินรายได้ของแรงงานระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซียให้ครอบครัวที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ห่างไกลและเป็นสายความผูกพันระหว่างผู้ย้ายถิ่นกับผู้ไม่ได้ย้ายถิ่น เมื่อแรงงานระดับทักษะมีครอบครัวใหม่โดยการสมรสและพำนักอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียด้วยกัน แรงงานระดับทักษะ จึงมีแนวโน้มที่จะไม่ได้ส่งเงินกลับให้สมาชิกครอบครัวในถิ่นต้นทาง ถึงแม้ว่าแรงงานระดับทักษะมีสมาชิกครอบครัวถือกำเนิดในถิ่นต้นทาง เนื่องจากพวกเขามีพันธะความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูสมาชิกครอบครัวใหม่ในประเทศมาเลเซีย แรงงานระดับทักษะที่ไม่ได้ส่งเงินกลับในถิ่นต้นทางมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสแล้ว และมีสมาชิกในครอบครัวใหม่โดยแต่งงานพำนักอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียด้วยกัน ในขณะที่ ครอบครัวถือกำเนิดพำนักอาศัยอยู่ในถิ่นต้นทางมีแหล่งรายได้เป็นของตนเอง ทำให้แรงงานระดับทักษะไม่ส่งเงินกลับให้ครอบครัวถือกำเนิดในถิ่นต้นทาง ทั้งนี้ การส่งเงินหรือไม่ส่งเงินกลับจึงเป็นทางเลือกอย่างหนึ่ง โดยครอบครัวใหม่ที่แต่งงานและพำนักอาศัยในประเทศมาเลเซียเป็นเงื่อนไขของการไม่ส่งเงินกลับในถิ่นต้นทาง

“ไม่ได้ส่งเงินให้ที่บ้านเพราะต้องใช้จ่ายในการส่งลูกเรียนและใช้จ่ายในครอบครัว [ครอบครัวนี้คือครอบครัวใหม่ของตนเองที่มาเลเซีย]”
[นางพิรเดาส์, สัมภาษณ์]

“เราก็เก็บไว้ เดือนละ 5,000 บาท เงินของเรา ก็เก็บไว้เลยต่อเดือน ค่าชีวิตประจำวัน ค่าใช้จ่าย ค่าเช่าบ้าน ไม่ได้ให้ที่บ้าน แต่ก็มีช่วย ๆ บ้าง เพราะว่าเราทำงานที่นี่ เราก็ต้องมีเงินมากกว่าเขา เพราะมะเขาก็บอกว่าเขา มีรายได้อยู่ เงินเราให้เก็บไว้บ้าง ไว้ใช้ เผื่อยามที่จำเป็น ก็เก็บไว้เป็นประจำ”
[นางฮาฟาน, สัมภาษณ์]

2) การส่งเงินกลับแบบเป็นประจำ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักมีสมาชิกครอบครัวถือกำเนิดในถิ่นต้นทางที่ต้องดูแลในถิ่นต้นทาง สมาชิกครอบครัวถือกำเนิดได้แก่ พ่อ แม่ และพี่น้อง แรงงานระดับทักษะจึงส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเป็นประจำ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือการศึกษา เงินส่งกลับของแรงงานระดับทักษะเป็นสายใยของหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลสมาชิกครอบครัวในถิ่นต้นทาง โดยสมาชิกครอบครัวถือกำเนิดโดยสายเลือดในถิ่นต้นทางที่ต้องพึ่งพาแหล่งรายได้จากแรงงานระดับทักษะเป็นเงื่อนไขของการส่งเงินกลับแบบเป็นประจำ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก

“... ที่ส่งเงินให้ก็เป็นพ่อกับแม่ที่ไม่ทำงานแล้ว เป็นรายได้หลักๆ จากลูกๆ ทุกๆ คน ก็ส่งให้ทุกๆ เดือนค่ะ แต่รายได้ก็ไม่แน่นอน แต่ที่แน่นอนคือส่งให้ พ่อแม่ทุกคนอยู่แล้ว คนอื่นก็ส่ง แต่เราจะเป็นคนที่ให้มากที่สุด”
[นางนิสริน, สัมภาษณ์]

“เงินเดือนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์จะให้ครอบครัว เป็นทุนการศึกษาของน้องที่เรียนอยู่ ก็ส่งเงินให้ที่บ้านเป็นประจำทุกเดือน”
[นางนุรีดา, สัมภาษณ์]

3) การส่งเงินกลับแบบไม่เป็นประจำ การมีสมาชิกครอบครัวถือกำเนิดพำนักอาศัยในถิ่นต้นทาง ในขณะที่สมาชิกครอบครัวถือกำเนิดมีแหล่งรายได้หลักจากการประกอบอาชีพของตนเอง ประกอบกับการไม่มีครอบครัวใหม่โดยการแต่งงานในถิ่นต้นทาง แรงงานระดับทักษะจึงไม่ได้ส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางอย่างเป็นประจำ แต่พวกเขาจะให้เงินรายได้แก่ครอบครัวเฉพาะกรณีที่เดินทางกลับถิ่นต้นทาง ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าแรงงานระดับทักษะมีอิสระในการส่งเงินกลับหรือไม่ส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง การส่งเงินหรือไม่การส่งเงินกลับ จึงเป็นทางเลือกที่อิสระจากเงื่อนไขของการมีสมาชิกครอบครัวใหม่โดยการสมรส และครอบครัวถือกำเนิดที่อาศัยอยู่ในถิ่นต้นทาง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

“เงินเดือนก็ให้ที่บ้าน คือผมก็ได้ส่งกลับทุกเดือน ที่บ้านเขาก็อยากให้ผมเก็บไว้มากกว่า แล้วผมก็ไม่ค่อยกลับ แต่เวลากลับไปก็เอากลับไปที่บ้านเหมือนรายอ⁵ [วันรายา] นี่ ผมกลับแล้วคิดว่าจะซื้อทองให้ที่บ้านสักหนึ่งบาท แม่ก็บอกว่าซื้อเอาไว้ก็ดี พอตีว่าทองมันก็ถูกอยู่ไปตุมาแล้ว เลยคิดว่าจะซื้อแล้วแม่ก็บอกว่า ถ้าเกิดแต่งงานก็เอานี้แหละไปขาย” [นายอิสมะแอ, สัมภาษณ์]

“ส่วนใหญ่ที่บ้านก็ให้เวลาที่กลับรายอ [วันรายา] แต่ไม่ถึงกับทุกเดือน ส่วนใหญ่ก็เก็บ ๆ แล้วพอรายอ [วันรายา] ก็เอากลับไปให้มากกว่า” [นายซาฟุดิง, สัมภาษณ์]

การส่งเงินกลับไม่ได้เป็นเพียงแค่การโอนย้ายเงินจากแรงงานระดับทักษะในประเทศมาเลเซียให้สมาชิกครอบครัวในถิ่นต้นทาง แต่การส่งเงินกลับเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างแรงงานในถิ่นปลายทางกับครอบครัวในถิ่นต้นทาง แรงงานระดับทักษะโอนย้ายเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียให้ครอบครัวที่ไม่ได้ย้าย

⁵ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียก “รายอ” “ฮารีรายอ” หรือ “วันรายา” หมายถึงวันตรุษของชาวมุสลิม โดยในรอบปีหนึ่ง มีวันรายา 2 ครั้ง ได้แก่ 1) อีดิลฟิตรี โดยตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนเชาวาล ซึ่งเป็นเดือน 10 ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวช และ 2) อีดิลอฎฮา โดยตรงกับวันที่ 10 เดือน ชุลฮิจญะ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นการฉลองวันออกฮัจญ์

ถิ่นในถิ่นต้นทาง เงินรายได้ที่แรงงานระดับทักษะส่งกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง จึงเป็นสัญลักษณ์ของความผูกพันที่ห่างไกลระหว่างแรงงานระดับทักษะในถิ่นปลายทาง ให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แรงงานระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบการส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางอย่างน้อย 3 รูปแบบ คือ การไม่ได้ส่งเงินกลับ การส่งเงินกลับแบบเป็นประจำ และการส่งเงินกลับแบบไม่ประจำ ภายใต้เงื่อนไขของการมีสมาชิกครอบครัวในถิ่นต้นทางและครอบครัวในถิ่นต้นทางพึ่งพาแหล่งเงินรายได้จากแรงงานระดับทักษะในถิ่นปลายทาง

การมีสมาชิกครอบครัวพำนักอาศัยอยู่ในถิ่นต้นทางเป็นสะพานที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ให้เกิดการส่งเงินกลับ ในขณะที่ การพึ่งพาแหล่งเงินรายได้จากแรงงานระดับทักษะเป็นเหตุผลของการส่งเงินกลับเป็นประจำหรือไม่ประจำให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง ครอบครัวในถิ่นต้นทางต้องพึ่งพาแหล่งเงินรายได้หลักของแรงงานระดับทักษะ ทำให้แรงงานระดับทักษะต้องส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเป็นประจำเพื่อเลี้ยงดูสมาชิกครอบครัว หากครอบครัวในถิ่นต้นทางมีแหล่งรายได้หลักของตนเอง แรงงานระดับทักษะจึงไม่ต้องส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเป็นประจำ เพียงแต่ส่งเงินกลับในบางครั้งตามความเหมาะสม โดยเฉพาะการเดินทางกลับบ้านช่วงวันรายาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น การที่แรงงานระดับทักษะมีเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียจำนวนมาก จึงไม่ได้หมายความว่ามีการส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางจำนวนและสัดส่วนมากตามไปด้วย

4.2.2 การลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

Ahlburg & Brown (1998) ศึกษาผู้ย้ายถิ่นในประเทศออสเตรเลียพบว่า ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือความคาดหวังของการเป็นเจ้าของทรัพย์สินในประเทศต้นทางมีแนวโน้มให้ผู้ย้ายถิ่นเดินทางกลับประเทศต้นทาง นอกจากนั้น การศึกษาผู้ย้ายถิ่นเม็กซิโกของ Durand, Kandel, Parrado & Massey (1996) พบว่า ผู้ย้ายถิ่นที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินในประเทศเม็กซิโกส่งเงินกลับประเทศมากกว่าผู้ย้ายถิ่นที่ไม่มีทรัพย์สิน ในขณะที่ การศึกษาของ Balambigai Balakrishnan (2013) พบว่า แรงงานอินโดนีเซียที่ทำงานในประเทศมาเลเซียครึ่งหนึ่งมีทรัพย์สินในประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ ที่ดิน บ้าน และธุรกิจ ประกอบกับแรงงานย้ายถิ่นแบบชั่วคราวมีบ้านของตนเองในประเทศอินโดนีเซียมากกว่าแรงงานย้ายถิ่นแบบถาวร ในขณะที่ผู้ย้ายถิ่นอินโดนีเซียที่มีสถานภาพเป็นผู้ตั้งถิ่นฐาน

แบบถาวรซึ่งมีฐานะเป็นชาวต่างชาติในประเทศมาเลเซียมีการซื้อทรัพย์สินในประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ นอกจาก การส่งเงินกลับให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักยังนำเงินรายได้ส่วนหนึ่งไปทำงานในประเทศมาเลเซีย มาลงทุนเพื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้โดยตรง การใช้เงินรายได้ที่มาจากการทำงานในประเทศมาเลเซียเพื่อซื้อทรัพย์สินหรือสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทยนั้น เป็นการโอนย้ายทางเศรษฐกิจจากประเทศมาเลเซียสู่ประเทศไทย ซึ่งเป็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศมาเลเซียรูปแบบหนึ่ง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ พบว่า

“ซื้อพวกที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ในเมืองไทย ซื้อเพื่อไว้ใช้ประกอบอาชีพ ในอนาคตเผื่ออยากกลับไปอยู่เมืองไทย ตอนแรก ๆ กะว่า จะเอาไว้เปิดร้าน ซื้อที่ดินแถว ๆ สงขลาไว้ ไกลตำนานาวี ฟังซื้อตอนปีนี้เอง เป็นสมบัติชิ้นแรกเลย” [นางสาวมอริפה, สัมภาษณ์]

“... ที่ดินซื้อ ที่ดินบ้านจัดสรร เขาจะทำบ้านจัดสรร เราซื้อผ่อนอยู่ 700 กว่าตารางเมตร เราซื้อจากแผนที่ดูแผนที่แปลง เราคิดว่าดี เราเลยเอา ซื้อมาตารางเมตร ละ 1,725 บาท [คิดเป็นเงิน 1,207,500บาท] ที่อยู่หลัง บิ๊กซีปัตตานี เราก็ซื้ออย่างเดียว แล้วเราต้องการบ้านแบบไหน เราก็ออกแบบเองเลย ซื้อที่อย่างเดียว ก็ทยอยกันสร้างบ้าน” [นางนุรมา, สัมภาษณ์]

นอกจาก การนำเงินรายได้หรือเงินสะสมของแรงงานระดับทักษะมาซื้อ อสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้แล้ว ผลการศึกษาพบว่า มีการนำเงินรายได้หรือเงินสะสมส่วนหนึ่งมาฝากบัญชีธนาคารพาณิชย์หรือสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การนำเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียมาฝากไว้ในสถาบันการเงินในประเทศไทยถือเป็นการโอนย้ายทางเศรษฐกิจจากประเทศมาเลเซียสู่ประเทศไทย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของผลลัพธ์การย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศมาเลเซียรูปแบบหนึ่ง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ พบว่า

“เงินเดือนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก 40 เปอร์เซ็นต์ เอาไว้ใช้จ่ายส่วนตัวในชีวิตประจำวัน ส่วนที่สอง ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์จะให้ครอบครัว และส่วนที่สาม ก็ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ เป็นเงินเก็บ . . . เงินเก็บนี้เก็บไว้ที่ประเทศไทย ฝากธนาคารที่ไทย” [นางสาวนุริดา, สัมภาษณ์]

“ก็เก็บในบัญชีธนาคารมาเลย์ที่นี่ เพราะเขา [บริษัทนายจ้าง] จ่ายเงินเดือนโดยการโอนเข้าบัญชีที่นี่ และมีบัญชีในไทยแต่เป็นของสหกรณ์ค่ะ เงินเก็บครึ่งหนึ่งฝากไว้ที่นี่ นะคะ อีกครึ่งก็อยู่ที่สหกรณ์ที่ปัตตานี เป็นสหกรณ์ในระบบอิสลาม” [นางสาวซัลวาตีร์, สัมภาษณ์]

นอกจาก การซื้อสังฆาริมทรัพย์ และบัญชีเงินฝากในสถาบันการเงินแล้ว แรงงานระดับทักษะมีการนำเงินรายได้หรือเงินเก็บส่วนหนึ่งมาซื้อทรัพย์สินในรูปแบบอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การซื้อทองคำรูปพรรณ รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ การนำเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียมาซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ ในประเทศไทย เป็นการโอนย้ายทางเศรษฐกิจจากประเทศมาเลเซียสู่ประเทศไทยเช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของผลลัพธ์การย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ พบว่า

“ . . . ขึ้นอยู่กับค่าเงิน ถ้าเกิดว่า มีเงินให้แลกที่ไม่ขาดทุน ก็จะแลกเปลี่ยนหนึ่งของเงินเดือน สมบัติก็จะมีซื้อทอง ซื้ออะไรบ้าง” [นางสาวผิยะ, สัมภาษณ์]

“เราได้เงินเสร็จ ก็จะไม่เก็บเงิน เพราะเก็บไม่เป็น ก็จะเอาไปซื้อทองที่เมืองไทย แล้วก็ฝากไว้ที่แม่” [นางฮาฟาน, สัมภาษณ์]

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอาจกล่าวได้ว่า นอกจากการส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางแล้วนั้น ยังมีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้รูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การนำเงินมาซื้อสังฆาริมทรัพย์ การฝากเงินในสถาบันการเงิน

และ การซื้อทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ เงินรายได้จากการไปทำงานมาเลเซียของแรงงานระดับทักษะไม่ได้ให้ครอบครัวในถิ่นต้นทางเท่านั้น แต่แรงงานระดับทักษะมีการนำเงินรายได้ของตนเองไปใช้ในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งเป็นการโอนย้ายทางเศรษฐกิจจากประเทศมาเลเซียสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นกัน และเป็นผลลัพธ์ของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นไปทำงานในต่างประเทศ

4.2.3 การบริจาดเงินชะกาดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากผลลัพธ์ของการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของแรงงานระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซียที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว การศึกษาครั้งนี้ พบว่า แรงงานระดับทักษะยังมีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระดับชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากแรงงานระดับทักษะมีการนำเงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียมาบริจาดชะกาดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ พวกเขาสามารถทำการชะกาดผ่านองค์กรในประเทศมาเลเซีย แต่พวกเขาบางส่วนเลือกทำการชะกาดหรือการบริจาดเงินส่วนหนึ่งของรายได้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แรงงานระดับทักษะทำชะกาดตามหลักศาสนาประจำปี เช่น สร้างมัสยิด ปรับปรุงมัสยิด ช่วยสงเคราะห์เด็กกำพร้า ช่วยเหลือผู้ยากไร้ และผู้คนที่ด้อยโอกาสในชุมชน การบริจาดเงินชะกาดเป็นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระดับชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ระหว่างแรงงานระดับทักษะกับชุมชนในถิ่นต้นทางโดยตรง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์

“... จ่ายเงินชะกาดที่ประเทศไทย เพราะพิจารณาแล้วว่าองค์กรที่ขอสนับสนุนด้านการเงินที่ประเทศมาเลเซีย สามารถไปขอสนับสนุนกับสถานที่ต่าง ๆ จำนวนมาก และมีผู้สนับสนุนจำนวนมาก จึงคิดว่าสนับสนุนให้ประเทศไทยดีกว่า กลับไปช่วงงานฮารีรายอ [วันรายา] จะให้คนที่บ้าน พิจารณาว่ามีความจำเป็นจริง ๆ หรือไม่ และจะสนับสนุนให้คนกลุ่มนี้”
[นางฟาติละ, สัมภาษณ์]

“... แต่ชะกาด ผมจ่ายที่ไทย ผมคิดเองว่าต้องจ่ายชะกาดเท่าไร ผมเอาเงินไปให้ครอบครัวผม เช่น ลูกพี่ลูกน้อง เพราะครอบครัวผม มีอีกหลายคน ที่ยังลำบาก และก็ให้มัสยิด ให้ไม่มากแต่ก็ให้ และให้เป็นทุนการศึกษาให้หลาน ให้ลูกที่กำลังป่วยอยู่” [นายฟารฮัน, สัมภาษณ์]

5. สรุปและอภิปรายผล

เงินรายได้จากการทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นผลลัพธ์ที่แรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะคาดหวังที่จะได้รับจากทำงานในประเทศมาเลเซีย เนื่องจากตำแหน่งงานอาชีพในระดับทักษะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในประเทศมาเลเซีย ทำให้แรงงานระดับทักษะมีรายได้ค่อนข้างสูง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 3,000 ริงกิต ต่อเดือนตามกฎหมายมาเลเซีย (สุทธิพร บุญมาก, 2562) ความแตกต่างทางระดับการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์นีโอคลาสสิกที่อธิบายว่าการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศจากประเทศต้นทางที่มีระดับรายได้ต่ำย้ายถิ่นไปถิ่นปลายทางที่มีระดับรายได้สูงกว่า (Todaro, 1969; ดุษฎี อายุวัฒน์, 2562) ทั้งนี้ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะที่ทำงานในประเทศมาเลเซีย มีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างน้อย 3 รูปแบบ ได้แก่ การส่งเงินกลับ การลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สิน และการบริจาคเงินชะกาด การส่งเงินกลับให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมาเลเซียกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านการส่งเงินให้ครอบครัวเพื่อใช้จ่ายในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากการส่งเงินกลับแล้ว ยังมีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านการลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การซื้อที่ดิน การฝากเงินในบัญชีธนาคาร และการซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ รวมถึงการบริจาคเงินชะกาดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ การเชื่อมโยงผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างถิ่นปลายทางและประเทศต้นทางของแรงงานระดับทักษะทั้ง 3 รูปแบบเป็นผลสืบเนื่องมาจากการย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะในถิ่นปลายทางสู่ถิ่นต้นทาง ซึ่งการย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะถือว่าเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกรูปแบบหนึ่ง ไม่เฉพาะมีผลต่อปัจเจกบุคคล และครอบครัว

การวิเคราะห์ผลลัพธ์และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของการย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้กับประเทศมาเลเซียนั้นพบว่า ไม่ได้มีเพียงการส่งเงินกลับของแรงงานไทยระดับทักษะให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่ยังมีรูปแบบการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจอีก 2 รูปแบบ คือ การลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการบริจาคเงินสงเคราะห์ชะกาตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจทั้งสองนี้เป็นการเชื่อมโยงโดยตรงของแรงงานไทยระดับทักษะกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ การส่งเงินกลับให้ครอบครัวในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเชื่อมโยงและผลลัพธ์ทางบวกที่สำคัญที่มีต่อบุคคลที่อยู่ห่างไกลในถิ่นต้นทางของแรงงานไทยระดับทักษะ อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงดังกล่าวก็ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรูปแบบของการลงทุนซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สิน และการบริจาคเงินชะกาตในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและผลลัพธ์ทางบวกที่สำคัญที่มีต่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกรูปแบบหนึ่งในที่นี้ อาจกล่าวได้ว่า การย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะของคนไทยเชื้อสายมลายูระหว่างจังหวัดชายแดนภาคใต้กับประเทศมาเลเซียมีประโยชน์ต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้ประเทศไทย เช่นเดียวกับที่ Freitas, Levatino & Pécoud (2012) กล่าวว่า การย้ายถิ่นระดับทักษะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางบวกต่อประเทศต้นทางในมิติของผลลัพธ์ของการส่งเงินกลับ (Remittances) ของผู้ย้ายถิ่นระดับทักษะที่มีต่อการพัฒนาของประเทศต้นทาง

ผลการศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่าการย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะมีประโยชน์ต่อประเทศต้นทางไม่เฉพาะการส่งเงินกลับเท่านั้น แต่ยังมีผลประโยชน์ทางบวกในมิติเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์และการลงทุน รวมถึงการบริจาคเงินชะกาตตามหลักศาสนาอิสลามที่มีต่อเศรษฐกิจในประเทศต้นทางที่แรงงานระดับทักษะนำเงินรายได้จากการทำงานในถิ่นปลายทางมาใช้ในถิ่นต้นทางโดยตรง ในขณะที่ การส่งเงินกลับเป็นการใช้เงินจากการย้ายถิ่นโดยผ่านครอบครัวของแรงงานระดับทักษะในถิ่นต้นทาง การย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาใหม่ของการย้ายถิ่นระดับทักษะในทางบวก คือ “Brain Gain” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์หรือผลลัพธ์ทางบวกหรือผลกำไรที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการย้ายถิ่นระดับทักษะที่มีต่อประเทศต้นทาง ซึ่งประเทศต้นทางได้รับหรือมี (Gain) มากกว่าการไหลออก (Drain) ในกรณีนี้ การย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้

ไปทำงานในประเทศมาเลเซีย จึงไม่ได้เป็นการสูญเสียของประเทศไทยหรือประเทศต้นทาง เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นการไหลเวียน หรือหมุนเวียนไป ๆ มา ๆ ของแรงงานระดับทักษะ ภายในตลาดแรงงานโลก แรงงานระดับทักษะในระดับปัจเจกบุคคลเป็นผู้ที่มีบทบาทในการ เป็นผู้กระทำการ (Freitas, Levatino & Pécoud, 2012) ดังนั้น การย้ายถิ่นแรงงานไทย ระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งของความต้องการ ความเป็นอยู่ที่ดีของแรงงานระดับทักษะ ซึ่งนำไปสู่สิทธิของบุคคลในการย้ายถิ่นระหว่าง ประเทศ และเป็นความสนใจของรัฐบาลไทยที่ควรพิจารณาว่า แรงงานระดับทักษะในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ไปทำงานในประเทศมาเลเซียเป็นสิทธิของแรงงานระดับทักษะที่ต้องการ ย้ายถิ่นไปทำงานในประเทศ การพิจารณาว่าการย้ายถิ่นแรงงานไทยระดับทักษะในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ไปทำงานในประเทศมาเลเซียไม่ได้เป็นปัญหาของรัฐบาลไทยที่ต้องแก้ไข ปัญหาการย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในทางตรงกันข้าม การย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถนำไปกำหนดกรอบแนวคิดในการสนับสนุนและส่งเสริมการย้าย ถิ่นแรงงานระดับทักษะในกรอบแนวคิด 3 ฝ่าย คือ ประเทศต้นทาง ถิ่นปลายทาง และ ผู้ย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการย้ายถิ่นแรงงาน ระดับทักษะระหว่างประเทศ

สรุปได้ว่าการย้ายถิ่นแรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะมีการเชื่อมโยงและ ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในระดับครอบครัวและสังคม ผลลัพธ์ ของการย้ายถิ่นแรงงานระดับทักษะมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งระดับจุลภาคและมหภาค ไม่เฉพาะประเด็นการส่งเงินกลับให้ครอบครัวในถิ่นต้นทาง เท่านั้น แต่ยังมีเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจโดยตรงจากแรงงานระดับทักษะ ได้แก่ การลงทุน และการบริจาคเงินชะกาตในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงแม้ว่าการตัดสินใจเคลื่อนย้ายแรงงาน ระดับทักษะเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล แต่ผลลัพธ์และการเชื่อมโยงของการย้ายถิ่นแรงงาน ระดับทักษะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในถิ่นต้นทาง รัฐบาลไทยควรส่งเสริมและ สนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของแรงงานระดับทักษะให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะ การบริจาคชะกาตในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้ผู้ย้ายถิ่นกลุ่มนี้ได้ทำการ บริจาคชะกาตตามหลักศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น เช่น การบริจาค ให้มัสยิด เด็กกำพร้า คนยากจน คนชรา ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่มีองค์กรที่จัดการบริจาค

ชะกาดตามหลักศาสนาอิสลามโดยเฉพาะ หากมีหน่วยงานของรัฐบาลหรือชมรมของผู้ย้ายถิ่นคนไทยเชื้อสายมลายูร่วมกันบริจาคชะกาดในประเทศมาเลเซีย เพื่อนำเงินชะกาดมาพัฒนาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักศาสนาอิสลามจะทำให้มีการเชื่อมโยงผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจต่อการพัฒนาสังคมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากยิ่งขึ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้มาจากการวิจัยเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานไทยระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทำงานในมาเลเซีย (RDG5610014) โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) ผู้เขียนขอขอบคุณหน่วยวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อพัฒนาสังคมในภาคใต้ของประเทศไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ

7. เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- คำนวน นวลสนอง, นิสากร กล้านรงค์ และมูหำหมัด สาเลบิง. (2552). พัฒนาการและแนวโน้มการย้ายถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ของไทยเข้าไปในประเทศมาเลเซีย. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 3(2), 77-97.
- ดุขฎิ์ อายุวัฒน์. (2562). *ศาสตร์และวิธีวิทยาการศึกษาการย้ายถิ่นของประชากร*. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- พรพันธุ์ เขมคุณาคัย และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ. (2552). “ผู้หญิง” มลายูมุสลิมชายแดนใต้: แรงงานรับจ้างนอกระบบในประเทศมาเลเซีย. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 3(2), 122-140.
- พัชรวัลย์ วงศ์บุญสิน. (2552). *การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปในเอเชีย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์.
- สุทธิพร บุญมาก. (2552). พัฒนาการนโยบายแรงงานต่างชาติของรัฐบาลมาเลเซีย. *วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 3(2), 153-175.

- สุทธิพร บุญมาก. (2554). บทบาทของเครือข่ายการย้ายถิ่นของแรงงานคนไทยเชื้อสายมลายูในร้านต้มยำประเทศมาเลเซีย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 28(1), 101-123.
- สุทธิพร บุญมาก. (2555). การจัดการแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษานโยบายของประเทศไทยและมาเลเซีย. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 1-13, (1)25 .
- สุทธิพร บุญมาก. (2556). การส่งเงินกลับบ้าน: แรงงานไทยเชื้อสายมลายูในประเทศมาเลเซีย. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 26(1), 74-94.
- สุทธิพร บุญมาก. (2557). การส่งเงินกลับบ้านของผู้ประกอบการร้านอาหารต้มยำในประเทศไทยมาเลเซีย. *วารสาร BU Academic Review*, 13(2), 72-80.
- สุทธิพร บุญมาก. (2562). นโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศของแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ: กรณีศึกษาการเข้าเมืองและว่าจ้างงานของประเทศไทยมาเลเซีย. *MFU Connexion*, 8(1), 258-299.
- สุทธิพร บุญมาก และมูหำหมัด สาแลบิง. (2560). การเคลื่อนย้ายแรงงานชาวไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่ประเทศไทยมาเลเซีย. *วารสารราชพฤกษ์*, 15(2), 1-8
- สุทธิพร บุญมาก และมูหำหมัด สาแลบิง. (2562). ความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นเงื่อนไขต่อการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศ: แรงงานไทยเชื้อสายมลายูระดับทักษะจากจังหวัดชายแดนภาคใต้สู่ประเทศไทยมาเลเซีย. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(5), 1124-1139.
- อารี จำปากล้วย. (2558). ความหลากหลายในการย้ายถิ่นของมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้: ใครไปมาเลเซียและใครไปที่อื่น ใน อารี จำปากล้วย, ปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์ (บรรณาธิการ) *ประชากรและสังคม 2558* (หน้า.165-181). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Ahlburg, D. A. & Brown, R. P. (1998). Migrants Intentions to Return Home and Capital Transfers: A Study of Tongans and Samoans in Australia. *The Journal of Development Studies*, 35(2), 125-151.

- Balambigai Balakrishnan (2013). *Circular Migration of Indonesian Low-Skilled Labour Migrants to Peninsular Malaysia: Patterns, Causes and Consequences*. (Ph.D. thesis) School of Social Sciences, University of Adelaide.
- Durand, J., Kandel, W., Parrado, E. A. & Massey, D. S. (1996). International Migration and Development in Mexican Communities. *Demography*, 33(2), 249-264.
- Freitas, A., Levatino, A. & **Pécoud** A. (2012). Introduction: New Perspectives on Skilled Migration. *Diversities*, 14(1), 1-7.
- Kanapathy, V. (2008). Malaysia. *Asian and Pacific Migration Journal*, 17(3-4), 335-347.
- Kaur, A. (2010). Labour Migration Trends and Policy Challenges in Southeast Asia. *Policy and Society*, 29(4), 385-397.
- Rahman, M. & Kwan Fee, L. (2012). Towards Sociology of Migrant Remittances in Asia: Conceptual and Methodological Challenges. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38(4), 37-41.
- Todaro, M. P. (1969). A Model of Labor Migration and Urban Unemployment in Less Developed Countries. *The American Economic Review*, 59(1), 138-148.

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT
เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง
คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
Learning management based on the 4 MAT concept
to develop the ability to read diphthongs aloud for
students of grade 6 Muslim community Ban Laem Sai
school Trang Primary Educational Service Area Office 2

กิริติ นันทพงษ์ (Kirati Nantapong)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านแหลมไทร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เรื่องการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ แบบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

¹ ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ประจำสาขาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Acting Sub Lt. Lecturer in Thai Teaching, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University
Corresponding Author, E-mail: nantapongkirati@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่าระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียน
มุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT
มีการพัฒนาระดับความสามารถในภาพรวมเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.25)
ขึ้นมาเป็นระดับความสามารถดีมาก (ร้อยละ 89.46) และความพึงพอใจของนักเรียนที่มี
ต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจ
มากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.55)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT, การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ, คำควบกล้ำ

Abstract

The objectives of this research were to establish and determine the quality of the learning management plan of the 4MAT conceptual learning management plan concept to compare the ability to read diphthongs aloud before and after class and to study the satisfaction of grade 6 students Muslim community Banlaemsai school towards learning activities based on the concept of 4MAT. The target group for this research is 23 Muslim grades 6 students for the academic year 2020 at Banlaemsai School. The research instruments included 4MAT conceptual learning activities plan on how to read aloud diphthongs the ability to read diphthongs and a questionnaire on the satisfaction towards participating in learning activities based on the concept of 4MAT. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation and bring the meaning according to the specified criteria.

The results showed that the ability to read diphthongs aloud of Muslim Grade 6 students after participating in the 4 MAT conceptual learning activities. There has been an improvement in overall competence level from the moderate level (61.25%). Up to a very good level of skill (89.46%) and

the student's satisfaction with the overall 4 MAT conceptual learning activities was at the most satisfactory level ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.55).

Keywords: 4 MAT Learning Model, Diphthong Oral Reading Skills, Consonant Clusters

1. บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่แสดงถึงความเป็นไทย สะท้อนความเป็นอารยธรรมของชาติที่มีมาอย่างยาวนาน การธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางภาษาจึงเป็นการแสดงออกถึงความรักและความห่วงแหนภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้ถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของภาษาไทยที่คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักมองข้ามละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควรคือการออกเสียงคำควบกล้ำให้ถูกต้องชัดเจน ตามหลักการอ่าน ส่งผลให้การออกเสียงที่มีการควบกล้ำแต่ละครั้งมักเกิดความผิดพลาดของเสียงอยู่เสมอ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดในเรื่องของความหมายของสารที่จะสื่อสารระหว่างผู้พูดและผู้ฟังได้ เช่น เมื่อต้องการพูดถึง “ข้าวคราว” แต่ออกเสียงเป็น “ข้าวคาว” โดยไม่มีการออกเสียง ร กล้ำ ก็อาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจในความหมายที่คลาดเคลื่อนไปจากความต้องการ ซึ่งนอกจากความหมายที่ผิดพลาดแล้วยังส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและบุคลภาพของผู้พูดอีกด้วย (กรมวิชาการ. 2546 : 168-170) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จุฬามาศ ศรีวิสัย (2549: 2) กล่าวว่าปัญหาการออกเสียงคำควบกล้ำที่มักพบคือการออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ชัดเจน ซึ่งนักเรียนออกเสียงพูดเป็นภาษาถิ่นบางถิ่นมักจะไม่ค่อยมีเสียงควบกล้ำ ซึ่งเมื่อเวลาให้อ่านออกเสียงที่โรงเรียน ส่วนใหญ่ออกเสียงควบกล้ำไม่ชัดเจนเช่น “ครับ คุณครู” กลายเป็น “คับ คุณคุ” ดังนั้นการสร้างนิสัยในการออกเสียงที่ถูกต้องผ่านการอ่าน จึงเป็นวิธีการที่ฝึกฝนผู้เรียนให้ออกเสียงคำควบกล้ำที่ถูกต้องเพื่อในอนาคตจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ และสร้างบุคลภาพที่ดี มีความน่าเชื่อถือแก่ตัวผู้พูดเอง ผ่านการฝึกฝนขัดเกลาจากโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่พัฒนาเยาวชนไทยให้เต็มโตไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสามารถดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย

การออกเสียงคำควบกล้ำที่ไม่ชัดเจนที่กล่าวมาข้างต้นนี้ได้ปรากฏเช่นเดียวกันกับนักเรียนโรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 หมู่บ้านแหลมไทร ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนมุสลิมที่แวดล้อมด้วยชุมชนของชาวพุทธในพื้นที่ของตำบลเขาไม้แก้ว และตำบลกะลาเส อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ในอดีตชุมชนนี้มีลักษณะเป็นพื้นดินที่เป็นแหลมยื่นออกไปสู่ทะเล ไม่มีเส้นทางการจราจรทางบก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่รอบชุมชนถูกรายล้อมด้วยทะเลและมีป่าโกงกางที่ปิดกั้นเส้นทางการเดินทาง ดังนั้นในอดีตการเดินทางเข้าออกชุมชนนี้จึงเป็นลักษณะของการเดินทางโดยเรือเท่านั้น แต่ในปัจจุบันได้มีการสร้างถนนตัดผ่านป่าโกงกาง และมีการปรับปรุงพื้นผิวถนนเป็นสายบ้านกะลาเส - บ้านแหลมไทร หมู่ที่ 1 สายตง.ถ1-003 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง, 2559 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง, 2561) ทำให้การเดินทางเข้าออกด้วยระยะทางกว่า 15.729 กิโลเมตร ระหว่างคนในชุมชนมุสลิมบ้านแหลมไทรและชุมชนอื่น ๆ สามารถเดินทางได้สะดวกขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ชุมชนบ้านแหลมไทรก็ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมเฉพาะถิ่นไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน วิถีชีวิตแบบชาวประมง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำเนียงภาษาที่ใช้พูดเป็นภาษาใต้สำเนียงท้องถิ่นชุมชนมุสลิมบ้านแหลมไทรที่มีความแตกต่างด้านสำเนียงภาษาต่างออกจากชุมชนใกล้เคียงที่เป็นชุมชนชาวพุทธ อันเนื่องมาจากลักษณะภูมิศาสตร์ที่ตั้งของชุมชนในอดีตที่เคยถูกแยกตัวไปจากสังคมส่วนใหญ่ทำให้ลักษณะสำเนียงการออกเสียงมีความแตกต่างไปจากชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ ซึ่งลักษณะของการออกเสียงคำควบกล้ำที่ไม่ตรงตามหลักการออกเสียงที่ถูกต้องของภาษาไทยกลางเป็นปัญหาที่พบได้ชัดเจนสำหรับนักเรียนในชุมชนมุสลิมบ้านแหลมไทร โดยโรงเรียนบ้านแหลมไทรมีนักเรียนทั้งหมด 186 คน เปิดสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา, ออนไลน์) โดยจากรายงานผลการประเมินความสามารถในการอ่านการเขียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งที่ 2 เดือนธันวาคม ปีการศึกษา 2563 แม้ว่าผลการประเมินจะมีคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงของนักเรียนร้อยละ 75 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 30 อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 22 อยู่ในระดับดีมาก และร้อยละ 8 อยู่ในระดับปรับปรุง แต่จากข้อสรุปการรายงานผลพบว่าสาเหตุของการอ่านออกเสียงที่มีความผิดพลาดส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ซึ่งเป็นลักษณะการไม่ออกเสียง

พญฺชนะตันพยางคฺไคพยางคฺหนึ่งหรือการออกเสียงคำควบกล้ำผิดเพี้ยนไปเป็นเสียงอื่น (โรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเขต 2, 2563) ประกอบกับเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ต้องไปศึกษาต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนอกชุมชน ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำที่มีกสร้างปัญหาในการออกเสียงให้กับนักเรียนในชุมชนมุสลิมโรงเรียนบ้านแหลมไทร การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมนักเรียนก่อนช่วงแห่งการเปลี่ยนผ่านระดับการศึกษา จากระดับประถมศึกษาตอนปลายสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนชุมชนมุสลิมบ้านแหลมไทร

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาคำควบกล้ำโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด 4 MAT หรือที่เรียกว่าวัฏจักรแห่งการเรียนรู้ (4 MAT) ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนที่ให้ความสำคัญกับการทำงานสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุลเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงการพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ ซึ่งเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ทางภาษาไทยอย่างแท้จริง โดยวาสนา บุญชู (2551) ได้ทำการศึกษาความสามารถและความสนใจในการเขียนภาษาไทย โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ผลปรากฏว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเขียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนกันตพา อ่างยาน (2556), บุญตา เสาวพันธ์ (2558) และพัชรา คงจัน (2558) ที่ได้ทำการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองทางการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สูงกว่าก่อนเรียนและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนอกจากนี้งานวิจัยของเพ็ญภา วิมล (2556) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ รักความเป็นไทย ไม่เรียนรู้อย่างผิดวิธี มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ครบทั้ง 5 ด้าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะความสามารถทางภาษาไทยได้ในหลายมิติ ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาไทย เช่นเดียวกับการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอนการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในภาษาไทย

โดยทิตสนา แชมมณี (2562: 263-264) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ 4 MAT ออกเป็น 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นการปรับประสบการณ์เดิมสู่ความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความคิดรวบยอด ขั้นที่ 5 ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างผลงานความถนัด ขั้นที่ 7 ขั้นวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ และขั้นที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

โดยขั้นตอนการสอนเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานของสมอง ทั้งซีกซ้ายและซีกขวาผ่านการลงมือปฏิบัติและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันของผู้เรียน โดยในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงตามแนวคิดแบบ 4 MAT นั้น ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์พื้นฐานเกี่ยวกับการออกเสียงคำควบกล้ำ เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับลักษณะของเสียงควบกล้ำผ่านประสบการณ์ตรงของผู้เรียนเอง (พัฒนาสมองซีกขวา) จากนั้นเป็นการวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับตามหลักของเหตุผลเพื่อการแยกแยะความแตกต่างของการออกเสียงในคำควบกล้ำและคำที่ไม่ควบกล้ำ (พัฒนาสมองซีกซ้าย) แล้วนำมาสู่การปรับประสบการณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาให้เกิดความคิดรวบยอด ซึ่งผู้เรียนจะได้พิจารณาถึงลักษณะสำคัญของการออกเสียงคำควบกล้ำ (พัฒนาสมองซีกขวา) และพัฒนาเพิ่มเติมจนกลายเป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง (พัฒนาสมองซีกซ้าย) จากนั้นจะเป็นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในการฝึกอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ (พัฒนาสมองซีกซ้าย) หลักจากนั้นจะเป็นการสร้างผลงานตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นการฝึกการนำความรู้ประสบการณ์ และทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำที่ได้รับการพัฒนามาตามลำดับในแต่ละขั้นมาประยุกต์ต่อยอดสร้างเป็นผลงานตามความสนใจหรือความถนัด เพื่อแสดงถึงความเข้าใจในสิ่งที่เรียน (พัฒนาสมองซีกขวา) จากนั้นนำผลงานที่ได้สร้างขึ้นมาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเกี่ยวกับหลักการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำมาประยุกต์ใช้อีกครั้ง (พัฒนาสมองซีกซ้าย) และสุดท้ายจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ผลงานมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเน้นย้ำ ทบทวนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ดียิ่งขึ้น (พัฒนาสมองซีกขวา) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ทั้ง 8 ขั้นตอนนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง

คำควบล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรงเขต 2 เพื่อที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้นักเรียนในชุมชนมุสลิมบ้านแหลมไทรได้เติบโตไปเป็นพลเมืองไทยที่มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดแบบ 4 MAT

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คำควบล้ำ ร ล ว จากหนังสืออ่านเพิ่มเติมมานะ มานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2560

3.2 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำรงเขต 2

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT

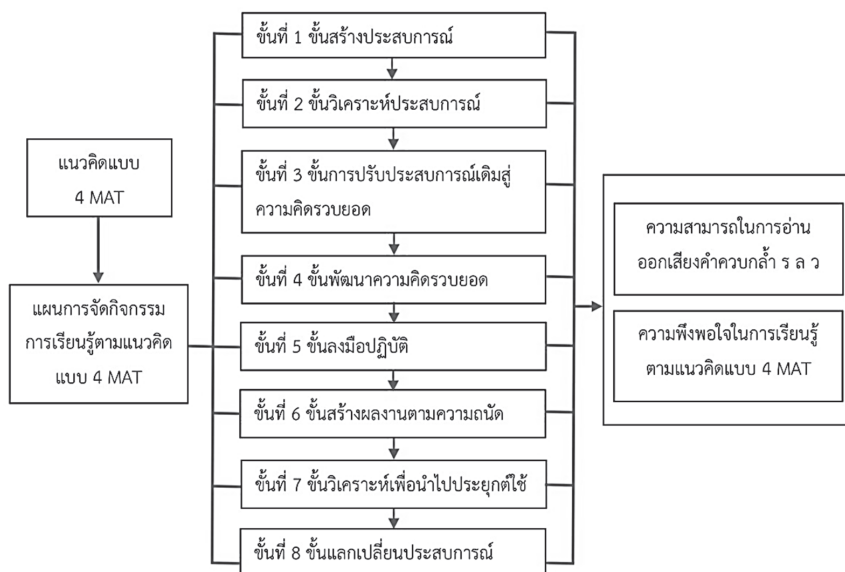
3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

(1) ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบล้ำ ร ล ว

(2) ความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอนตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว และศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำตามแนวคิดแบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิมโรงเรียนบ้านแหลมไทร ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bemice McCarthy ที่คำนึงถึงการทำงานของสมอง ซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุลผ่านแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ 4 คำถามหลัก ได้แก่ ทำไม (Why) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการใช้จินตนาการ อะไร (What)

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ และการเก็บข้อมูลอย่างละเอียด อย่างไร (How) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สามัญสำนึกรวมถึงการใช้ประสาทสัมผัส และถ้า (If) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ค้นพบหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 8 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์ เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาที่เรียน โดยการใช้การร้องเพลง ประกอบจังหวะ ร่วมกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามโดยการหาคำควบกล้ำจากเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและอยากรู้ โดยการเชื่อมโยงการวิเคราะห์มาจกขั้นที่ 1 โดยให้นักเรียนร่วมกันแข่งขันยกมือกันตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับคำควบกล้ำที่ปรากฏอยู่ในเพลง

ขั้นที่ 3 ขั้นการปรับประสบการณ์ เป็นขั้นที่มุ่งให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์และไตร่ตรองความรู้ที่ได้รับ โดยให้นักเรียนค้นหาข้อสังเกตและลักษณะสำคัญของคำควบกล้ำ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 ขั้นมุ่งสู่หลักการ เป็นขั้นของการให้ข้อมูลรายละเอียด เพื่อให้ความคิดรวบยอดจนนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยครูทำหน้าที่ในการเสนอแนะหลักการ วิธีการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำแก่นักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้ลงมือทำจริง เกิดความรู้ความสามารถผ่านประสบการณ์ โดยการให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำควบกล้ำตามใบงาน

ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างผลงานตามความถนัด เป็นขั้นการบูรณาการความรู้ ความสามารถออกมาเป็นรูปธรรมตามความสนใจของนักเรียน โดยให้นักเรียนได้สร้างผลงานจากคำควบกล้ำตามความสนใจของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ขั้นวิเคราะห์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์จากผลงานที่สร้างขึ้น โดยการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน พร้อมกับการวิเคราะห์ผลงานที่สร้างขึ้นในมิติต่าง ๆ

ขั้นที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นขั้นที่เน้นการแบ่งปันความรู้ โดยการแสดงผลงานภายในห้องเรียนร่วมกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

5.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร หมายถึง นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแหลมไทร ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง และกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

5.3 ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงการอ่านคำศัพท์ที่มีอักษร ร ล ว เป็นอักษรควบกล้ำที่เป็นคำควบแท้ โดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับปานกลาง ระดับพอใช้ และระดับน้อย

5.4 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้เกณฑ์การประเมินใน 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งเป็นความพึงพอใจจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกลวิธีการนำเสนอ และด้านการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT

6. วิธีดำเนินการวิจัย

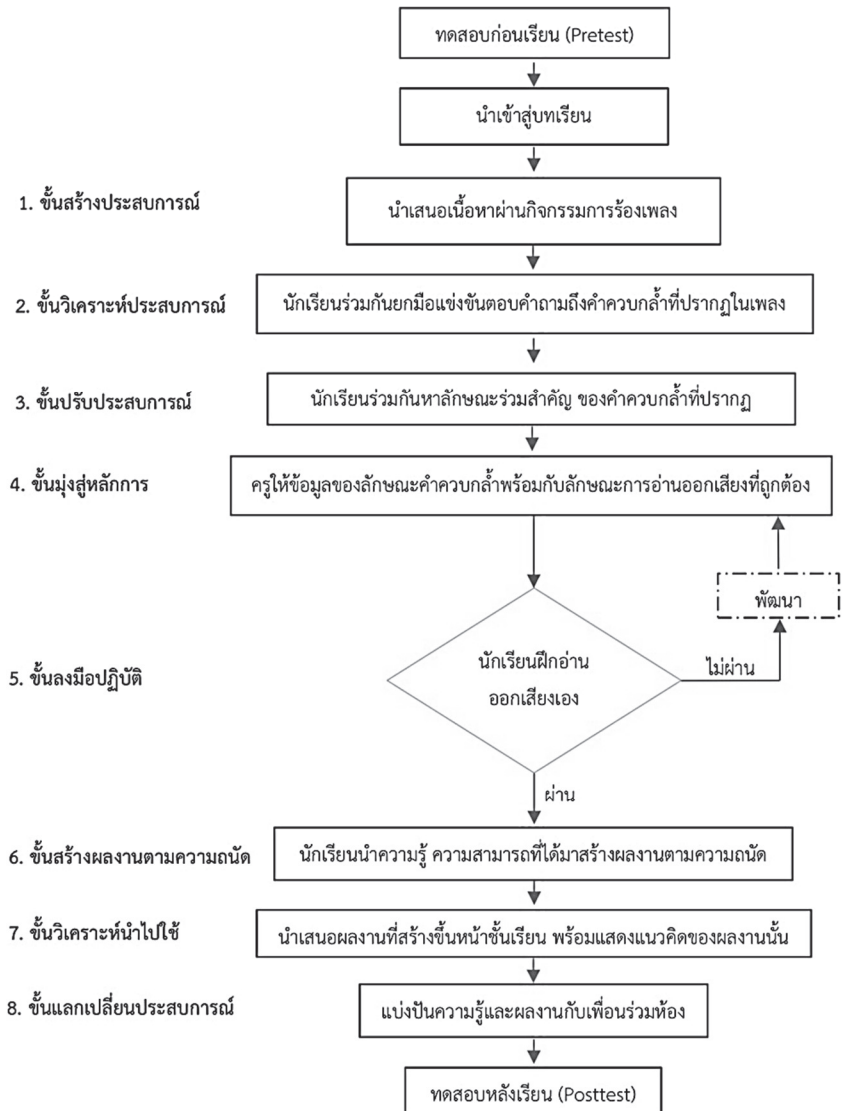
6.1 แบบแผนในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Designs) โดยเป็นการทดลอง แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One – Group Pretest-Posttest Design)

6.2 ระยะเวลา การดำเนินการวิจัยใช้ระยะเวลา 3 คาบเรียน คาบเรียนละ 3 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 9 ชั่วโมง ซึ่งอยู่ในภาคเรียนการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแหลมไทร

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแหลมไทร ซึ่งประกอบด้วย 3 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านออกเสียง

คำควบกล้ำ กร, กล, กว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ขร คร, ขล คล, ขว คว และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ตร, พร, ปล, พร, พล ผล นำมาประเมินความเหมาะสม ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบ มาตรฐานประเมินค่าแสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและ ประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความเหมาะสม ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$ S.D. = 0.42) โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำตามแนวคิด แบบ 4 MAT ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ

6.3.2 แบบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัดความสามารถชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ กร, กล, กว แบบวัดความสามารถชุดที่ 2 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ขร, คร, ชล, คล, ขว, คว และแบบวัดความสามารถชุดที่ 3 เรื่องการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ตร, พร, ปล, พร, พล, ผล นำมาหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว มีความสอดคล้องของค่า IOC ทุกข้ออยู่ที่ 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

6.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT โดยการประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 เนื้อหาในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นประเด็นสอบถามที่เน้นเกี่ยวกับความพึงพอใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้นำมาประกอบเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำโดยใช้จัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบ 4 MAT จำนวน 5 ข้อ ด้านที่ 2 กลวิธีการนำเสนอ ซึ่งเป็นประเด็นสอบถามเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศภายในห้องเรียน ความสนุกสนาน ความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมระหว่างการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบ 4 MAT จำนวน 7 ข้อ และด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ซึ่งเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจจากการร่วมกิจกรรมใน 8 ขั้นตอน ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT จำนวน 8 ข้อ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว มีความสอดคล้องของค่า IOC ทุกข้อคำถามอยู่ที่ 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.4.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ โดยใช้การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน จากค่าร้อยละ (Percentage) แปลผลเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ ร้อยละ 80 - 100 หมายถึง ดีมาก ร้อยละ 70 - 79 หมายถึง ดี ร้อยละ 60 - 59 หมายถึง ปานกลาง ร้อยละ 50 - 59 หมายถึง พอใช้ และ ต่ำกว่าร้อยละ 50 หมายถึง ปรับปรุง

6.4.2 การวิเคราะห์ผลความพึงพอใจที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ 4 MAT โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่าแสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 3.50 - 4.49 หมายถึง พึงพอใจมาก 2.50 - 3.49 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 1.50 - 2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย และ 1.00 - 1.49 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

7. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.1 ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร

ตารางที่ 1 ผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในแต่ละด้าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		แปลความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.	
ภาพรวมความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้รายด้าน			
1. ด้านหลักสูตร	4.75	0.43	เหมาะสมมากที่สุด
2. ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม	4.83	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
3. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด 4 MAT	4.91	0.28	เหมาะสมมากที่สุด
4. ด้านสื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้	4.73	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.58	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด	4.76	0.42	เหมาะสมมากที่สุด

คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรได้มาจากการตรวจสอบคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล 1 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย 1 คน โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่าแสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผ่านข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร ด้านที่ 2 ด้านความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ด้านที่ 3 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด 4 MAT ด้านที่ 4 ด้านสื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้ และด้านที่ 5 ด้านการวัดและการประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านมีข้อสอบถามจำนวน 4 ข้อ รวมทั้งหมด 5 ด้าน จึงมีข้อสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจรวมทั้งหมด 20 ข้อ

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรมีผลการหาคุณภาพของค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ภาพรวมทั้งฉบับอยู่ในระดับมีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.42) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 3 การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด 4 MAT เป็นด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยความสอดคล้องเหมาะสมของระดับค่าเฉลี่ยในลำดับที่สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.28)

รองลงมาคือด้านที่ 2 ความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.37) ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.43) ด้านที่ 4 ด้านสื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ และด้านที่ 5 การวัดและการประเมินผล เป็นด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยความสอดคล้องเหมาะสมของระดับค่าเฉลี่ยในลำดับที่น้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.58$, S.D. = 0.50) เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ อีก 4 ด้าน แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด

7.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ก่อนเรียน และหลังเรียนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงของนักเรียน
จำนวน 23 คน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร

คนที่	ก่อนเรียน (ร้อยละ)			รวม	หลังเรียน (ร้อยละ)			รวม
	แบบวัด 1	แบบวัด 2	แบบวัด 3		แบบวัด 1	แบบวัด 2	แบบวัด 3	
1.	58.33	66.66	65	63.33	91.66	83.33	90	88.33
2.	66.66	58.33	60	61.66	83.33	91.66	95	89.99
3.	66.66	58.33	60	61.66	91.66	83.33	95	89.99
4.	58.33	66.66	65	63.33	83.33	91.66	100	91.66
5.	66.66	58.33	70	64.996	83.33	91.66	85	86.66
6.	58.33	58.33	65	60.55	83.33	83.33	95	87.22
7.	58.33	50	65	57.77	91.66	91.66	90	91.10
8.	50.00	58.33	60	56.11	83.33	83.33	85	83.88
9.	58.33	58.33	70	62.22	91.66	91.66	90	91.10
10.	66.66	66.66	55	62.77	91.66	91.66	85	89.44
11.	58.33	58.33	60	58.88	83.33	83.33	80	82.22
12.	50	58.33	60	56.11	91.66	91.66	90	91.10
13.	66.66	66.66	65	66.10	100	83.33	85	89.44
14.	58.33	58.33	60	58.88	100	91.66	90	93.88
15.	50	66.66	65	60.55	83.33	91.66	80	84.99
16.	50	58.33	65	57.77	83.33	91.66	85	86.66
17.	58.33	66.66	60	61.66	91.66	83.33	90	88.33
18.	66.66	58.33	70	64.99	100	100	80	93.33
19.	66.66	66.66	70	67.77	83.33	83.33	85	83.88
20.	58.33	58.33	65	60.55	91.66	100	90	93.88
21.	58.33	58.33	65	60.55	91.66	91.66	85	89.44
22.	66.66	58.33	70	64.99	83.33	100	90	91.11
23.	75	66.66	75	72.22	100	100	100	100
รวม	58.33	60.86	64.56	61.25	89.49	90.21	88.69	89.46
ระดับ				ปานกลาง	ระดับ			ดีมาก

จากตารางที่ 2 เมื่อนำข้อมูลในตารางมาเปรียบเทียบระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT ผลการวิจัยพบว่าระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนมุสลิมชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 มีการพัฒนาระดับความสามารถในภาพรวมเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง (คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 60 – 69) ขึ้นมาเป็นระดับความสามารถดีมาก (คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 80 ขึ้นไป) หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลของระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของแต่ละชุด ก่อนเรียนและหลังเรียน

ระดับ	ก่อนเรียน (จำนวนคน / ร้อยละ)				หลังเรียน (จำนวนคน / ร้อยละ)			
	ชุด 1	ชุด 2	ชุด 3	ภาพรวม (ทั้ง 3 ชุด)	ชุด 1	ชุด 2	ชุด 3	ภาพรวม (ทั้ง 3 ชุด)
ดีมาก	-	-	-	-	23	23	23	23
					100%	100 %	100 %	100 %
ดี	1	-	6	1	-	-	-	-
	4.34%		26.08%	4.34 %				
ปานกลาง	8	8	16	16	-	-	-	-
	33.33%	33.33%	69.56%	69.56 %				
พอใช้	14	15	1	6	-	-	-	-
	60.86%	65.26%	4.34%	26.08%				
ปรับปรุง	-	-	-	-				-
จำนวนรวม (คน/ร้อยละ)	23 100 %	23 100 %	23 100 %	23 100 %	23 100%	23 100%	23 100 %	23 100 %

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในภาพรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.56 มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียง อยู่ในช่วงร้อยละ 60 – 69) รองลงมาคือร้อยละ 26.08 เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับที่พอใช้ (คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในช่วงร้อยละ 50 – 59) และมีเพียงร้อยละ 4.34 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดเท่านั้นที่มีคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับดี (คะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในช่วงร้อยละ 70 – 79) ซึ่งจะเห็นไม่นักเรียนคนใดเลยที่ได้คะแนนระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำก่อนเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุดถึงร้อยละ 69.56 รองลงมาคือระดับพอใช้ ร้อยละ 26.08 และระดับดีมีเพียงร้อยละ 4.34 เท่านั้น แต่เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดแบบ 4 MAT แล้วพบว่า ระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนในแบบวัดความสามารถทั้ง 3 ชุดพัฒนามาอยู่ในระดับที่ดีมาก (ร้อยละ 100)

ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำก่อนเรียนเป็นรายชุดแบบทดสอบพบว่าแบบทดสอบความสามารถชุดที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ กร, กล, กว มีนักเรียนเพียง 1 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 4.34 ที่ได้คะแนนอยู่ในระดับดี และมีนักเรียนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 60.86 มีระดับคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนในแบบทดสอบความสามารถชุดที่ 2 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ขร, คร, ชล, คล, ขว, คว มีนักเรียนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีระดับคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.26 มีระดับคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับพอใช้ และแบบทดสอบความสามารถชุดที่ 3 เรื่อง การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ตร, พร, ปล, พร, พล, ผล มีนักเรียน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 26.08 มีคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับดี และมีนักเรียนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 69.56 ซึ่งเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ มีคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงอยู่ในระดับปานกลาง และมีนักเรียนเพียง 1 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 4.34 ที่ได้คะแนนอยู่ในระดับพอใช้

เมื่อพิจารณาถึงผลคะแนนการอ่านออกเสียงหลังเรียนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทรแล้ว พบว่า คะแนนการอ่านออกเสียงของนักเรียนในภาพรวมทั้งหมดร้อยละ 100 มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกแบบทดสอบย่อยทั้ง 3 ชุดพบว่านักเรียนมีผลระดับคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำร้อยละ 100 อยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกันทั้งหมด 3 ชุด

7.3 ผลของระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม
โรงเรียนบ้านแหลมไทร ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เรื่อง
การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ

ตารางที่ 4 ผลความพึงพอใจรายด้านหลังการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ
4 MAT ของนักเรียนจำนวน 23 คน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิมโรงเรียนบ้าน
แหลมไทร

รายการ	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล / พึงพอใจ
ด้านเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.42	0.66	มาก
ด้านกลวิธีการนำเสนอ	4.59	0.52	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT	4.63	0.51	มากที่สุด
สรุปผลรวมทั้งหมด	4.56	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่าภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ชุมชนมุสลิมโรงเรียนบ้านแหลมไทร จำนวน 23 คน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เรื่องการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ผลการวิจัยพบว่า
ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT
ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.55) โดยด้านที่ 3 การจัดกา
รเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นด้านที่ได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.51)
รองลงมาคือด้านที่ 2 กลวิธีการนำเสนอ ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.52) และด้านที่ 1 เนื้อหา
ที่ใช้ในการทำกิจกรรม ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.66) ซึ่งมีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 19 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่าน
แบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ดีขึ้น
ซึ่งอยู่ในด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT และข้อที่ 6 กิจกรรมมีความหลากหลาย
ซึ่งอยู่ในด้านที่ 2 ด้านกลวิธีการนำเสนอ โดยทั้ง 2 ข้อนี้มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจอยู่ใน
อันดับสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.44) ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด
และค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาเป็นอันดับสอง คือข้อที่ 2 การเรียบเรียงเนื้อหาจากง่าย

ไปสู่ยากตามลำดับ ซึ่งอยู่ในด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ข้อที่ 9 นักเรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งอยู่ในด้านที่ 2 ด้านกลวิธีการนำเสนอ และ ข้อที่ 13 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ข้อที่ 18 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ และความเข้าใจเรื่องการอ่านคำควบกล้ำได้มากขึ้น ซึ่งอยู่ในด้านที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.47) ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนข้อที่ ได้รับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุดคือข้อที่ 5 เนื้อหาที่สอนมีความทันสมัย ซึ่งอยู่ในด้านที่ 1 เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อที่ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.73) เมื่อเทียบกับข้อสอบถามความพึงพอใจทั้งหมด 20 ข้อ แต่ก็ยังคงมีค่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 4 เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งอยู่ในด้านที่ 1 เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ได้รับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดในอันดับที่สอง ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.65) ซึ่งเป็นระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

8.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร หลังการจัดกิจกรรมพบว่าระดับความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำโดยภาพรวมของนักเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนอยู่ในระดับความสามารถปานกลาง แต่เพื่อได้ร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT พบว่าระดับความสามารถของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นเป็นระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT สามารถพัฒนาการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เป็นอย่างดี เห็นพัฒนาการทางการอ่านออกเสียงได้อย่างชัดเจนแบบก้าวกระโดด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการทำงาน

ของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับปัญญานู วรวัฒนชัย (2559: 4-5) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้สมองซีกซ้ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ (Logic) การวิเคราะห์ (Analytic) และสมองซีกขวาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ (Creativity) การจินตนาการ (Imagination) และความสุนทรีย์ภาพ (Esthetics) จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงการทำงานของสมองทั้งสองซีกส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตัวเองได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ยังเน้นการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายตามแต่ความถนัดและจินตนาการของผู้เรียนเอง ไม่ว่าจะเป็น การร้องเพลงเกี่ยวกับคำควบกล้ำ การจับคู่ลงมือฝึกออกเสียงจริง การทำกิจกรรมกลุ่มในการสร้างผลงานที่มีความหลากหลาย เช่น การวาดรูป การแต่งคำประพันธ์ การแต่งนิทานหรือเรื่องสั้น เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนรวมไปถึงการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดย Shaftel and Shaftel (1967: 67-68) ได้กล่าวว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตราบใดที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดร่วมกับผู้อื่นซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างทางการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างที่ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย (2562: 176, 186) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายช่วยให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทางการเรียนรู้ได้พัฒนาความสามารถของตนเองในแบบที่ตัวเองถนัด ผ่านการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิดในการทำกิจกรรมรวมถึงอิสระในการเข้ากลุ่มกับเพื่อน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำในภาษาไทยได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพรรณ ชนค่านันตะ (2556: บทคัดย่อ) ที่ได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผลการวิจัยพบว่าทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำหลังจากผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน

เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 18.10 ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับผลการวิจัยของพิศมัย แก้วทาสี (2550) ได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อการพัฒนาการทักษะอ่านและการเขียนคำประสมด้วยสระเปลี่ยนรูปและสระลดรูปกลุ่มสระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, นงเยาว์ ฝุ่นเงิน (2553) ได้จัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่ตัวสะกดตรงตามมาตรา กลุ่มสระการเรียนรู้ภาษาไทย, ประนอม โถบำรุง (2553) ได้ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ร่วมกับหนังสือนิทานเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, จินดารัตน์ ยลพล (2555) ได้ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการเรียนคำตามมาตราตัวสะกด, และกนกรัตน์ อุคำ (2556) ได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยงานวิจัยเหล่านี้แสดงผลออกมาในทิศทางเดียวกันทั้งหมดว่าหลังจากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้ระดับความสามารถ ทักษะความรู้ และศักยภาพของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสิ้น

8.2 ผลความพึงพอใจจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนมุสลิม โรงเรียนบ้านแหลมไทร พบว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย Silva และคณะ (2011: 20 - 21) และ Uyangor (2012: 52-53) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบ 4 MAT นอกจากจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยังมีผลต่อเจตคติที่ดีและสร้างความพึงพอใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย สอดรับกับงานวิจัยของพิศมัย แก้วทาสี (2550) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนคำประสมด้วยสระเปลี่ยนรูปและสระลดรูป กลุ่มสระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, กาญจนา หาพันธุ์ (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทยเรื่องมาตราแม่สะกด, นงเยาว์ ฝุ่นเงิน (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่ตัวสะกด

ตรงตามมาตรฐาน, ศุภลักษณ์ คำสิงห์ (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำยาก, ประนอม โถบำรุง (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ร่วมกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดงานบุญประเพณี เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่ตัวสะกดตรงตามมาตรฐาน, กนกรัตน์ อุคำ (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำยาก วิชาภาษาไทย ซึ่งงานวิจัยทั้งหมดเหล่านี้พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT อยู่ในระดับดีขึ้นไป อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นกระบวนการเรียนการสอนผ่านกิจกรรม ทั้ง 8 ขั้นตอนที่มีความหลากหลายสร้างความสนุกสนานในการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในข้อที่ 6 กิจกรรมมีความหลากหลาย พบว่าได้ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจอยู่ในอันดับที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ($\bar{x} = 4.73$, $S.D. = 0.44$) รองลงมาคือข้อที่ 13 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ($\bar{x} = 4.69$, $S.D. = 0.47$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงเป็นอันดับที่สอง

นอกจากนี้เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg อ้างอิงใน Sally J. Zepeda. 2017 : 153-154) ได้กล่าวถึง ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เช่น การได้มาซึ่งความสำเร็จของงานหรือสิ่งที่ตนกระทำนั้นย่อมเป็นสิ่งที่กระตุ้นหรือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลความพึงพอใจในข้อที่ 19 การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่านแบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้ดีขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในอันดับสูงที่สุดเช่นเดียวกับข้อ 6 กิจกรรมมีความหลากหลาย ($\bar{x} = 4.73$, $S.D. = 0.44$) แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดเพราะมองว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อที่ 18 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ช่วยให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเรื่องการอ่านคำควบกล้ำได้ดีมากขึ้น และเช่นเดียวกับข้อที่ 13 เกี่ยวกับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ซึ่งทั้ง 2 ข้อมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงเป็นอันดับที่สอง ($\bar{x} = 4.69$, $S.D. = 0.47$)

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT มีลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และหลากหลาย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สามารถช่วยในการพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะความสามารถในการอ่านออกเสียงได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์ที่หลากหลาย แต่การนำไปใช้ควรคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ ให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการคาบเรียนในระบบโรงเรียนแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกันไป

9.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม สร้างผลงานและแสดงออกทางความคิดอย่างเป็นอิสระ ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูผู้สอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในชั้นต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้นั้น ๆ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญไปยังวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำเพียงอย่างเดียว สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มทักษะความสามารถอื่น ๆ เข้าไปร่วมพัฒนาด้วย เช่น ทักษะการอ่านออกเสียงพยัญชนะท้าย หรือทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการเขียน เป็นต้น

9.2.2 การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสอนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT โดยใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การใช้เพลง การใช้กระบวนการกลุ่ม และการอภิปราย เป็นต้น โดยในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจประสานวิธีการสอนตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ เช่น การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดแบบ 4 MAT ร่วมกับการสอนแบบสืบสอบความรู้ 5Es เป็นต้น

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม อาจารย์ประจำ
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เป็นแรงผลักดัน
ให้ผู้วิจัยได้พัฒนางานวิจัยเรื่องนี้ขึ้นมา พร้อมด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือจาก ว่าที่ร้อยตรีหญิง
ฉลาดลักษณ์ เกตสุวรรณ คุณครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนางสาวศุภลักษณ์
พรมสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแหลมไทร ในการอนุเคราะห์สถานที่ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

11. เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ อุคำ. (2556). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำยาก วิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการประเมินโดยทางเลือกใหม่ ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา หาพันธุ์. (2552). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง มาตราแม่กด.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. จินดารัตน์ ยลพล.
(2555). ผลการอ่านและการเขียนตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้กิจกรรม 4 MAT. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามาศ ศรีวิลัย. (2549). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว
โดยใช้ภาพประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ทิตนา แหมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นงเยาว์ ฝุ่นเงิน. (2553). ผลการพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่ตัวสะกดตรงตามมาตรา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญตา เสาวพันธ์. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน การคิด วิเคราะห์และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับแบบสืบเสาะหาความรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประนอม โอบารุง. (2553). ผลการพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดงาน บุญประเพณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัญญาญ วรวัฒนชัย. (2559). กลไกสมองสองซีกกับความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์. วารสาร สารสนเทศ, 15(2), 1-12.
- พัชรา คงจัน. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ ชุดฝึกประกอบกิจกรรมแบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิศมัย แก้วทาสี. (2550). การพัฒนาการอ่านและการเขียนคำประสมด้วยสระเปลี่ยนรูป และสระลดรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญภา วิมล. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทยและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัด กิจกรรมแบบ EKKE และแบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบ้านแหลมไทร ปีการศึกษา 2563. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จากเว็บไซต์: http://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view_student.php?School_ID=1092140196&Area_CODE=9202

- รัตนกันหา อ่างยาน. (2556). การเปรียบเทียบผลการอ่านเชิงวิเคราะห์แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์
และความเชื่อมั่นในตนเองทางการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมแบบ Open Approach กับแบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านแหลมไทร สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเขต 2. (2553). รายงาน
การประเมินความสามารถในการอ่านการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ครั้งที่ 2 ธันวาคม ปีการศึกษา 2563. ตรัง : โรงเรียนบ้านแหลมไทร.
- วาสนา บุญชู. (2551). การศึกษาความสามารถและความสนใจในการเขียนเรื่อง โดยการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
รุ่งเรืองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริพรรณ ชันคำนันทะ. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ 4 MAT
เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคำควบกล้ำ ร ล ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความ
คิดเห็นต่อการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2562). วิถีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ คำสิงห์. (2553). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำยาก ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 โดยการใช้กิจกรรมแบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง. การปรับปรุงผิวจราจรพาราเอสฟัลต์ติกคอนกรีต
สายตง.ถ1-003 บ้านกะลาเส – แหลมไทร. ประจำปีงบประมาณ 2561.
[ป้ายโครงการ]. ตรัง.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง. เสริมผิวทางแอสฟัลต์ติกคอนกรีต สายทางกะลาเส –
แหลมไทร ตำบลกะลาเส อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. ประจำปีงบประมาณ 2559.
[ป้ายโครงการ]. ตรัง
- Sally, J. Zepeda. (2017). *Instructional Supervision Applying Tools and
Concepts*. 4th Edition. New York : Eye on Education, Inc.

- Shaftel, F. and Shaftel G. (1967). *Role playing for social values: Decision making in the social studies*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Silva, D.L., Sabino, L. D., Adina, E. M., Lanuza, D. M., and Baluyot, O. C. (2011). Transforming Diverse Learners through a Brain-based 4 MAT Cycle of Learning. *Proceedings of the World Congress on Engineering and Computer Science*. 1(1): 19–21.
- Uyongor, S. M. (2012). The effectiveness of the 4 MAT teaching model upon student achievement and attitude levels. *International of research studies in education*. 1(2), 43-53.

ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมชุมชนกับกิจการเพื่อสังคม
โฮมสเตย์ในชุมชนชาวไทใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย¹
The Relationship between Community Cultures and
Homestay Social Enterprises in Tai Community,
Mae Hong Son Province, Thailand

จิรวัดน์ รักชาติ (Jirawat Rugchat)²

ปวันรัตน์ บัวเจริญ (Pawanrat Buochareon)³

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นงานวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวไทใหญ่บ้านหลวงจากพื้นที่ส่งข้าวสู่ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (2) ทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมชุมชนที่สัมพันธ์กับธุรกิจโฮมสเตย์ในชุมชน และแสดงถึงเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่สนับสนุนกิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์ผ่านกรอบแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนและแนวคิดกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลที่ชุมชนบ้านหลวง (บ้านหลวง หมู่ 8 และ บ้านต่อแพ หมู่ 1) ตำบลแม่เงา อำเภอยางยา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2563 ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมชุมชนกับกิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านหลวง โดยเก็บข้อมูล

¹ บทความนี้ปรับปรุงจากรายงานการวิจัยเรื่อง “การกลายเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมบนพื้นที่สูง: กรณีศึกษาผู้ประกอบการเพื่อสังคมชาวไทใหญ่บ้านหลวง อำเภอยางยา จังหวัดแม่ฮ่องสอน” (ดูเพิ่มใน Rugchat and Buochareon, 2021)
This article is adopted from the research report titled “Becoming Highland Social Entrepreneurs: A Case Study of Tai Social Entrepreneurs at Ban Luang, Khun Yuam District, Mae Hong Son Province” (Rugchat & Buochareon, 2021).

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์ภูมิวิชาวทวิทยาการสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประเทศไทย
Lecture Ph.D., Interdisciplinary Studies of Social Sciences, Faculty of Liberal Arts, Maejo University, Thailand.
E-mail: jira_r@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาษาตะวันตก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประเทศไทย
Lecture, Western Section, English Department, Faculty of Liberal Arts, Maejo University, Thailand.
E-mail: pawanrat_ploy@yahoo.com

วิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าของกิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านหลวง จำนวน 5 ราย และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านหลวง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนบ้านหลวงกลายเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือ การสนับสนุนของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ เช่น วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน พัฒนาชุมชนจังหวัดและพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จของกิจการโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านหลวงขึ้นอยู่กับการใช้กลยุทธ์ทางวัฒนธรรม 5 ด้าน ได้แก่ ประวัติศาสตร์ชุมชน วัฒนธรรมอาหารไทใหญ่และอาหารปอดกัย วิถีชีวิตและพิธีกรรมชาวไทใหญ่ในหมู่บ้าน ป่าชุมชน การต้อนรับและความเอื้ออาทรของชาวไทใหญ่ และผลวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมของบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านหลวงได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มทางวัฒนธรรม 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มติमित กลุ่มตองลาย กลุ่มพ็อนรา กลุ่มจักสาน กลุ่มทำถั่วเน่า กลุ่มฮิดอ้อย กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ กลุ่มผลิตผักอินทรีย์ กลุ่มล่าสัตว์และหาของป่า กลุ่มนำชมเส้นทาง การเดินทัพทหารญี่ปุ่น กลุ่มศึกษาธรรมชาติและสมุนไพร และกลุ่มดุนก

คำสำคัญ: วัฒนธรรมชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจการเพื่อสังคมโฮมสเตย์ ชุมชนชาวไทใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Abstract

This article is a sociological and anthropological study that aims to (1) study the change of Ban Luang community, a Tai community, from rice transportation area to cultural tourism community, (2) understand the relation between the community cultures and homestay businesses in the community and identify the cultural networks which involve and support homestay social enterprises, through the concept of the community culture and the concept of social enterprise in Thailand. The research data was gathered between July and December 2020 in Ban Luang community

(Ban Luang Moo.8, and Ban Taupae, Moo.1), Mae Ngao sub-district, Khun Yuam district, Mae Hong Son Province, Thailand. The researchers applied qualitative and quantitative approaches to explain relationship between community cultures and homestay social enterprises in Ban Luang community. Five homestay social entrepreneurs (homestay owners) in Ban Luang community were in-depth interviewed and 26 household samplings were surveyed by questionnaires. This sampling group were selected from Tai villagers who involved to homestay social enterprises' activities in the community. The research findings indicate that Ban Luang community is become the cultural tourism community due to the supporting of local institution of education and state agencies, such as Maehongson Community College, provincial and district community development offices, Mae Hong Son provincial cultural office, and Tourism office of Mae Hong Son province. The success of homestay social enterprises in Ban Luang community is depended on five cultural strategies. There are Ban Luang community's history, Tai food culture and food safety, ways of life and rituals of Tai villagers, community forest surrounding Ban Luang community, and hospitality and generosity of Tai villagers. In addition, the research finding also shows that the homestay activities in Ban Luang community are supported by 12 cultural networks (cultural groups): knife making group, chasing metal sheet group, traditional dancing group, basketry group, making fermented soybean group, sugarcane pressing group, chicken farming group, growing organic vegetables group, hunting and gathering forest products group, guiding tourists to Japanese troops transportation way group, natural and herbal study group, and bird-watching group.

Keywords: The community culture, cultural tourism, Homestay social enterprise, Tai community, Mae Hong Son

1. Introduction

The situation of poverty and differences in income have extremely occurred in Mae Hong Son province, Thailand. In overall image, by the survey of Office of the National Economic and Social Development Council (2018) found that, during 2007 and 2016, Mae Hong Son province had the highest proportion of poor people in Thailand (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018). Most of Mae Hong Son people were poor and had low income. The data from National Statistical Office indicated that monthly income per household of Mae Hong Son people for a decade, during 2009 and 2019, had few income and were slightly increased. In 2009, monthly income was average 7, 935.83 baht for each household and increased to average 8,820.90 baht for each household in 2013. While monthly income of Mae Hong Son people were average 15,617.49 baht for each household in 2017 and reduced to average 13,970.93 baht for each household in 2019 (National Statistical Office, 2019). Moreover, the average income data in 2019 from Community Development Department shows that villagers in Ban Luang community earned average income per person between 50,846.19 and 53,856.69 baht or 4,237.18 and 4,488.06 baht per month (Community Development Department, 2019). The average income data of Mae Hong Son people from Office of the National Economic and Social Development Council, National Statistical Office, and Community Development Department conformed to the survey data conducted during September and December 2020 from 100 respondents in Ban Luang community showed that 78 households (78 percent) of household samplings earned less than 100,000 baht of average income in 2019 (Rugchat & Buochareon, 2021).

According to the poverty and differences in income circumstances in Mae Hong Son province above, tourism promotion policy has been applied as a main strategy to develop Mae Hong Son's economy and solve poverty for two decades. After the tourism promotion policy had launched in Mae Hong Son during the late 2000s and the late 2010s, the income from tourism and number of tourists were significantly increased from 1.62 million baht, 367,869 tourists, in 2007 to 2.16 million baht, 903,016 tourists, in 2016. The tourism support of Mae Hong Son province has focused on ecotourism, way of life, health care, adventure, and homestay tourism. For the homestay tourism supporting, it has placed important on six strategies. There are ecotourism and developing tourism locations, Mae Hong Son tourism public relations, tourism personnel development, good agricultural practices, promoting standard and local identity products, and developing appropriate infrastructures for tourism (Mae Hong Son Provincial Office, n.d.). Due to the policy above, community culture not only has played an important role to support community based tourism (CBT) and community economy, it also has creatively constructed the identity and sustainably preserved culture for each community.

Ban Luang community (Ban Luang and Ban Tuapae) Mae Ngao sub-district, Khun Yuam district, Mae Hong Son province, Thailand, is another community target of local government to develop and drive provincial and community economies. After the 2010s, the serious support community based tourism and homestay management were emerged by the promoting of local institution of education, community development office, and other state agencies. These supports then led to community development and the occurrence of 15 homestay social enterprises in Ban Luang community. These homestays not only have allocated ten percent of income from tourists for donation to the community fund, they also have brought many

dimensions of community culture back to construct community economy, develop economic activities of community, and empower local people, through homestay activities.

The research questions are (1) how does a Tai rural community change to cultural tourism community?, (2) how does the community culture drive economic activities in Tai community, Ban Luang community?, and (3) What kinds of the community networks which create, develop, and drive economic activities in Ban Luang community? and how do they support homestay social enterprises?. In order to answer these research questions, this article is divided into three significant parts. First, literature review draws on the concept of the community culture, and concept of social enterprise in Thailand. Second, research design and methodology describe the area study and data gathering of the research. Third, the results explain the change of Ban Luang community from rice transportation to cultural tourism community and cultural strategies and networks for driving homestay social enterprises.

2. Objectives

2.1 study the change of Ban Luang community from rice transportation to cultural tourism community

2.2 To understand the relation between the community cultures (e.g., local wisdoms, and cultural networks) and homestay businesses and identify the cultural networks which involve and support homestay social enterprises in the study area, Ban Luang community.

3. Literature Review

Researchers applied the concepts of community culture and social enterprise in Thailand in order to understand and explain relationship between community cultures and development of homestay social enterprises in Ban Luang community, Mae Hong Son province.

3.1 The community culture in Thailand

Community culture is a concept applied in many forms. For many countries, different types of culture, such as cultural heritage, cultural and creative industries, sustainable cultural tourism, and cultural infrastructure, can generate incomes and poverty alleviation. In addition, cultural activities currently become a tool for sustainable development. They are defined into four main dimensions: (1) culture as capital; (2) culture as a process and a way of life; (3) culture as a vehicle for sustainable values; and (4) culture as creative expression. In Ecuador, for example, cultural activities contributed 4.76 percent of GDP and 2.64 percent of cultural work occupations in 2010 (Duxbury & Jeannotte, 2011; Unesco, 2012). In Appalachia, cultural behaviors and practices, such as storytelling, music, and art, were applied as mechanisms to improve well-being, create social cohesion, and develop community (McGrath & Brennan, 2011). Since 1970s, community culture had been applied to analyze and utilize in the field of tourism through the studies of Erik Cohen. During 1970s, Cohen's studies explained that, according to globalization, new environment, different customs, rituals, cultures and way of life, attracted tourists to visit different places. The study of Cohen (1979) also focused on the characteristics of cultural contexts to analyze tourism phenomenon in community (Cohen, 1972; Cohen, 1979).

In Thailand, the community culture has appeared since 1980. It has been well known as a paradigm which popular in Non-government organizations (NGOs), intellectuals, social and community developers, and

community development academics. In perspective of Chatthip Nartsupha, the community culture is a school of thought which it was generated by four Thai intellectuals: Niphot Thianwihan, Bamrung Bunpanya, Aphichat Tho'ngyu, and Prawet Wasi. In addition, it was also occurred by four conditions: Christian teachings and helpings, the increase of international aid through NGOs in Thailand, the threat of capitalism in Thai communities, and political awakening and educated people and their participation in national politics after the 14 October 1973 events (Nartsupha, 1991).

The study of Padthaisong (2002) indicates that the community culture involves six dimensions. There are relationship system and common practice, thinking system which connect to belief and ceremony, tradition, community knowledge, local wisdom, and moral system (Padthaisong, 2002). Overall dimensions here are called "communal culture". The study of Nartsupha (1991) summarized communal culture is a specific character of rural society in Thailand. In rural society, members hold on communal culture, such as resources sharing, adhere to the same tradition, friendly, generosity, and help each other. Thus, for the community culture school of thought, communal culture has become a major instrument to community development (Nartsupha, 1991). Likewise, Mukdawijitra (2005) explained that the community culture school of thought was obviously contributed in 1981. In order to understand rural community and seek the new ways of community development, the school of thought gives precedence to rural community study and applies communal culture of rural communities as community development mechanism.

In Thailand, the community culture approach has been widely applied to community development in many forms. In the past four decades, the community culture as communal culture had been rapidly expanded and become the main idea for Thai NGOs, intellectuals, and scholars to support

and develop rural communities (Nartsupha, 1991). During 1992 – 1997, the community culture became a trend which attracted many scholars, for example, Yos Santasombat, Nidhi Aeusrivongse, and Prawet Wasi, focused on the topic of community empowerment (Mukdawijitra, 2005). Afterwards, community empowerment is foundation of the concept of community rights, which opposes some development policies by Thai government.

Then, community study with the community culture approach is also applied as the concept of economic and culture community to develop community economic system. In order to understand economic and culture system in Thai society, the concept of economic and culture community studies Thai rural society in three dimensions: theory of community system, origin and evolution of Thai community, and community system in Thai society (Nartsupha, 2007). In 2012, Nartsupha (2012) divided the concept of community into four periods: community in the Metteyya-Buddha age (ancient times – 1932), community in the Nationalism age (1932 – 1947), community in the formation of the community culture concept (1977 – 1997), and the economic and culture community as modernization (1947 – present). This study also proposed that the community culture should be applied as a path to modernization of Thailand (Nartsupha, 2012). The study of Lertvicha (2007) and Chanta (2009) apply the concept of economic and culture community to understand the economic system of many villages in Chiang Mai - Lamphun valley. The studies show the idea of a “cultural economic zone”, which communities carry out economic and social activities in the same geographic area. They also summarize that cultural economic system of rural communities in Chiang Mai and Lamphun provinces are developed from social relations, experiences, local wisdoms, and beliefs of local people in each community (Lertvicha, 2007; Chanta, 2009).

In Thailand tourism contexts, the concept of community culture is widely applied to study and develop community tourism. The study of Meekaew and Srisantisuk (2012) which focused on the patterns of cultural commodification for tourism and impact of tourism on communities in Chiangkhan, Loei province, showed that community cultures and products – quilts, homestays, giving food to monk ceremonies, and the old wooden buildings – were used to serve community based tourism and community development (Meekaew & Srisantisuk, 2012). Trupp (2014) studied ethnic tourism in Akha village, Chiang Rai province, and Karen village, Mae Hong Son province. This research found that local cultures were significant to ethnic tourism in hill tribe villages. The Akha and Karen applied their cultural products and capitals, such as bags, pillows, headscarves, wearing products, and trekking tour, to attract tourists to visit their villages (Trupp, 2014).

Furthermore, the study of Pranee (2014) indicates that the community culture as rice culture – rice donation ritual, farming, traditional spirit ritual, and organic farming – in Uthai Thani province lead to unity and reconciliation in community. Similarly, the study of Chaiyapong, Ittithanasuphavitch, and Weerakul (2018) applies the cultural community to control crimes in Samkhok district, Pathum Thani province. The results of study show that beliefs (Buddhism and ghost), traditions (e.g., funeral, Songkran festival, Buddhist lent ceremony, etc.) of locals cause the decrease of crimes in the community (Chaiyapong, Ittithanasuphavitch, & Weerakul, 2018).

3.2 Social Enterprise in Thailand

At present, social enterprise is really popular for academicians, state agencies, NGOs, and locals as a new approach to solve social problems and make profits in community. It is often explained together with the term social entrepreneur. The study of Galera and Borzaga (2009) indicates social enterprise is clearly separated from classic businesses and become

non-profit activity. The idea of social enterprise was developed from private organization in Europe which it worked to serve the public. Three crucial characters of social enterprise are social goal pursued, non-profit distribution constraint, and assignment of ownership rights and control power to stakeholder other than investors coupled with an open and participatory governance model (Galera & Borzaga, 2009)

Similarly, Kim and Lim (2017) explains that social enterprise includes two functions: response to social and environmental problems, and response to benefits. Although social enterprise focuses on making profits, solving social problems in various dimensions (e.g., poverty, homelessness, unemployment) are still the major tasks. Instead of dependence on assistance by government, social enterprise emphasizes on revolving fund in a community (Kim & Lim, 2017).

After the late 2000s, social enterprise has become a keyword for social development in Thailand. By Regulations of the Office of the Prime Minister on Social Enterprise B.E. 2554 (A.D. 2011), the term social enterprise was officially defined that private sector – person, group of person, community – run business for solve and develop community or environment. Social enterprise does not find and expect the highest benefit to owner or shareholder, although it can earn income from trade, production, and service. In addition, Thai Social Enterprise Promotion Board⁴ has been concretely appointed for supporting and developing Thailand's social enterprises (Government Gazette., 2011). In 2019, Thai government legislated The Social Enterprise Promotion Act. B.E. 2562 to support the operation of social

⁴ By Regulations of the Office of the Prime Minister on Social Enterprise B.E. 2554, Thai Social Enterprise Promotion Board comprises prime minister, minister for office of the prime minister, experts, committees, and representatives of social entrepreneur.

enterprise. In this year, Office of Social Enterprise Promotion (OSEP) was officially established to promote and ensure many social enterprises in Thailand. The social enterprises which register with Thai government will receive many privileges and tax exemption (Government Gazette, 2019; National News Bureau of Thailand, 2019).

The strong support social enterprises by Thai government has significantly caused a large number of social enterprise increasing in each region. The two years data from OSEP during 2019 – 2020 shows 145 social enterprises had registered with OSEP (116 registered in 2019, 29 registered in 2020) (SE Thailand, 2020). Social enterprises may be divided in different groups: social enterprise in highland (e.g., Doi Chaang coffee and Akha Ama coffee⁵), social enterprises in organic agriculture (e.g., Rainbow Farm), social enterprises for quality of life development (e.g., social enterprise in communities), and social enterprises for solving urban problems (e.g., Chiang Mai Social Enterprise) (Duangsonk, Techamaneesatit, & Manirojana, 2015; Junruang, 2017; Napathorn, 2018; Boonyarat, 2020).

4. Research Design and Methodology

The researchers have applied qualitative and quantitative approaches to explain relationship between community cultures and homestay social enterprises in Ban Luang community, Mae Hong Son province. In order to answer research questions, qualitative data has been applied to analyze

⁵ Doi Chaang coffee was legally established in 2003 by cooperation of highland ethnic farmers (Akha, Lishu, Chinese Yunnan) in Doi Chaang village, Chiang Rai province. Akha Ama coffee ran the business in 2010 by a young man Akha, who was born in Mae Chan village, Chiang Rai province. Not only Doi Chaang coffee and Akha Ama coffee social enterprises make profits to ethnic farmers, they also solve many problems in highland and develops quality of life of ethnic groups in highland, such as forest conservation, sustainable natural resources management, rights and acceptance of ethnic groups, strong communities and participatory of ethnic groups in highland (Napathorn, 2018; Boonyarat, 2020).

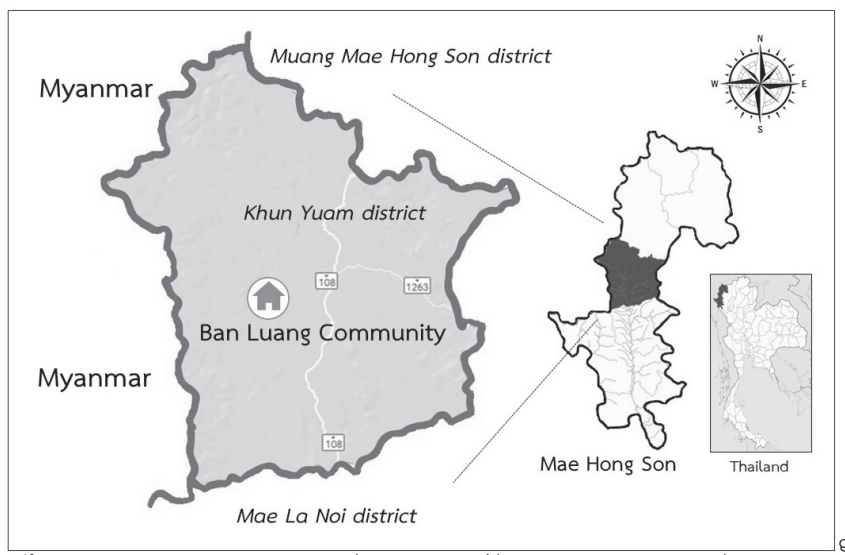
cultural strategies and networks which drive homestay social enterprises, while quantitative data has been used to understand participation of Tai villagers in homestay social enterprises.

The research data was collected from “**Ban Luang community**” (Ban Luang, Moo. 8, and Ban Taupae, Moo. 1), Mae Ngao sub-district, Khun Yuam district, Mae Hong Son province, Thailand. Since 2010s, this community has been promoted as a famous cultural tourism community of Thailand by many state agencies, such as Maehongson Community College, Provincial Community Development Office, and Department of Cultural Promotion. The community permeates with many kinds of natural resources, historical landmarks, social capitals, and unique Tai cultures. It also located near a Thailand-Myanmar border crossing point. In addition, homestay social enterprises in Ban Luang community are role model to study good management of local social enterprises in the northern Thailand.

This community is located 8 kilometers southwest of Khun Yuam district office, around 30 kilometers west from Ban Huay Ton Noon Thailand-Myanmar border crossing point (figure 1). Most villagers of the community are Tai. This community nowadays has a population of 306 households, 650 people (Ban Luang 95 households, 197 people, and Ban Taupae 211 households, 453 people). In 2020, the community totally has 15 homestay social enterprises.

The research data was conducted during July and December 2020. In order to study the change of Ban Luang community and understand community culture and homestay social enterprises in the community, five homestay social entrepreneurs were in-depth interviewed and 26 household samplings in Ban Luang community were surveyed by questionnaires. This sampling group were selected from Tai villagers who involved to homestay social enterprises’ activities in the community. In this article, however, all

informants' name are pseudonyms and concealed.

Son province

Researchers analyzed the conditions of Tai community's change from rice transportation area to the cultural tourism community, including cultural strategies and networks for driving homestay social enterprises in the community, through qualitative data collecting (in-depth interviews) from some Tai villagers and five homestay owners. In order to understand participation of Tai villagers with homestay social enterprises, researchers used quantitative data (questionnaires) which gathered from 26 household respondents, who involved homestay businesses and activities.

5. Results

5.1 Ban Luang Community: from Rice Transportation and the Japanese Military Camp to the Cultural Tourism Community

Previously, Ban Luang and Ban Taupae were the same community called “*Ban Luang community*”. It was located at Yuam riverside. Most villagers were Tai ethnic group. They had kinship relations, common cultures, unity, and dependence on each other. According to the expansion of population throughout Khun Yuam district, Ban Taupae was officially separated from Ban Luang after 1991. By the state boundary, although locals in both villages had been permanently separated, they have visited each other and performed Buddhism religious rituals at the same temple, Wat Taupae (Taupae temple). Thus, in this article, Ban Luang community means Ban Luang and Ban Taupae.

From the historical evidences, before 1957, Yuam river, beside Wat Taupae, was located the river’s waterside to transport rice and other products, such as onion, thua-nao (fermented soybean), and forest products. These commodities were transported to Mae Sariang district along the Yuam river in two days by bamboo rafts, which were rapidly built in that area. Then, they were transferred with the pack-ox caravan trading to Hot district, Chiang Mai province, by pack-ox merchants (Rugchat, 2018). During 1957 – 1963, after the construction of national highway 108 was completely constructed, the commodity transportation with bamboo raft at Ban Luang community was ended.

During the World War II, 1941 – 1945, Khun Yuam district was selected by Japan army as an entry point to carry supplies into Myanmar for invading India. At that time, Khun Yuam airstrip was constructed. Many people in Khun Yuam including Tai villagers in Ban Luang community were labors for

building the main road from Khun Yuam to Myanmar. Building road labors earned daily wage laborers rate of 1.50 – 3 baht per person. At the same time, Wat Taupae⁶ was also applied as Japanese military camp, field hospital, note printing works, and graveyard of Japanese soldiers (Nuchjino, n.d.). Currently, the military equipment, such as military helmet, gravestone, and military truck wreck are still kept in Wat Taupae and Ban Luang's community forest.

The expansion of World War II and arrival of Japanese military camp in Khun Yuam inevitably caused social and economic relationships between villagers and Japanese soldiers, and also led to another opportunity for trading and cultivating development in Ban Luang community. The soldiers bought many local products from Tai villagers, for example cloths, blankets, Kaw Nook Nga (glutinous rice and perilla seed), desserts and other foods. In agricultural sector, these soldiers also helped villagers in many kinds of on-farm working, such as paddy cultivation, harvest, rice thrashing, and rice pounding. Moreover, many soldiers fell in love and married with Tai ladies in Ban Luang community. Japanese soldiers and villagers had a good relationship and helped each other, although it was during the state of World War.

From the end of World War II (1945) to the present, Tai farmers in Ban Luang community have intensively cultivated many commercial plants, such as in-season rice (RD21), upland rice, soybean, garlic, sesame, and maize in irrigated field and slope areas surrounding the community. In a year, for the

⁶ During the period of World War II, Wat Muai To, Wat Photharam, Wat Khum, Wat Taupae, Ban Mae Surin, Ban Huay Ton Noon were used to be Japanese military camps and the military headquarters (Nuchjino, n.d.).

irrigated field, in-season rice (RD21) has been grown during June – September each year. Then, during October – December, the field has been rest for preparing to grow soybean, garlic, or maize between January and March. For the slope areas, during April – May every year, villagers’ farmlands have been slashed, burned, and cut down the large trees to prepare upland rice or sesame growing between June and September. Slope areas around the community then have been become hunting and gathering forest products areas. After the 2010s, slope areas have been transformed as the natural attractions for supporting the community based tourism (table 1). This topic will be clarified in the next paragraph.

Table 1 Crop calendar in Ban Luang community after the World War II ended (1945) to the present

Location	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
Irrigated field	• Soybean • Garlic • Maize			• Rest • Preparing		• In-season rice (RD21)				• Rest • Preparing		
Slope area	• Hunting • Gathering forest products • Natural attractions			• Rest • Preparing		• Upland rice • Sesame				• Hunting • Gathering forest products • Natural attractions		

Note: Survey conducted in Ban Luang community during July – December 2020

Through Mae Hong Son’s the poverty solving policy⁷, tourism promotion has been applied as a major strategy to develop the province. It particularly focuses on ecotourism and cultural tourism under the concept of “Mae Hong Son: The Valley of CHARM”. The term of CHARM (C-H-A-R-M) means: (1)

⁷ Survey conducted by Social and Quality of Life Database System during 2000 – 2019 found that Mae Hong Son province had the most number of poor man of Thailand in 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016, and 2018 (Naewna, 2020).

C = Culture/Community Based Tourism/Creative Tourism & Services, (2) H = Highland Development Project, (3) A = Agro Forestry, (4) R = Retreat Destination, and (5) M = Mae Hong Son 4.0 (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018). In addition, this policy also places the importance on tourism knowledge management in three topics – homestay management, being a good host, community based tourism – for developing the effective of tourism in Mae Hong Son (Mae Hong Son Provincial Tourism and Sports Office, 2010).

During 2010 – 2017, Ban Luang community had officially got the supports from Maehongson Community College and Provincial Community Development Office of Khun Yuam district to promote the community as cultural tourism community. On one hand, Maehongson Community College educated in cultural tourism management and created tourism programs in Ban Luang community. On the other hand, Provincial Community Development Office of Khun Yuam district promoted this community as OTOP Community Tourism Project (*Chumchon Tongthew OTOP Nawat-wi-thee*). Through these supports, in 2016, Ban Luang community was promoted by Ministry of Culture as one of the ten famous cultural tourism communities in Thailand (Department of Cultural Promotion, 2017).

The support of cultural tourism and homestay management of many institutes in Ban Luang community not only have led to the change of some Tai farmers to homestay social entrepreneurs, they also have caused of the changing in many aspects of Ban Luang community. Fifteen Tai's houses were adopted and developed to homestays for serving Thai and foreign tourists. Homestay owners have to repair their houses and provide modern furniture and other facilities, such as armchair, sanitary ware, water heater, and electric hot pot, to serve tourists.

By agreement, however, these homestays give ten percent of income from the tourists back to the community. The ten percent of income from each tourist will be compensated to “Community Development Fund” for using to develop community and building or repairing public spaces in community. This fund has been transparently managed by village committee organization and villagers. In 2020, the fund had approximately 70,000 baht of saving money. The famous landmarks (e.g., Wat Taupae, graveyard of Japanese soldiers, and a community shop) in the community have been applied to be cultural and historical tourism locations. The natural resources and environment surrounding the community, such as forest community, the Yuam River, and water fall, have become natural attractions. In addition, many Tai’s community cultures – foods, dancing, handicrafts, livelihoods, hospitality – are become the cultural highlights and cultural resources for supporting cultural tourism.

5.2 Cultural Strategies and Networks for Driving the Homestay Social Enterprises in Ban Luang Community

The in-depth interview with five homestay social entrepreneurs, the case studies, in Ban Luang community indicates that five cultural strategies of Tai villagers have been applied to reinforce and drive the homestay social enterprises in the community.

First, community history has been applied to attract the tourists to visit in the community. The temple and community legends, including stories of some antique objectives have been inherited among Tai villagers and informed to tourists, who either visit in the community or stay in homestays. On the other side, the stories of a Japanese military camp in Wat Taupae, the Japanese soldier trail in community forest, and relationships between Japanese soldiers and villagers, which were gathered by government officers, local intellectuals, and academicians, have been presented for supporting

cultural tourism in Khun Yuam district.

Second, Tai food culture and food safety become the prominent points for incentive tourists to visit homestays. All homestay owners in Ban Luang community have an agreement to serve particularly on Tai foods (e.g., Phak Kad-Jor, Phak Buk-Jor, Nam Prik Nga, Jin Lung, Kai Uob, Kaw Nook Nga) and food safety (e.g., forest products, natural foods, organic foods). The members of homestay owner group in Ban Luang community, for example, have an agreement to cook and serve Kai Uob (Tai chicken curry) as a special menu for tourists who stay in homestays. A head of homestay owner group mentioned to an agreement.

“A Tai food which homestay owner group tries to create as a food identity of this community is Kai Uob. It is a deal in group of homestay owners that Kai Uob has to be the main and special dish of every homestay to serve for tourists. Kai Uob is cooked from local chicken, which they were born and fed particularly in Ban Taupae, by chicken farming group. In addition, homestay owners also have an agreement to buy organic vegetables from organic vegetables group.” (Interview with Mr. Nisit, 14 November 2020)

Nonetheless, cooking and menu serving of each homestay depend on chef's skills and available ingredients of each household.

Third, ways of life and rituals of Tai villagers are the important elements for the operation of homestay social enterprises. During stay in the community, tourists not only can learn ways of life of Tai villagers through the homestay owner's family, they may also have activities with many cultural groups in the community, such as Tai traditional dancing group, knife making group, sugarcane pressing group. Moreover, during the festival time in Ban Luang community, for example, Buddhist Lent Day and the End of Buddhist Lent Day, homestay owners will induce and lead tourists to visit at those festivals. As if they are members of the community, tourists at that time can participate

in every ritual with other Tai villagers in festivals. In addition, before tourists leave homestays, following Tai's tradition, tourists have to ask for forgiveness from Tai elders in the homestay for showing the respect to elders. Mrs. Pen, a female Tai homestay owner, explained the elder forgiveness ceremony.

“Last day before tourists back home, I will provide some foods or appliances to the tourists for asking for forgiveness from Tai elders in the homestay. The elders then bless and give some gifts, such as fruits, rice, basketworks, to the tourists.” (Interview with Mrs. Pen, 12 December 2020)

Fourth, instead of community forest surrounding Ban Luang community will be particularly utilized as hunting and gathering forest products⁸ areas, it has been applied to support natural tourism and community based tourism. For natural tourism, rough and untidy roads in the community forest incentive tourists who are passionate about adventure, nature studying, bird-watching, and plants surveying. While the Japanese troops transportation way in the community forest during the period of World War II becomes another landmark of tourists and academicians who interest in the history of World War II. However, for each time, local guides have to be leaders of tourists to navigate and clarify the rules of community forest traveling.

Fifth, hospitality and generosity of Tai villagers are become cultural logics to promote homestay social enterprise at Ban Luang community. The data from in-depth interview with five case studies insists that hospitality, generosity, smiling, and readiness to adapting of homestay owners and villagers are crucial strategies to create impression of tourists and support homestay social enterprises in community.

⁸ Forest products gathered from Ban Luang's community forest are many species of mushroom, bamboo shoot, herb, and so on.

Apart from five cultural strategies above to reinforce and drive homestay social enterprises in Ban Luang community, the participation and cultural networks of Tai villagers in the community have played the important role to support homestay social enterprises. The survey data from 26 household respondents, who involve with homestay businesses in Ban Luang community, shows that 16 households from 26 household respondents (household samplings) are friends or acquaintances with homestay owners. Six households from 26 household samplings are kin of homestay owners, while four households have other relations. This surveyed data also indicates that 11 households or 42.30 percent participate with homestay social enterprises through cooking for the homestay's tourists, while eight households or 30.77 percent show Tai's cultural way of life (e.g., Tai traditional dancing, weaving, playing Tai music) for the tourists. Three households or 11.54 percent are local tour guides for tourists to travel in the community forest, one household or 3.84 percent trades local souvenirs for tourists at the local shop (see Table 2).

Table 2 Activities of 26 household respondents with homestay social enterprises in Ban Luang community in 2020

Activities	No. of household	Percent
• Cooking for the homestay tourists	11	42.31
• Show Tai's cultural way of life (e.g., dancing, weaving, playing Tai music) for tourists	8	30.77
• Be local tour guides to lead tourists in community forest	3	11.54
• Trade local souvenirs for tourists	1	3.84
• Others	3	11.54
Total	26	100.00

Furthermore, the research result shows that the cultural networks in the community have played a significant role for driving homestay social enterprises. In this community, the cultural networks also have caused community development, environmental problem solving, Tai's cultural preservation, and Tai's identity construction. The homestay social enterprises and cultural tourism in the community involve many cultural networks.

At present, various cultural networks in Ban Luang community have supported the operation of homestay social enterprises. Many Tai villagers in the community have voluntarily gathered in different groups of cultural network to participate with the homestay businesses and gain the advantages from cultural tourism. Every time homestay tourists aim to watch Tai's ways of life and cultures, including want to participate with villagers' activities, homestay owners will coordinate and make appointments with heads of each cultural network (group), which tourists aim to watch or participate. For each activity, tourists have to be responsible the equipment cost and pay for local instructor fee in the rate 300 – 400 baht per person. In this study, however, three dimensions of community culture, i.e. culture and way of life, Tai's food culture, and community forest, and twelve cultural networks (groups) will be coherently explained with homestay social enterprises, community based tourism, and cultural tourism. Twelve cultural networks (groups) in the community here are knife making group, chasing metal sheet group, traditional dancing group, basketry group, making fermented soybean group, sugarcane pressing group, chicken farming group, growing organic vegetables group, hunting and gathering forest products group, guiding tourists to Japanese troops transportation way group, natural and herbal study group, and bird-watching group (see figure 2).

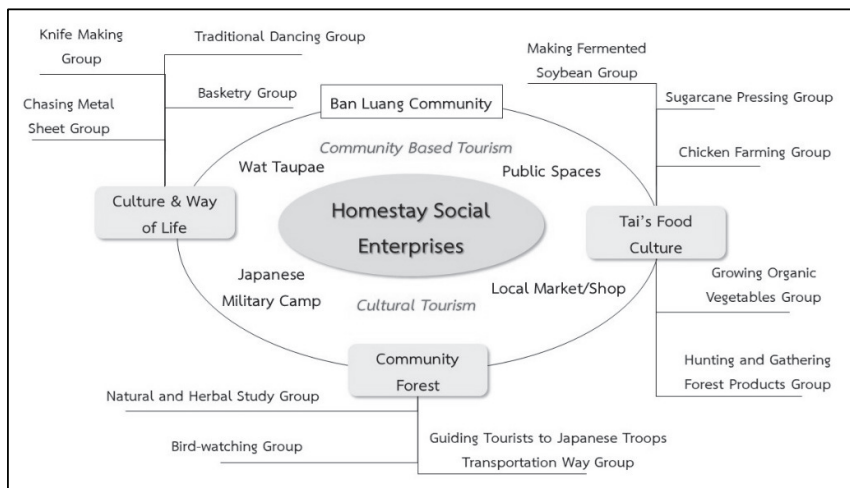

Figure 2 Cultural networks which supported homestay social enterprises in Ban Luang community between 2016 and 2020.

By providing of homestay owners, tourists have the opportunities to learn Tai's cultures and ways of life through many cultural groups in the community. For example, when the tourists want to learn Tai's basketry or chasing metal sheet, homestay owners will invite some Tai elders who are specialists to teach Tai's basketry or chasing metal sheet for tourists. For each time, those Tai elders earn approximately 200 – 300 baht from tourists for fee. In addition, many Tai women also gather as Tai traditional dancing group of Ban Luang community for showing Tai traditional dancing to tourists when they visit in the community.

For Tai's food culture, many groups in community, especially organic vegetables group, chicken farming group, hunting and gathering forest products group, have played the major role in the cooking of homestay businesses. These groups are producers and providers the safe and organic food ingredients for trade to homestay owners. When the tourists visit in the

homestay, organic vegetables, such as Chinese cabbage, coriander, banana, will be elaborately harvested by members of organic vegetables group for selling to homestay owners and tourists. While forest products, such as bamboo shoot, puffball, fishes in the creeks, and natural foods, have been gathered by members of hunting and gathering forest products group for selling and cooking to the tourists. However, even if the tourists aim to learn about Tai's foods, they can practice with members of making fermented soybean group and sugarcane pressing group. In these practice processes, tourists will directly pay fee and cost of materials to agents of each group.

Nonetheless, the tourists who satisfy nature and wildlife, including the history of World War II can contact with the local tour guides, members of natural and herbal study group, bird-watching group, and Japanese troops transportation way touring group, who have skills in travel through the forest, for guiding tourists in the community forest. Travel costs for employing local guide in the community forest however have been uncertain. Each local guide usually earns approximately 600 – 1,000 baht per day depends on distance, season, and number of travel days.

Thus, cultural networks in Ban Luang community have been systematically divided into three types: (1) culture and way of life; (2) community forest; and (3) Tai's food culture. These cultural networks create cultural activities and groups (e.g., knife making group, traditional dancing group, chasing metal sheet group, basketry group, natural and herbal study group, bird-watching group, guiding tourists to Japanese troops transportation way group, making fermented soybean group, sugarcane pressing group, chicken farming group, growing organic vegetable group, hunting and gathering forest products group) in the community to support community based tourism. These cultural networks are applied as important mechanisms to develop homestay social enterprises in Ban Luang community. Moreover,

Tai villagers in community can participate in many cultural groups and manage income or benefits from homestay businesses in form of Community Development Fund.

6. Conclusion and Discussion

At least five forms of community culture have appeared in Ban Luang community. There are community history, Tai food culture and food safety, ways of life and rituals of Tai villagers, community forest, and hospitality and generosity of villagers. These community cultures not only have played an important role to preserve Tai's culture, they also have been properly applied to support homestay social enterprises, including solve poverty and environment problems in the community. In other words, the community cultures in Ban Luang community have been utilized by Tai villagers as the instruments to promote community economy through economic activities of homestay social enterprises.

In fact, all ages of Tai villagers in this community were traditionally gathered as informal of cultural groups for a long time. By the promoting homestay tourism and community based tourism after the 2010s, these groups are obviously presented again in form of twelve cultural networks/groups. There are knife making group, chasing metal sheet group, traditional dancing group, basketry group, making fermented soybean group, sugarcane pressing group, chicken farming group, organic vegetables group, hunting and gathering forest products group, guiding tourists to Japanese troops transportation way group, natural and herbal study group, and bird-watching group. These cultural networks or groups indicate three dimensions of community culture in the community: culture and way of life, Tai's food culture, and community forest. Although homestay social enterprises in Ban

Luang community have been strongly supported and steadily grown by community cultures and cultural networks of Tai villagers, the success of homestays cannot be happened without the promotion of government and the tourism supporting policies.

Following the studies of Cohen (1972, 1979), Nartsupha (1991), and other cultural scholars, cultural activities and cultural groups are applied as capitals and vehicle for sustainable to support homestay social enterprises in Ban Luang community. In addition, community cultures are also utilized as tools to develop community tourism. For Ban Luang community tourism, community cultures, such as community history, Tai food culture and food safety, ways of life and rituals, community forest, and hospitality and generosity have been applied to attract Thai and foreign tourists to travel in community and stay in homestay social enterprises. Moreover, the success of homestay businesses in the community are arisen from good management and participation of many actors both internal and external communities, such as cultural groups, village leaders, Tai villagers, and government officers.

7. Acknowledgements

This research was supported by research fund of Faculty of Liberal Arts, Maejo University, Thailand. We would like to thank Associate Professor Rangson Janta who comments and suggests about data gathering plan and social entrepreneur topics. In addition, we would like to thank homestay owners and every Tai villager in Ban Luang community, who welcome and willingly answer us during six months of research field work. Even though the informants' name are pseudonym and cannot be disclosed, we would like to sincerely thank all of them.

8. References

- Boonyarat, A. (2020). *A Decade of Thai Coffee “Akha Ama” and the Concept of Social Enterprise* [In Thai]. Retrieved April 28, 2021, from Techsauce Knowledge Sharing Platform Website: <https://techsauce.co/saucy-thoughts/akha-ama-journey-through-the-decade82449>
- Chaiyapong, A., Ittithanasuphavitch, V., & Weerakul, S. (2018). The Applications by the Cultural Community of Amphoe Sam Khok, Pathum Thani Province in the Crime Control [In Thai]. *Journal of the Association of Researchers*, 23(2), 115 – 126.
- Chanta, R. (2009). *Ban Long and Muang: The Relationship Area Based on Economic and Culture Community in Chiang Mai-Lumphun Valley* [In Thai]. Chiang Mai: Tarnpanya.
- Cohen, E. (1972). Toward a Sociology of International Tourism. *Social Research*, 39(1), 164 – 182.
- Cohen, E. (1979). Rethinking the Sociology of Tourism. *Annals of Tourism Research*, 6(1), 18 – 35.
- Community Development Department. (2019). *Open Government Data of Thailand in 2019* [In Thai]. Retrieved April 21, 2020, from Community Development Department Website: <http://ebmn.cdd.go.th/#/jpt/report>
- Department of Cultural Promotion. (2017). *Ten Cultural Tourism Communities in 2016* [In Thai]. Ministry of Culture.
- Duangsonk, J., Techamaneesatit, T, & Manirojana, P. (2015). The Study Organizational Development of Social Enterprise in Organic Agriculture in Northern Thailand: The Case Study of Rainbow Farm [In Thai]. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 10(2), 140 – 164.
- Duxbury, N. & Jeannotte, M.S. (2011). Introduction: Culture and Sustainable Communities. *Culture and Local Governance / Culture Et Gouvernance Locale*, 3(1-2), 1 – 10.

- Galera, G. & Borzaga, C. (2009). Social Enterprise: An International Overview of Its Conceptual Evolution and Legal Implementation. *Social Enterprise Journal*, 5(3), 210 – 228.
- Government Gazette. (2011). Regulations of the Office of the Prime Minister on Social Enterprise B.E. 2554 [In Thai]. *Government Gazette*, 128 (55๓), 1 – 4.
- Government Gazette. (2019). The Social Enterprise Promotion Act. B.E. 2562 [In Thai]. *Government Gazette*, 136(67๓), 32 – 56.
- Junruang, C. (2017). *Chiang Mai Social Enterprise (CSE)* [In Thai]. Retrieved January 1, 2021, from Chiang Mai News website: <https://www.chiang-mainews.co.th/page/archives/922658/>
- Kim, D. & Lim, U. (2017). Social Enterprises as a Catalyst for Sustainable Local and Regional Development. *Sustainability*, 9(8), 1 – 15.
- Lertvicha, P. (2007). The Chiangmai-Lamphun Valley Cultural Economic Zone [In Thai]. *Journal of Mekong Societies*, 3(3), 51 – 68.
- Mae Hong Son Provincial Tourism and Sports Office. (2010). *Knowledge Management about Mae Hong Son Tourism in 2010* [In Thai]. Ministry of Tourism and Sports.
- Mae Hong Son Provincial Office. (n.d.). *Mae Hong Son Development Plan (B.E. 2561 – 2565)* [In Thai]. Mae Hong Son Provincial Office.
- McGrath, B. & Brennan, M.A. (2011). Tradition, Cultures and Communities: Exploring the Potentials of Music and the Arts for Community Development in Appalachia. *Community Development*, 42(3), 340 – 358.
- Meekaew, N. & Srisantisuk, S. (2012). Chiangkhan: Cultural Commodification for Tourism and its Impact on Local Community. *Proceedings Management, Agroindustry and Tourism Industry 4th International Conference on Humanities and Social Sciences* (pp. 1 – 8). Songkla: Prince of Songkla University.

- Mukdawijitra, Y. (2005). *Reading "Community Culture": Rhetoric and Politic of Ethnocentrism in Community Culture School of Thought* [In Thai]. Bangkok: sameskybook Publishing.
- Naewna. (2020). *The Report of Social and Quality of Life Database in 2019: the Decrease of Poor and 10 Provinces of the Poor Man in Thailand* [In Thai]. Retrieved May 7, 2021, from Naewna.com/business/529568
- Napathorn, C. (2018). Human Resource Management in Social Enterprises in Thailand: The Cases of Doi Chaang Coffee and the Doi Tung Development Project [In Thai]. *Chulalongkorn Business Review*, 40(156), 26 – 56.
- Nartsupha, C. (1991). The Community Culture School of Thought. In Chitakasem, M. & Turton, A. (Eds.), *Thai Constructions of Knowledge* (pp. 118 – 141). London: University of London.
- Nartsupha, C. (2007). Economic and Culture Community Research Network [In Thai]. *Suthiparithat*, 85 – 93.
- Nartsupha, C. (2012). *Modernization and the Concept of Community* [In Thai]. Bangkok: Sangsanbooks.
- National News Bureau of Thailand. (2019). *The Announcement of Office of Social Enterprise Promotion Establishment* [In Thai]. Retrieved April 27, 2021, from National News Bureau of Thailand Website: <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190626175218406>
- National Statistical Office. (2019). *Average Monthly Income per Household by Region and Province: 2002 - 2019*. Retrieved August 10, 2021, from National Statistical Office Website: <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/08.aspx>
- Nuchjino, S. (n.d.). *Thai-Japan Friendship Memorial Hall Khun Yuam District* [In Thai]. Mae Hong Son: Khun Yuam sub-district Municipality.

- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *The Development and Poverty Solving in Mae Hong Son Through the Concept of Mae Hong Son: The Valley of Charm* [In Thai]. Office of the National Economic and Social Development Council
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *The Report of Poverty and Differences in Income of People in each Region of Thailand* [In Thai]. Office of the National Economic and Social Development Council.
- Padthaisong, S. (2002). Community Culture: The Condition of Community Strength [In Thai]. *Journal of Behavioral Science*, 8(1), 11 – 20.
- Pranee, C. (2014). Community Culture and Bringing about Reconciliation in Thai Society Using Culture as Key Instruments [In Thai]. *Journal of Community Development and Life Quality*, 2(2), 115 – 123.
- Rugchat, J. (2018). *Transformation to “Entrepreneur” of Lua Highlanders: A Case Study of Lua Ban Na Fon in Hot District, Chiang Mai Province* (Doctoral dissertation). Chiang Mai University. Thailand.
- Rugchat, J. & Buochareon, P. (2021). *Becoming “Highland Social Entrepreneurs”: A Case Study of Tai Social Entrepreneurs at Ban Luang, Khun Yuam District, Mae Hong Son Province* [In Thai] (Research report). Chiang Mai: Maejo University.
- SE Thailand. (2020). *Registered Businesses as Social Enterprises* [In Thai]. Retrieved April 28, 2021, from SE Thailand Website: <https://www.sethailand.org/resource/registered-se/>
- Trupp, A. (2014). Ethnic Tourism in Northern Thailand: Viewpoint of the Akha and the Karen. In K. Husa, A. Trupp, & H. Wohlschlagl (Eds.). *Southeast Asian Mobility Transitions Issues and Trends in Tourism and Migration* (pp. 346 – 376). Vienna: Department of Geography and Regional Research, University of Vienna.

Unesco. (2012). *Culture: A Driver and an Enabler of Sustainable Development*.
UN System Task Team on The Post-2015 UN Development Agenda.

9. Individual Interview

1. Mr.Nisit (pseudonym), a head of homestay owner group in Ban Luang community, 14 November 2020
2. Mrs.Pen (pseudonym), a female homestay owner in Ban Luang community, 12 December 2020

The Market Segment and Willingness to Pay for the Hotel Room During the COVID-19 Situation in Thailand

Nalinee Saengaran¹

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the situation and identify the market segment of hotel business management during the COVID-19 situation and 2) to elicit the willingness to pay for the hotel room of the consumers during the COVID-19 situation. The study focused on the hotel management how the hotel entrepreneurs can survive and maintain their business. Overall, the business performance is decreasing more than 70%. Although, the COVID-19 situation influences the purchasing power, there is the demand for tourism and hotel from the consumers. Many hotel entrepreneurs provide the marketing promotion coporated with the government and privacy organizations to attract the local tourists to join the tourist programs. The researcher also studied the percentage of discount effecting segment of each target hotel and the consumers' willingness to pay. The data was collected by in-depth interviews from 5 experts in the hotel business and 400 questionnaires from the samples selected by an accidental sampling technique. The data was analyzed by the using a Contingent Valuation method.

¹ Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand
E-mail: [nalinee.sa@rmutr.ac.th](mailto:nalineesa@rmutr.ac.th); Tel: 081-904-7653

The findings revealed that apart from the cost of hotel room, the samples expressed their interests in an additional offered services from the hotel. They satisfied new experiences included the specialty room, surrounding spaces decoration, and convenient services. The safety procedures to deal with the infection of COVID-19 during the time of staying was the most factor for consideration. The samples were able and willing to pay when the hotel offered the special discount. The significant discount percentage that they were willing to pay were 35% and 45%.

Keywords: market segment, willingness to pay (WTP), hotel business, COVID-19 situation

1. Introduction

Tourism is one of the most activities that humans prefer to do and dedicate their lives to working hard to fulfill the need to travel anywhere both domestic and international. The tourism characteristic has been changed and adapted under the condition and lifestyle that changed rapidly (Hays et al., 2012; Manosuthi et al., 2020a; Sharma & Nayak, 2019). The changing behavior of people may be caused by the social addiction reflected through the social interest and would like to share the life experience to online channels.

In Thailand, tourism and hotel industry is one of the most important business sectors. Due to the perfect natural and man-made resources, both overseas and domestic tourists prefer to visit and spend the money in these areas and push the other related business growing together (Thongrawd et al., 2020). Before the COVID-19 situation, the hotel business tends more growth and can generate over 20% of GDP. The consumption of hotel service

has more choices because the hotel chain has developed the pattern of services to make the customers feel the most satisfaction. The expectations in the services are broader than in the past. The hotel business growth through tourism campaign and advertisement through the tour agency and online via the social media to the roadshow of a government organization (Beckers et al., 2018).

Currently, the COVID-19 situation is spreading over the world and it affects not only the tourism and hotel industry but also almost all of the other business sectors. The demand for the needed activity in daily life such as transportation, shopping, eating, and working still grows due to the necessities of life (Goetz et al., 2018). During the period of the COVID-19, it seems clear that many people stop the activity and pay only needed expense for life. They save and spare their money in case of financial emergency (So et al., 2016). Actually, in the case of the demand for the hotel, the consumers would select if the hotels provide the process of disease inspection from the government sectors (Puttachard, L.2021). This demand effects the decreasing of the tourism income during the first four months across Thailand as shown in figure 1 (Kariyapol, T., & Agarwal, R., 2020).

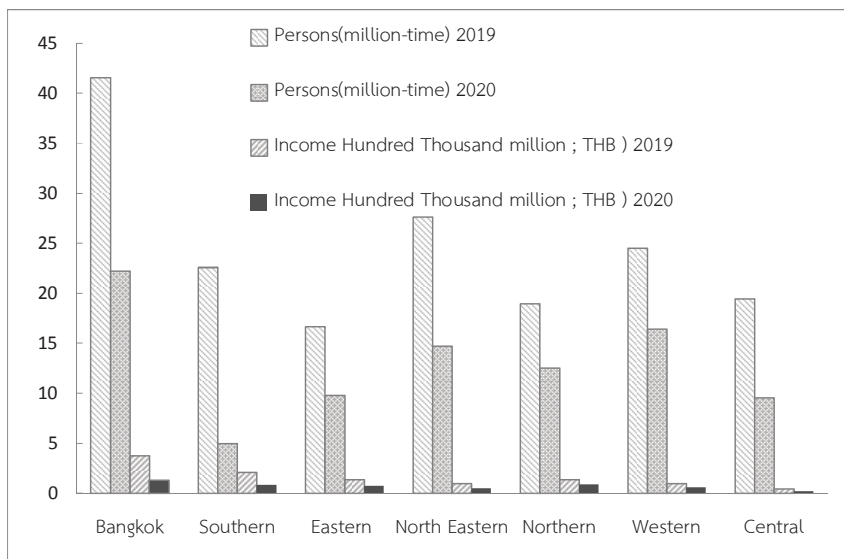

Figure 1 The comparison of tourists and revenue from tourism between 2019-2020 before and during the COVID-19 situation in different regions of Thailand

In this study, the researcher elicited the willingness to pay for different hotel segments in Thailand and assessed alternative price strategies carried out by new and additional services during the COVID-19 situation under the restricted procedure of the government control. This expectation is based on the excellent management to handle the customers regularly due to the COVID-19 situation that there are only Thai tourists whom still travelling during this period.

This is a challenge how to attract the new clients through some hotel segment had focused only on the international market when they faced with the COVID-19 the strategic management has been changed for survival by adjusting and upgrading the standard and finding out the different services

to serve the clients' need all the time and may diminish adverse environmental effects associated with any inconvenient caused (Gil, J. M., et al., 2000).

To explain a review of related literature of this study, in the first part, the researcher presented some description of the evolution of tourism and hotel business during the COVID-19 situation in Thailand. Next, market segmentations for hotel business in Thailand were defined and characterized. Finally, the willingness to pay and the Contingent Valuation method were presented.

1. Hotel business situation during the period of COVID-19

The hotel business in the first quarter of the year 2020 has strongly failed down from the contraction of world economy including the COVID-19 situation that all countries in the world have faced the lockdown procedure with controlling the spread of the disease (Poum, T. 2021). The foreign tourists were not allowed due to the announcement of MERGENCY DECREE ON PUBLIC ADMINISTRATION IN EMERGENCY SITUATIONS on March 25, 2020 and the temporary prohibition of aircraft from flying into Thailand during 3 April 2020 - 30 September 2020 (Chula, S. 2020).

However, in October 2020, the foreign tourists have started to return as limited number in accordance with the Special Tourist Visa (STV) under the restrictions, 14-day quarantine, pre / post-trip medical examination, and life insurance. (Puttachard, L. 2021).

From this situation, it is estimated that Thailand will lose approximately 1.5 trillion baht from foreign tourists in 2020 , previously received 1.9 trillion baht in 2019 (World Bank Group, 2020). These caused the hotel entrepreneurs suddenly lose revenues and inevitably severe disruption in the overall of the business. The average occupancy rate across the country for the first 11 months was 29.3% compared to the same period last year at 69.7%, while the average hotel income per room contracted 73.6% (Puttachard, L. 2021).

Additionally, the hotel entrepreneurs faced with the sunk costs from the business operation. It is hard to burden of expenses and debts, unfortunately, they might be forced to close their business. Even though the government has drove the tourism campaign within the country by establishing a conferences but the rising demand for tourism is not enough to compensate the revenues of the hotels lost by the country's lockdown. Many relevant sectors expected the direction of the business recovering in the second half of 2020 since the COVID-19 situation will be better comply with the remedial measures to businesses sector from government that allow the hotel reopen under the disease control process (Jeff, P. 2020).

The business performance of a 4-stars hotel contracted due to COVID-19 situation, compared to 3-stars hotels and smaller resorts, the 4-star hotels had more budget and liquidity. The effect to 4-star was a new investment projects to expand the new property under hotel management, restaurants, and other new business needed to put off. On the other hand, some had an opportunity by acquiring other affected hotel businesses to negotiate as a competitive price (Tris Rating, 2021). The 4-Stars hotels have adapted and set new survival business strategies by go through customer and innovation orientation to response to the changing customer behaviors and focused on creating satisfaction that is more specialty than before (Manosuthi et al., 2021). In addition, the 3-stars and 4-stars hotel have changed themselves to serve the better of services to customer by offer the better grade of food and beverage. The 4-stars hotel guests were treated as they were staying in 5-stars hotel instead while the 3-stars hotel guests were also obtained the services for the 4-stars as well (Thawit, B., et.al, 2019).

However, the government has also released financial aids to subsidize the entrepreneurs in tourism and hotel industry including to promote a measures for raising the confidence of both Thai and foreign tourists such

as safety tourism campaign as well as Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA) project. By integrating health safety measures and quality service standards allowed the entrepreneurs to participate in the assessment and guaranteed a performance in SHA standards, attracting the tourists more confident in the safety of tourism products and services in Thailand (Puttachard, L.2021). Many hotels have offered service for food and beverage delivery including to Alternative State Quarantine: ASQ in Bangkok and other main nine cities around the country to accommodate foreign customers entering Thailand according to government policy (Pullawach, P. 2020).

2. Market segmentation for hotel business in Thailand

According to the growth of hotel business in Thailand before COVID-19, the first step in this study was to group the target of hotel clients clusters. Consumers were segmented according to their lifestyles that the willingness to pay for the hotel services might be influenced by individual ways of lifestyle and the need of inconvenient in traveling for each customer segmentation than by the price and location variables same as the past (Barber, N., et.al, 2012). Once the market segments were obtained, they were characterized into the socioeconomic factors and the samples attitudes towards hotel services and accommodation and the COVID-19 issue (Manosuthi et al., 2020b).

Thailand is one of the world destinations with a lot of tourist natural resources such as beaches, mountains, and cultural sites (Sharafuddin, M. Ali., 2015). According to the National Economic and Social Development Council (NESDC), the country's total tourism income (international and domestic) was recorded at THB 2,754 billion in 2017, continual growth of 8.5% over 2016. The tourist arrivals increased from 10.1 million in 2003 to 38.2 million in 2018 (JLL Commercial Property, 2019).

In 2020, the hotel business in Thailand became depressed conditions through 2021. The first shoots of recovery will start to break through maybe expected to the end of the COVID-19 crisis in the end of 2021, the stakeholders in this industry mentioned the hotel business will spend time at least 4 years for foreign tourist arrivals to return to pre-COVID level. Against this backdrop, the domestic tourism will recover faster partly by ongoing policy efforts from the government to stimulate demand. By the latter half of 2021, the worldwide rollout of vaccination programs will start to translate into an uptick in foreign tourist arrivals, helped by a recovering global economy and long-term growth potential in the Thai tourism industry. (Puttachard, L. 2021).

The customers in hotel every segment were divided in criteria by the type of accommodation. In this study, the researcher focused on the segment of the hotel customer by their taste, behavior, and lifestyle because now there are the specialty of hotel where trying to make a difference more than the traditional pattern. In traditionally the hotels were segmented as the star standardization with the factors involved such as the location, the readiness of facilities and the brand recognition. Nowadays the customer's behavior has been changed they won't concentrate on the traditional hotel style with a big and tall building which are the conservative room standard. The customers also seeking for the specialty and the difference of facilities and services including to the new program offering though the new change of specialty hotel also still been rated as star standardization (Neslihan, P., & Ceren, A. V., 2016). Each hotel tried to serve the different need and focus the way and positioning that they would like to let the customers were recognized.

3. Willingness to pay: the Contingent Valuation method

Contingent Valuation method is employed to assess environmental resources, goods, and services. The business organization applied the techniques to estimate use and nonuse values of environmental resources that they oversee and manage and to make decisions regarding limited resources including to measure a cost-benefit values on decision making at on projects. The methodology was use a variety of methods are used to select respondents and to develop survey questionnaires. Respondent selection is at the discretion of the survey administrator. Respondents are always individuals, and the survey samplings may range in size. In addition, respondents may be chosen randomly or selected using other approaches such as geographic specifications or database segmentation (Jones, P. C., 2018).

Consumer willingness to pay (WTP) for hotel services can be measured by using a direct valuation method: contingent valuation.

A mixed questioning procedure, normally used as closed-ended with follow-up. The samples will be asked for WTP to obtain the discount rate they would like to pay (Richard, T. 2000). The WTP is defined as the amount that must be taken away from the normal room rate and including services while keeping his utility constant:

$$V(y-WTP, p, q_1; Z) = V(y, p, q_0; Z) \quad (1)$$

Where V denotes the indirect utility function, y is income, p is a vector of prices faced by the individual, and q_0 and q_1 are the alternative levels of the good or quality indexes (with $q_1 > q_0$), indicating that q_1 refers to improved environmental quality). Willingness to accept for a good is defined as the amount of money that must be given to an individual

experiencing deterioration in environmental quality to keep his utility constant:

$$V(y+WTA, p, q_0; Z) = V(y, p, q_1; Z) \quad (2)$$

In equations (1) and (2), utility is allowed to depend on a vector of individual characteristics influencing the trade-off that the individual is prepared to make between income and environmental quality. An important consequence of equations (1) and (2) is that WTP or WTA should, therefore, depend on (i) the initial and final level of the good in question (q_0 and q_1); (ii) respondent income; (iii) all prices faced by the respondent, including those of substitute goods or activities; and (iv) other respondent characteristics. Internal validity of the WTP responses can be checked by regressing WTP on variables (i)-(iv), and showing that WTP correlates in predictable ways with socio-economic variables (Jones, P. C., 2018). Survey questions are based on hypothetical scenarios. Respondents are asked to estimate what they would be willing to pay for hotel room and other services. What offering discount satisfied that respondent will take a deal of hotel room if it ensured the all requirement would be fulfilled? Survey respondents might be asked to comment on their willingness to pay if were offered discount on started at 30% and maximum at 50%.

2. Research Methodology

1. Data

In this study, the researcher collected both primary and secondary data. The primary data was collected through an in-depth interview from the 5 hotel experts and 400 sets of specific questionnaire conducted from

August to December 2020. Also, the secondary data was studied from the relevant research, journals, and government and private sector business reports.

2. Research Setting

The researcher selected only the hotels in Bangkok. During the period of COVID-19, Bangkok is the most potential market for tourism and hotel industry when the country has faced the lockdown policy protected from the COVID-19 situation in terms of the utilization of hotels and relevant services.

3. Population and Samples

In the first step of selecting the samples, the researcher distributed the questionnaire to 945 respondents around Bangkok without any bias. The age of respondents was between 20-60 years old. After receiving returned questionnaires, 400 samples were selected by using criteria from the answers of three following questions :

Question 1) How often did you travel per year ? If the answer was less than 6 times a year, this case of questionnaire was excluded from the data analysis .

Question 2) As referred to question number 1, during your previous travelling, did you stay at the hotel all time? If the answer was ‘no’ (for example, staying with friends, camping, etc.) it was excluded from the data analysis.

Question 3) As referred to question number 1 and 2, during your previous travelling, did you pay on your own expense? The answer can be both ‘yes’ or ‘no’.

The researcher chose 400 questionnaire which answered given three questions and related to the framework of the study for further data analysis.

Additionally, the primary data did not only collect from the questionnaires but also obtained from the in-depth interview with five experts in hotel business. They shared their viewpoint about the hotel business situation in Thailand, the direction of tourism and hotel business growth, and the business strategy before the COVID-19 situation.

4. Data Analysis

In this study, the researcher conducted an in-depth interview from 5 hotel business experts and 400 sets of questionnaire. The gathered data was analyzed by a descriptive analysis to identify the market segments of hotel with consumer behavior criteria and using the Contingent Valuation method to analyze the willingness to pay (Kyung, H. K., et al., 2012).

The scope of the willingness to pay for the hotel covered the room rate, food, and beverage, and other needed services (Navarro, M., & Pérez-Aranda, J., 2020) that the samples were able and willing to pay during the COVID-19 and the offered discount percentage from the hotel that they can pay.

3. Research Results

Demographics Information of Samples

The samples were 184 male (46%) and 216 female (54%). The samples who had an age range from 20 to 29 were the largest group (102 or 29.75%). 71 persons (17.75%) were 40-49 years old, 72 persons (18%) were 50-59 years old, and 36 persons (9%) were over 60 years of age. Regarding the marital status of samples, 175 persons (43.75%) were single, 201 persons (50.25%) were married, and 24 persons (6%) identified other. The highest average income of samples was between 20,000-100,000 THB up. As mentioned earlier, the data was collected between June to December 2020.

This period, Thai government has released the procedure restriction for lockdown and promoted the domestic tourism. There were some movements in the hotel booking sector.

To complete the questionnaire, the samples were asked to identify the factors that influenced them to make a decision to buy hotel services. They can choose more than one answer. The analysed results is shown in Table 1.

Table 1 The factors affected the decision making to buy hotel services

Factors	Number(person)	%
Brand	198	8.52
Services and facilities	305	13.12
Price	289	12.43
Location	251	10.76
Room quality	334	14.36
Experience for staying	198	8.52
Promotion	350	15.05
Safety on assured initial check COVID-19 on arrival	400	17.20
Total	2,325	100

As demonstrated in Table 1, the majority of samples (400 persons or 17.20%) prioritized safety on assured initial check COVID-19 on arrival. It can be assumed that they concerned about the COVID-19 situation. In addition, 350 persons or 15.05 % of all samples selected promotion was one of the factor when considering to pay for hotel services.

Moreover, the samples were asked to answer about their willingness to pay in case of no discount and marketing promotion for hotel services during the COVID-19 situation. The answer is expressed in Table 2 .

Table 2 The willingness to pay in case of no discount and marketing promotion for hotel services during the COVID-19 situation

Options	Number(person)	%
Willing to pay	192	48
Willing not to pay	208	52
Total	400	100

Moreover, the samples were asked to identify their needs of additional offering services and the analysed data is shown in Table 3.

Table 3 The samples' needs of additional offering services from the hotel

Additional offering services	Number(person)	%
Free shuttle bus	20	5.00
Free breakfast	22	5.50
Free room upgraded	101	25.25
Restricted process of the COVID-19 initial check on arrival	117	29.25
Free for more special complimentary in room	26	6.50
Free leisure services program such as spa, massage, and other	114	28.25
Total	400	100

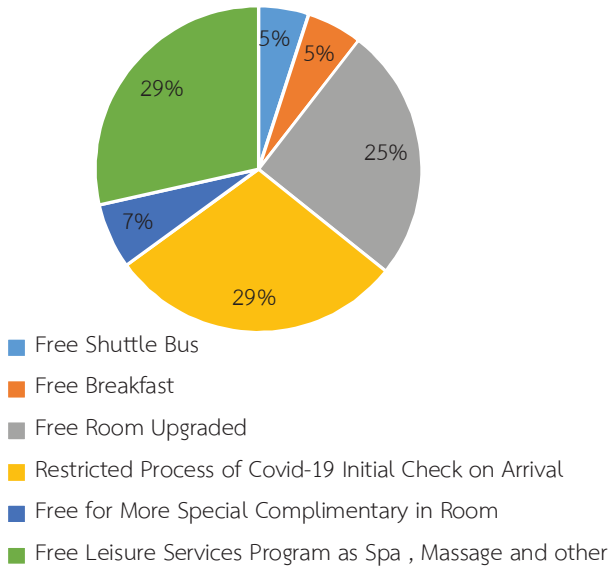

Figure 2 The samples' needs of additional offering services from the hotel

As presented in Table 3, the majority of samples (117 persons or 29.25%) selected “restricted process of COVID-19 initial check on arrival and 114 samples (28.25%) selected “free leisure services program such as spa, massage, and other” for their need of additional offering services from the hotel. This can be assumed that they required and concerned about the facilities and services to make them more convenient when travelling and staying at the hotel.

Additionally, the results found the demand for hotel during the COVID-19 situation. To study the room rate and other hotel services fee during this crisis situation, it is necessary to understand the willingness to pay of the consumers related to the target and segment of the services by Contingent Valuation Method.

To elicit the viewpoints of the samples about the discount for the hotel services offering that they will take and buy, they were asked to rate their desired discount which started at “Discount 30%”. The results were shown in Figure 3 below:

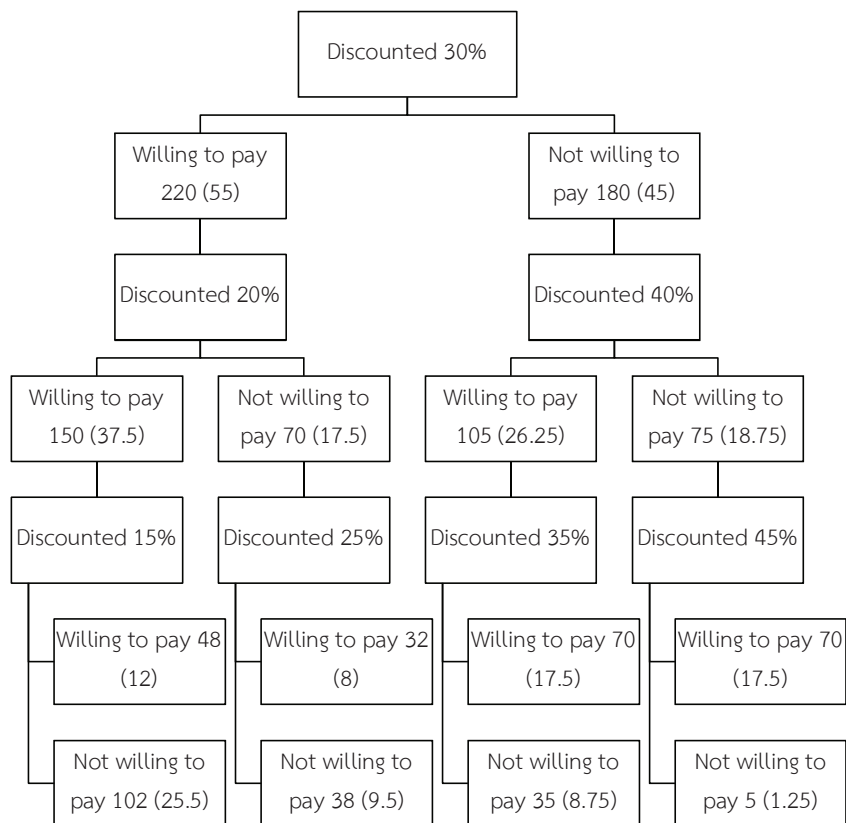

Figure 3 The process of Contingent Valuation Method to identify the willingness to pay

According to Figure 3, it shows the possibility of close end question on supposing event offering the discount % two way answered by the samples 400 people to force were selected the two choices as “Willing to pay” and “Not willing to pay”. The process of asking started by offer the discount at 30% for the WTP there are the “Willing to pay” and “Not willing to pay” in this stage 220 persons (55%) and 180 persons (45%) respectively. For the first one we were decreased the offering to 20% to find out that this section stills willing to pay in the decreasing offering discounted. The second we were increased the offering to 40% to find out that if the offering rising there will be the WTP. The second stage left and right side the offering discount, were 20% and 40%, “Willing to pay” side are 150 persons (37.5%) and 105 persons (26.25%, “Not willing to pay” side are 70 persons (17.5%) and 75(18.75%) respectively. After we got the both proportion mentioned above we tried to offer the discount by asking the close-end question in case of “Willing to pay” we would offer the decreased discount and in case of “Not willing to pay” we would offer the increased discount from the chart will be 15%, 25%, 35%, and 45%. For the least offering at 15% people willing to pay as 48 persons (12%) and not willing to pay as 102 persons (25.5%). At the discount 15% the amount of “Not willing to pay” more than for two times of “Willing to pay” we can estimate that if lower down the offering than 15% the samples won’t be attracted to book for a deal. For the discount at 25% we can see that the “Not willing to pay” are more than “Willing to pay” almost equal to each other but when the discount offering are increasing such as at 35% up the number of “Willing to pay” will be increased as well.

Moreover, the researcher interviewed 5 hotel business experts, analysed the data, and summarized the market segment of the hotel by the consumers behavior identification. They were 4 groups of customers. All

group showed the same direction of relevant criteria. They concerned about the cleanliness, quality of service, safety, and breakfast. However, they expressed their different behaviors.

1) The first group was customers who loved travelling alone, they needed the freedom and high privacy. This group also needed a completed facility that they can access self-services without any disturbance (Johansson, M. 2017). They had stable income and strong passion in life as introvert persons. The requirement for accommodation such as specialty room and hotel surrounding decoration with a highlight to show up their lifestyle in social media platform attracting the follower to boot up the post as they own purpose.

2) The second group was couple or lover customers, this group needed privacy and romantic atmosphere with full perfect facilities and services (Fangxuan, S. Li., et.al, 2020). Some couples were in the honey moon period they also expected the perfect suitable offering facility. This segment focused and interested in the surrounding with feeling fresh from both specialty room decorations and garden.

3) The third group, the family or friends group, they came to visit around 3-4 persons per trip the characteristics of them will be travel both in family as father, mother and child that has more different detail between young and adult child. The families also needed the convenient accommodation with full services. The families with young kid also needed the special facilities that needed to inform the request in advance for young children such as baby cot, slippers kid, bathrobe kid, pool, and food and recognition program recreation space for kid with restricted security (Maria-Mercedes, R., & Pilar, A., 2020). The family traveling with teenagers or adult children needed the different from the young kid family they were looking for the facility fulfill both parent and children though there were concentrate the

different interesting such as the beautiful garden or pleasant living space that parent can relax during the stay in hotel, the space for teenagers to do activity like a playing sport, enjoy with friends the same age in the hotel and have happiness time together with parent as BBQ grill space at the night. In addition, this group required the same facilities with the family adult children. Normally when people traveled and stayed with friend in the hotel they also requested the good services and facilities that they can enjoy and do the activities with friends both indoor and outdoor, for example playing a sport, do the BBQ in the night, and party spend a time together.

4) For the fourth group, the business group covered both government and private sector travelling for the business purpose in term of seminar and some additional room services the customers in the segment required the convenient in full service since the shuttle bus from the airport or the pick-up point coming to the hotel they always prefer the hotel with 4-stars upper due to the reputation of their organization reflect to the image as well (Daiva, L., et.al, 2020). The customer needed the high standard of services through the food and beverage, meeting room facility, and room services in full course. This segment is a main and huge source of revenue of the hotel because the hotel can estimate the exactly income which is lot of money. The hotel will offer the best services to maximize the client's satisfaction. The hotels where most clients are a business group both government and private clients they are regarded as cooperate hotel that can be classified as a segment.

We have retrieved the segment from the study as 4 segments of hotel customers by behavior criteria that they have their own requirements in each segment as above, however the expectation and the need of each segment was under the condition that they can be afforded. Each segment had specialty interesting in hotel different segment for example, the

customer in segment 1) who travelled alone he/she may choose among 3-stars, 4 stars, 5-stars and specialty hotel as natural resort or home stay depend on the fulfillment of their need. Meanwhile, the other segments have involved in the same relationship for the hotel category with group 1) as well. The segments 3) and 4) were the group that spending more money than other they required more leisure activity which lead to consumption and spend more money different from the segment that need the privacy and won't do more activity where automatically spend less money as well.

4. Conclusion and Discussion

As presented in the graph , it can be shown that the samples were willing to pay at the each offering discount at 15%, 20%, 25%, 30%, 35%, 40%, and 45% respectively. The samples who first selected to pay at 48, 150, 32, 220, 70, 105, and 70 persons respectively.

However, the obtained information was not reliable to be used for marketing strategy. Then we need to comply as the theory of CVM model by asking along the process of model until we got the final of sample.

The relationship between the method to gain the suitable offering discount by asking the target samples who are target of business will be show in Figure 4.

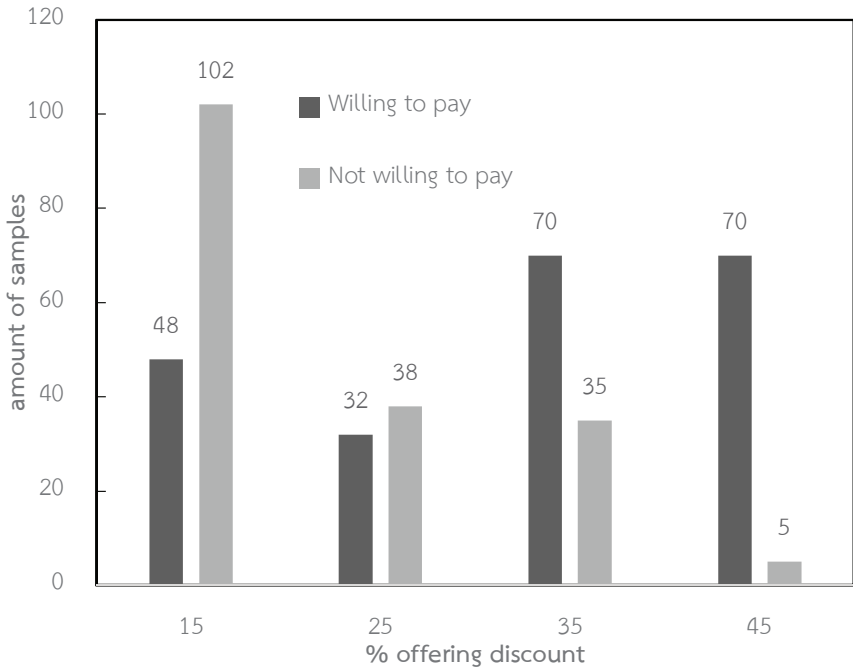

Figure 4 The amount of samples offering each discount

Although the COVID-19 pademic is spreading, there is the demand for tourism and hotel from the consumers. People still need to spend their life as normal basis before the COVID-19 situation occurs. Tourism and hotel services are becoming increasingly more serious consider before making decision to spend money for. It is summarized that in consumer side of hotel services business still has a demand but the purchasing power are decreased they will more conservative to purchase.

It is important for the business adaption as well as the ability to estimate the customer behavior and exactly need that use the appropriate method as CVM model. The hotel entrepreneurs are able to understand their target group need and expectation including to the relevant factors

effecting to the process of willingness to pay. CVM not only helps to identify the factors concern on how the hotel business need to collect data analysis but also cooperate the entrepreneurs to recognize the purchasing power that the customers have and intend to pay for rooms and service under the criteria. The hotel business entrepreneurs are able to plan and launch the sales and marketing plan to boost the revenue in vary timing.

The hotel business entrepreneurs need to adapt the strategy for their survival. According to the process of finding WTP using CVM model, the samples accepted and encouraged to make a deal with discount between 30-50%. Most of hotels launched their marketing promotion to attract their customers. They should give more attractive promotion and discount. At the same time, the pricing strategy is not only the best way to pull the clients but they need to use the other compliment strategy such as different and beyond services.

Many hotels provide the clients with their own operation and services for example, the seminars program included the hall, prepared lunch, two coffee breaks, stationery and other needed equipment services. Previously, the client had no choice to select any services or identify many detail. They can only choose a package that calculated the price and other expense already. After the COVID-19 situation, the hotel entrepreneurs try to present their highlights and strengths to attract new clients ,for example special food, dessert and beverage sometime this is well known compliment and attract the clients to select the full services of the hotel.

The most important factor for surviving after the COVID crisis ends and the hotel entrepreneurs should continue their business not stop to develop and understand the current trend of customer. It is necessary to study the satisfaction of the customers and provide the service to meet their needs directly as well as understanding of other hotel competitiveness.

5. Acknowledgment

The researcher would like to thank Rajamangala University of Technology Rattanakosin for supporting this research project.

6. References

- Balleer, A. (2020). Demand or Supply Price Adjustment during the COVID-19 Pandemic, IZA Discussion Papers, No.13568, Institute of Labor Economics (IZA), Bonn.
- Barber, N., Kuo, P., Bishop, M. and Goodman, R. (2012), “Measuring psychographics to assess purchase intention and willingness to pay”, *Journal of Consumer Marketing*, 29(4), 280-292. <https://doi.org/10.1108/07363761211237353>
- Beckers, S. F., Van Doorn, J., & Verhoef, P. C. (2018). Good, better, engaged? The effect of company-initiated customer engagement behavior on shareholder value. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 46(3), 366–383. <https://doi.org/10.1007/s11747-017-0539-4>
- Cholprasertsuk, A., Lawanwisut, C., & Thongrin, S., (2020). Social Media Influencers and Thai Tourism Industry: Tourists’ Behavior, Travel Motivation, and Influencing Factors. *Journal of Liberal Arts, Thammasart University*, 20(2), 234-263. <https://doi.org/10.14456/lartstu.2020.21>
- Chula, S. (2020). (Abolished) The Notification on Conditions for International Flight Permit to Thailand; Thailand local time onwards. Retrived January 15, 2021, from <https://www.caat.or.th/en/archives/51825>.

- Daiva, L., Marianonietta, F., & Rimantas, S., (2020). Use of E-marketing tools as communication management in the tourism industry, *Tourism Management Perspectives*, 34(1), 100652, ISSN 2211-9736, <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100652>.
- Fangxuan, S. Li., Chang, L. He., & Guanghui, Q., (2020). Attributes that form romantic travel experience: a study of Chinese Generation Y tourists, *Current Issues in Tourism*, DOI: 10.1080/13683500.2020.1820456
- Goetz, K., Kleine-Budde, K., Bramesfeld, A., & Stegbauer, C. (2018). Working atmosphere, job satisfaction and individual characteristics of community mental health professionals in integrated care. *Health & Social Care in the Community*, 26(2), 176–181.
- Gil, J. M., Gracia, A., & Sánchez, M., (2000). Market segmentation and willingness to pay for organic products in Spain. *The International Food and Agribusiness Management Review*, 3(2), 207-226. [https://doi.org/10.1016/S1096-7508\(01\)00040-4](https://doi.org/10.1016/S1096-7508(01)00040-4).
- Hays, S., Page, S., & Buhalis, D. (2012). Social media as a destination marketing tool. *An exploratory study of the use of social media among National Tourism. Current Issues*, 16(3), 211–239.
- Industry T. (2021).” 2021-2023 THAILAND INDUSTRY OUTLOOK,” *Krungsri Research Center*, Retrived January 20, 2021, from <https://www.krungsri.com/en/research/industry/Industry-Horizon/industry-summary-outlook-2021-2023>
- Jeff, P. (2020). “How COVID-19 Will Change the Thailand Tourism Sector,” *Thailand Business News*. Retrived January 25, 2021, from <https://www.thailand-business-news.com/tourism/79048-how-COVID-19-will-change-the-thailand-tourism-sector.html>

- JLL Commercial Property, (2019). “Thailand Hotel Market Research” Research Report, May 2019. Retrieved February 01, 2021, from <http://market.sec.or.th/public/ipos/IPOSGetFile.aspx?TransID=250826&TransFileSeq=58>
- Johansson, M. (2017). Mobility as a Service: Exploring Young People’s Mobility Demands and Travel Behavior (Dissertation). Retrieved March 12, 2021, from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kth:diva-215509>
- Jones, P. C., (2018). Contingent valuation. Encyclopedia Britannica. Retrieved March 12, 2021, from <https://www.britannica.com/topic/contingent-valuation> (2018, December 5).
- Kariyapol, T., & Agarwal, R., (2020). Economic Benefits and Consequences of Tourism in Developing Countries: A Case of Thailand. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 20(1), 180-192. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/spurhs/article/view/227537>
- Kyung, H. K., Laura, S., Cindy, Y. H., Seoki, L., (2012). Consumers’ willingness to pay for green initiatives of the hotel industry, *International Journal of Hospitality Management*, 31(2), 564-572. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2011.08.001>.
- Manosuthi, N., Lee, J. S., & Han, H. (2020a). Impact of distance on the arrivals, behaviours and attitudes of international tourists in Hong Kong: A longitudinal approach. *Tourism Management*, 78, 1–26. <https://doi.org/j.tourman.2019.103963>
- Manosuthi, N., Lee, J. S., & Han, H. (2020b). Predicting the revisit intention of volunteer tourists using the merged model between the theory of planned behavior and norm activation model. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 37(4), 510–532. <https://doi.org/10.1080/10548408.2020.1784364>

- Manosuthi, N., Lee, J. S., & Han, H. (2021). An innovative application of composite-based structural equation modeling in hospitality research with empirical example. *Cornell Hospitality Quarterly*. <https://doi.org/10.1177/1938965520951751>
- María-Mercedes, R., & Pilar, A., (2020). Importance of family for individual tourist satisfaction, *Annals of Tourism Research*, 85(1), <https://doi.org/10.1016/j.annals.2020.103031>.
- Naciye, G. U., Adem, A., Tour M. P., (2020). Published online 2020 Sep 6. Retrived Febuary 15, 2021 from doi: 10.1016/j.tmp.2020.100744. PMID: PMC7474895.
- Navarro, M., & Pérez-Aranda, J., (2020). Analyzing Willingness to Pay More to Stay in a Sustainable Hotel. *Sustainability*. 12. 3730. [10.3390/su12093730](https://doi.org/10.3390/su12093730).
- Neslihan, P., Ceren, A. V., (2016). Customer segmentation for marinas: Evaluating marinas as destinations, *Tourism Management*, Volume 56, 2016, Pages 156-171, ISSN 0261-5177, <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2016.03.024>.
- Poum, T. (2021). The Paradox of Thailand's Success in Controlling COVID-19. *Asian Economic Papers* 2021, 20(1), 175–199. doi: https://doi.org/10.1162/asep_a_00799
- Pullawach, P. (2020). "EIC Hotel business strategies through the crisis suggestion COVID-19," SCB Economic Intelligence Center, April 2020. Retrived March 5, 2021 from https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/6759/fmdcl4fcu1/EIC-Note_Hotel_COVID19_20200410.pdf
- Puttachard, L. (2021). "Tourism & Hotel industry in the post-COVID world," *Krungsri Research Center*, Retrived January 21, 2021, from <https://www.krungsri.com/en/research/research-intelligence/ri-future-of-tourism-21>

- Puttachard, L. (2021). "Industry Outlook 2021-2023: Hotel Industry," *Krungsri Research Center*, Retrived February 05, 2021. from <https://www.krungsri.com/en/research/industry/industry-outlook/Services/Hotels/IO/io-hotel-21>
- Richard, T. (2000). *Carson Environmental Science & Technology* 2000 34(8), 1413-1418 DOI: 10.1021/es990728j
- Sharafuddin, M. Ali., (2015). Types of tourism in Thailand. *e-Review of Tourism Research*. 12. 210-219.
- Sharma, P., & Nayak, J. K. (2019). Understanding memorable tourism experiences as the determinants of tourists' behaviour. *International Journal of Tourism Research*, 21(4), 504–518. <https://doi.org/10.1002/jtr.2278>
- So, K. K. F., King, C., Sparks, B. A., & Wang, Y. (2016). The role of customer engagement in building consumer loyalty to tourism brands. *Journal of Travel Research*, 55(1), 64–78. <https://doi.org/10.1177/0047287514541008>
- Stephanie, H., Stephen, J. P., & Dimitrios, B., (2013) Social media as a destination Marketing tool: its use by national tourism organisations, *Current Issues in Tourism*, 16:3, 211-239, DOI: 10.1080/13683500.2012.662215.
- Sutapa, A., et al. (2016). "Insight Thai Tourism : Sustaining Success" SCB Economic Intelligence Center, Retrieved March 6, 2021, from https://www.scbeic.com/en/detail/file/product/2953/ekn1rpqsq7/EIC_Insight_ENG_Tourism_2016.pdf
- Tepeci, M. (1999). "Increasing brand loyalty in the hospitality industry" *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 11(1). 223-230.

- Thawit, B., Narisara, S., & Chutimar, R., (2019). The Relationship between Proactive and Responsive Market Orientation, Seven Marketing Activities Lever (7As), and Expectation of Service: An Empirical Evidence from 3-5-star Hotels Business in Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 12(1), 149-172.
- Thongrawd, C., Ramanust, S., Narakorn, P., & Seesupan, T. (2020). Exploring the Mediating Role of Supply Chain Flexibility and Supply Chain Agility between Supplier Partnership, Customer Relationship Management and Competitive Advantage. *Int. J Sup. Chain. Mgt*, 9(2), 435.
- Tris Rating, (2021). "Hotel outlook remains negative," NEWSPAPER SECTION: BUSINESS. Retrived January 15, 2021, from :<https://www.bangkokpost.com/business/2114319/hotel-outlook-remains-negative>
- World Bank Group, (2020). Thailand in the Time of COVID-19, Thailand Economic Monitor, Retrived January 16, 2021, from <https://doi.org/10.1596/34047>

Internationalization Policy factors in Muhammadiyah Higher Education (PTM): A case study of Government science study program at University Muhammadiyah Malang (UMM)

Novita Wulandari¹

Dyah Mutiarin²

Tunjung Sulaksono³

Awang Darumurti⁴

Muhammad Iqbal⁵

Abstract

Internationalization of institutions or programs in Higher Education is one of a benchmark that is starting to be noticed in 2000, especially in Asia regional. New standards on internationalization have begun to be applied in Indonesia both in State Higher Education and Private Higher Education to achieve World Class University. The legal basis and data on internationalization policies are based on the Ministry of Research, Technology, and Higher Education (Kemenristekdikti). The problem is the gap in international recognition between State and Private Higher Education. Even in Kemenristekdikti data, there are only two Muhammadiyah and Aisiyah Higher Education (PTMA) that have been recognized, one of them is Universitas Muhammadiyah Malang (UMM). UMM has 4 department programs that have been recognized as internationalization standards. UMM also

¹ Undergraduate of Government Studies, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia
E-mail: novitawulandari62@gmail.com

² Lecturer of Government Studies, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia

³ Lecturer of Government Studies, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia

⁴ Lecturer of Government Studies, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia

⁵ Lecturer of Government Studies, Universitas Muhammadiyah Yogyakarta, Indonesia

continues to make improvements and updates in increasing international recognition. As the main goal of internationalization recognition, therefore at the university, faculty and study program levels have played their respective roles in certain programs and activities as support. The purpose of this research is to understand how to see UMM programs have been implemented for international recognition, especially for the Department of Governmental Science. Then, to fix and suggest the programs or activities that have been implemented but are deemed less than optimal. To maximize all the needs to achieve internationalization recognition. In order, it has a policy relevance to the general policy of higher education in conducting internationalization benchmarks for study programs. The method of this research used a mixed method. A qualitative method with a case study approach through document searches, interviews, and observations. The premier data used Forum Group Discussion (FGD) also a questionnaire to optimize the data. A questionnaire analytic technique data used Partial Least Square (PLS) system. Several influences were found which became a reference in the internationalization of higher education at UMM, including the condition of institution and accreditation institution. The credibility of higher education institutions is the first benchmark assessed by organizations or individuals. Defense, strength, and institutional policies are urgently needed at an early stage towards implementing derivative programs.

Keywords: Internationalization Recognition, Strategic Policy, and Higher Education

1. Background

Globalization is an information exchange on all aspects quickly, even on an international reach and scale (Scholte, 2008). The impact of globalization aspects, such as the economic, political, cultural, and global environment has an unlimited flow (James & Steger, 2016). Advances in technology and communication are one of the impacts of globalization which also affects the education sector (Mubah, 2011). The development of the education system aims to improve the quality and quantity of education itself and science so it can always keep up with time (Mustari & Rahman, 2014).

One of the international activities contributions is international recognition. International study programs, international relations and collaborations, and research contributions are part of activities in the international's scope scale (Knight, 2004). To open up opportunities for internationalization, cooperation between regional levels was created then expanded from national to international levels (Egroun-Polak, 2012). But the problems are, to achieve internationalization in Higher Education institutions has competition that is continuously discussed and developed by both scientists and the public (Greblikaitė et al., 2016). In the process of internationalization, the system and regulations of higher education also must be changed in accordance with internationalization standards (Wächter, 1999).

Higher education also plays a role in activities in the education sector, such as scientific development, research, or community service (Setiawan, 2016). Every public and private university is obliged to do this. In accordance with what is stated in the Three Pillars of Higher Education (Tri Dharma Perguruan Tinggi), namely teaching, education, and community service. The

development of curriculum, policy, promotion, learning, and teaching is also influenced by current technological advances.

One of the largest Islamic Non-Governmental Organization movements in Indonesia is Muhammadiyah. KH Ahmad Dahlan founded Muhammadiyah in the Special Region of Yogyakarta on 8 Dzulhijjah 1330 or 18 November 1912. Muhammadiyah was founded to teach about Islam base on Al Quran and As-Sunnah. From the Muhammadiyah side, it was found that there was a misunderstanding during the preaching process at that time. This is due to the presence of acculturation which is misinterpreted by some people. Therefore, Muhammadiyah is very active and incessant to spread goodness, not only in the religious field. So, Muhammadiyah also engaged in education, humanity, and health which have been regulated in several assemblies that are experts in their fields.

Muhammadiyah has an education council that regulates all Muhammadiyah and Aisiyiyah Higher Education (Perguruan Tinggi Muhammadiyah dan Aisiyiyah/PTMA). Related to regulation by Muhammadiyah Higher Education, Research and Development (Diktilitbang) Council, principled that every PTMA is connected and contributed to empowering one another. For Muhammadiyah, education is an important means to create a superior and Islamic generation. Generations who have broad and high insight without leaving Islamic thought, that always be applied in daily life. Therefore, PTMA also strives to carry out internationalization standards according to the Ministry of Research, Technology, and Higher Education (Kemenristekdikti)'s regulation. Muhammadiyah has 174 higher education institutions.

The Kemenristekdikti (<https://www.ristekdikti.go.id/>) data shows the number of universities that have been recognized internationally, as below:

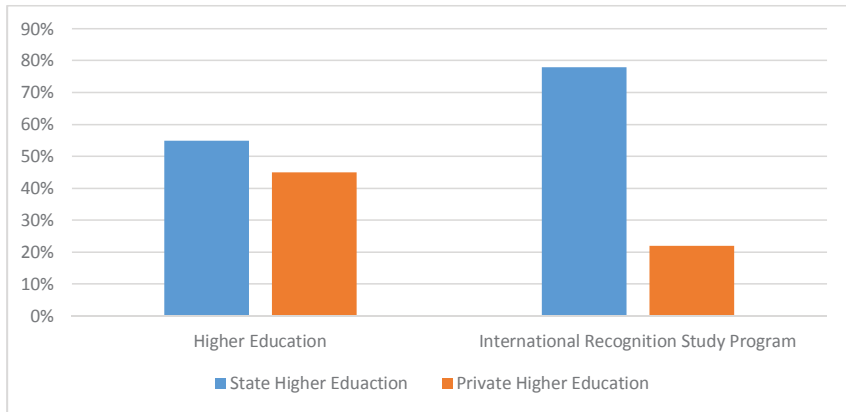

Figure 1 Universities Recognized Internationally (*Source: It has been modified from Kemenristekdikti's website, 2019*)

Based on the data above, there is an inequality between public and private universities. In private universities, there are only 2 recognized PTMA universities. One of them is Universitas Muhammadiyah Malang (UMM), with 4 study programs that have applied several internationalization program criteria. Therefore this research is intended to find out how the processes and systems that have been implemented by PTMA, which are still not optimal in these criteria. At once review an external and internal factor too. According to PTMA's objective roadmap relation, the internationalization policy system focuses on government policy, especially with ASEAN perspective. This research is concerned with an achievement of the Strategic Draft (Renstra) 2030 of Government Science Study Program at UMM leading internationally specifically in ASEAN.

This research intended to help in the internationalization process of higher education institutions especially those in Muhammadiyah and Aisiyah Higher Education. This paper is expected to give a contribution to

strengthening internationalization recognition institutions for the Government Study Program of UMM which is implementing internationalization. The aim is UMM is ready to compete at the international level to face World Class University. Then, Governmental Science Study Program is better prepared to face national and international challenges and become the superior study program from UMM. The results of this study are expected to be a basis for the development of learning media or application further. Besides, it is also a value for scientific knowledge in the field of Indonesian education. Furthermore, by an internationalization process in higher education, it is hoped that it will be able to build and create a good and superior generation to answer global challenges.

2. Literature Review

The advantage of internationalization is to expand the advancement of information that should be possible with a trade, social character, and assimilation (Jibeen & Khan, 2018). Plans to more liberal with going abroad for improving quality and amount likewise examining variety. The role of internal and external application of internationalization policies are taken into account. The benchmarks of an institution in response and design policies are considered as internal. Meanwhile, the vision and mission also regulation implemented are considered as direct external actions (Nurhayati & Suyanti, 2009). Higher Education as an internal factor as well as the main factor itself (Jibeen & Khan, 2018). Meaning to say, higher education takes the main role of the process and system related to an internationalization strategic policy. Higher education should make a new innovation to open door opportunity for attractive a student wants to study at their home university (Huang, 2003). Cleverly looking for loopholes in promoting and

presenting higher education to the public is a way to attract them to want to study at that university. Meanwhile, controlling, planning, and running policy must be supported by the government. The strategic plan is designed to face a mission and as a benchmark of reaching Internationalization as a way to keep sustainably (Hassanien, 2017). The internationalization strategy is divided into 2, there are Program Strategy and Organizational Strategy (Knight, 2004). In actual action, should be implemented to higher education is a strategic role, the choice of the proper approach, and actual implementation. In the end, they will achieve an international standard scale as well as they want. Internationalization strategy policy designed as expected at least has a teaching staff and researchers with Masters and Doctoral degrees; have access to scientific literature sources such as the internet, journals, and libraries; carry out a contract or patent research collaboration; produce scientific papers with international standards; superior student output that able to face the globalization. The part of development planning internationalization strategic policy is to create awareness of the importance and benefits of internationalization for all university levels. Moreover, a commitment to the process of integrating international into teaching, learning, research, and university service functions. Monitoring and continuously improve the quality and impact of different aspects of the internationalization process. An appreciation and recognition of all aspect participation, by incentives and rewards system.

Then, acculturation that a foreign student brings in their university, like their culture and language from their home country, is regarded as an external factor (Wadji, 2016). In any case, it could be a danger on account of the adaption of another culture (Jibeen & Khan, 2018). Because of that, it will have an impact on the process of curricula. The curriculum was created for a comfortable learning and teaching process for both teacher

and student (Setiawati, 2012). The international curriculum is meant to offer equality for overseas and domestic students. A cross-tradition, it is miles hoped that it could provide a venture to clear up a problem through crucial questioning with global requirements (Haigh, 2002).

To run university activities, financial and human resources support are important too. Making a university program needs financial support. Moreover, to run the program good human resources must be taken into consideration. To form a superior quality higher education, integrated human resources are needed. Control and management of human resources according to Wasono, et al. (2013) there are 6 elements, namely: confidence, self-motivation, a reward system, training to improve skills, control, and joint decision making, quality learning. A conducive environment, leadership, and role models also need to be considered in the process of managing human resources in Higher Education. The unexpectedly developing international competition offers severe competition as properly (Douglass & Edelstein, 2009). Every individual is expected to have an international skill with the intention to fight international competition, no longer most effective for a countrywide competitor. Consequently, it is wanted for the right practice so one can grow to be an expert.

A success achievement of an institution is the face of internationalization competition that is from the aspect of increasing participation, demand, medium and short-term potentialities, and business use (Mazzarol, 1998). First-rate making plans and great system programs in building best control are expected to help harmonize academic establishments. The students additionally no longer learn from a national point of view, likewise confronted what takes place at home universities simplest but also look from an international point of view, assess evaluate, and examine very well (Voogt & Roblin, 2012). In fact, graduates from Islamic Higher Education are

still much less absorbed in employment (Wadji, 2016). An evaluation at the end of the program to know how the program runs well or not. If there is a fundamental mistake, how they solve it or how they improve the program for getting better.

3. Research Method

This research analysis uses a mixed method (mix-method). Mix method research is an approach that combines qualitative and quantitative research (Cresswell, 2012). Research methods combine quantitative methods with qualitative methods to be used together in research activity so that more comprehensive, valid, reliable, and objective data are obtained (Sugiyono, 2006). Then, the qualitative data is extracted from the quantitative method. For data processing used a system called Partial Least Square (PLS). PLS could be a predictive technique that may handle many independent variables, although there's multicollinearity between these variables (Gulo, 2002). Multivariate statistical techniques may handle multiple response variables and explanatory variables at an equivalent time. This analysis is another strategy of multiple correlation analysis and principal component regression because this method is more robust or invulnerable. Robust means the parameters of the model don't change much when new samples are taken from the entire population (Prastowo, 2012).

Qualitative methodology is a research procedure that produces descriptive data in the form of written or spoken words from people and observable behavior (Bogdan et al., 2010). Data in qualitative research are collected through a variety of different data collection techniques, such as interviews, observations, quotations, and extracts from documents or notes. Therefore, data in the form of words that are more numerous than these

numbers are processed and analyzed before they can be used. Descriptive analysis aims to describe the overview of research objectives, which are to explore the role of international strategic policy in Muhammadiyah Higher Education (PTM). Meanwhile, the type of qualitative research method uses a case study type. The type of approach in this case study is an approach that is applied to examine and explore a phenomenon for a matter that happens by collecting some kinds of explanation and after that processed to obtain a solution so that the matter can be solved. The form of notes, transcripts, books, newspapers, magazines, minutes of meetings, and agendas are the way for collecting data use the documentation method, which means that the documentation method is looking for data or variables. Related to Miles and Huberman's qualitative collecting data analysis, as follow:

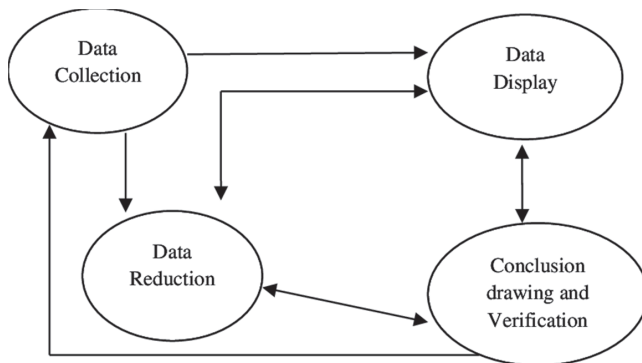

Figure 2 Miles and Huberman's model (Source: *Analisis Data Kualitatif Book* (Miles & Huberman, 1992))

For the research data, the author has taken from them Government Science Study Program at Universitas Muhammadiyah Malang (UMM) who has been running an internationalization program. Therefore the author uses a purposive sample technique, which means is a sampling technique with

certain considerations. Purposive sampling is intentional sampling, which means the researcher determines that the sample is not random. Sampling is based on the assessment of researchers about who is eligible to meet the requirements to be sampled. Consequently, the background of certain expertise about the sample question is a direction also the populace with a purpose to get be a capable sample according to necessities or targets of the researcher which will achieve or obtain accurate statistics.

The author used Kemenristekdikti, also Muhammadiyah legal basics and data such as websites, journals, books, and articles related to the research. Besides that, researchers conducted observation and interviews through Forum Group Discussion (FGD) which was held at UMM with lecturers, study program officials, also the staff. The advantage of this sampling method is easy to choose the relation with the research design. According to a predetermined correlation, this method is relatively done under research considerations. To minimize errors, precision is necessary because there is no guarantee regarding random sampling. So all members of the population do not provide the same opportunity to be elected. That is the reason the authors conducted FGDs and distributed questionnaires. For supporting data, questionnaires were distributed to strengthen the data in the study.

The criteria determined by the author are based on the title and research objectives, due to understanding the role of strategic internationalization policies, therefore stakeholders of university officials and program studies are selected. They are the stakeholders of the International Relations Office (IRO), International Cooperation Institute (Lembaga Kerjasama Internasional/LKI), Student Affairs, Government Science Study Program at UMM, Government Science Department Laboratory, several Lecturers, and staff Faculty of Social Science and Political Science.

4. Theoretical Framework

The improvement of international cooperation in numerous sectors is economics, trade, education, politics, or culture, among worldwide (Djokopranoto & Indrajit, 2014). Internationalization is carried out to Indonesian Universities as a strategy to obtain international requirements or referred to as a global magnificence university (Nurhayati & Suyanti, 2009). Internationalization interest in universities including lecturer and student exchange, research collaboration, similar study application assistance for lecturers, dual-degree packages, lecture collaboration applications consisting of exchange, summer class, internships, and so forth.

A method is a system for an organization or corporation to achieve its targets consistent with possibilities and threats faced through an external environment and internal abilities also assets (Purwanto & Sulistyastuti, 2012). The coverage is a system that regulates all internal and external affairs starting from membership to programs (Wibawa, 2015). The strategic policy is the system of figuring out the course the organization should cross to achieve its vision and mission. Internationalization Strategic policy is a design idea to increase the improvement of strategic regulations which are prompted through competition among higher education institutions or a country to attract extra scholar and international recognition of an institution.

Inner or outside elements from institutions' inputs whether inside the form of within the shape of natural or human resources are formulated utilizing a law to regulate the path of such an institution to provide output particular objectives. Policy making is a dynamic social system with intellectual strategies (Yulianti, 2014) toxic chemical products formed as secondary metabolites by a few fungal species that readily colonise crops and contaminate them with toxins in the field or after harvest. Ochratoxins and Aflatoxins are mycotoxins of major significance and hence there has been significant research

on broad range of analytical and detection techniques that could be useful and practical. Due to the variety of structures of these toxins, it is impossible to use one standard technique for analysis and/or detection. Practical requirements for high-sensitivity analysis and the need for a specialist laboratory setting create challenges for routine analysis. Several existing analytical techniques, which offer flexible and broad-based methods of analysis and in some cases detection, have been discussed in this manuscript. There are a number of methods used, of which many are lab-based, but to our knowledge there seems to be no single technique that stands out above the rest, although analytical liquid chromatography, commonly linked with mass spectroscopy is likely to be popular. This review manuscript discusses (a. The procedure of policy making is the activity of choosing a selection whether for use within a brief or long time, regarding an expansion of external and internal resources.

Education is a system of existence increase experience and its approaches supporting internal growth without being restricted through age (Dewey, 1938). The technique of increase is a procedure of fixing to every section and including competencies in a single's improvement. Likewise, education selected attempts to persuade and assist a person with the purpose of growing scientific, physical, and ethical in order to turn beneficial for themselves and the community.

Higher education is a stage of schooling after secondary schooling that consists of a diploma, undergraduate, masters, professional, and doctoral education programs prepared through higher education. Kinds of higher education primarily based on clusters of science and education system which includes Universities, Institutes, Schools, Polytechnics, Academies. Meanwhile, varieties of higher education based on management are State Universities (PTN), Private Universities (PTS), and Official Universities (PTK). Tendencies

for higher education towards the performance of international strategic policy are growing faster at a worldwide competition. Society's opinion for universities is a place that they trust to get and knowledge as an illegal institution in the education sector.

Based on the outline of the previous explanation above issues, to offer limitations or scope is one of the roles of instructional institutions is that higher education is considered as one of the executors of the strategic internationalization policy. According to statistics in 2019 from the Ministry of Research, Technology, and Higher Education Republic of Indonesia (Kemenristekdikti) there is a gap between the variety of international recognition study programs of State Universities (PTN) and Private Universities (PTS). There are only 2 Muhammadiyah and Aisyiyah higher education (PTMA) which were given global reputation variations. There are Universitas Muhammadiyah Malang (UMM) and Universitas Muhammadiyah Yogyakarta (UMY), which means only 1.14% of 45% of the entire. The Government Science Study Program of Universitas Muhammadiyah Malang, under the legal basis of vision and mission's The University, is running a program to have the internationalization preferred of higher education institutions indexed within the Strategic Draft (Renstra) for its success in 2030.

5. Result and Discussion

The internationalization strategic policy on the higher schooling group became designed as it changed into felt that the group had no longer been capable to reveal the performance as predicted. This suboptimal performance has an impact on attaining the desires of internationalization in Higher Education institutions and certainly one of that is to have a positive impact on all stakeholders. The position of universities in assisting internationalization is deemed essential due to the fact the problem of internationalization is

one of the impacts of globalization, now not simplest inside the discipline of data generation but additionally inside the discipline of training (Khadafi et al., 2018). Proper now, the internationalization of Higher Education isn't always simplest to inspire domestic humans to consider the credibility of State Higher Education (Perguruan Tinggi Negeri/PTN), Private Higher Education (Perguruan Tinggi Swasta/PTS) and Muhammadiyah Higher Education (Perguruan Tinggi Muhammadiyah/PTM), but additionally to foster the agree with of the global community. Because of this, the difficulty of internationalization of taking a look at programs has grown to be one of the many strategic guidelines taken through better education.

Related to internationalization as an attempt to encourage better schooling competitiveness, on August 17, 2018, the Ministry of Research, Technology, and Higher Education (Kemenristekdikti) introduced the clustering of Indonesian higher education institutions in 2018. Aspects and signs used within the ranking are first, the humanitarian aid issue (30%) with indicators of the proportion of lecturers having Ph.D. training, the percentage of teachers in the function of professor and associate professor, as well as the ratio of students to lecturers, second, the institutional thing (28%) with signs of institutional accreditation of the national higher schooling Accreditation Board (Badan Akreditasi Nasional Perguruan Tinggi/BAN-PT), namely accreditation of BAN-PT observe programs, global accreditation, and the number of foreign college students, 0.33, the student aspects (12%) of student overall performance, and the remaining is the issue of studies and network service (30%) with indicators of studies performance, network provider overall performance and the wide variety of Scopus listed medical articles in step with a number of teachers. As an end result, there are 14 higher education institutions covered in cluster 1, 72 better schooling establishments in cluster 2, 299 schools in cluster 3, 1,470 universities in

cluster four, and 155 universities blanketed in cluster 5 (<https://ristekdikti.go.id/wp-content/uploads/2018/05/20180508-Layout-Book-Annual-Report-2017.pdf>) cluster outcomes from 1-5 can be seen in graph under.

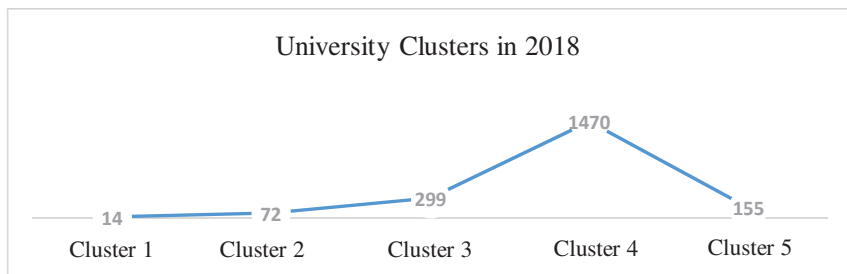

Figure 3 University Clusters in 2018 (Source: Kemenristekdikti, 2018)

Primarily based graph on figure 3 above, it could be visible that from the overall of 2,010 higher education, the best 14 higher education were in Cluster 1, in the meantime 1,470 Higher Education occupied Cluster 4 which is the Cluster with the maximum faculties. This shows that the satisfaction of better education in Indonesia still needs loads of improvement. Based on the information above, it turns into important to inspire the internationalization of study programs as a trademark of Higher Education ranking.

Based on the research focus, for analyzing the factors inhibiting and supporting the internationalization strategic policy of Muhammadiyah Higher Education Institutions, so our focus is to should be reviewing all activities and programs related to all forms at the university, faculty, and study program levels.

The indicators to measure these variables:

Table 1 Indicator Variable Measurement

Independent Variables	Indicators
Internationalization Strategic Undertaken (ISU)	ISU 1: Establish MoU
	ISU 2: Establish MoA
	ISU 3: International curriculum
	ISU 4: Credit transfer
Condition of Institution (Col)	Col 1: Institutions already have systematic strategies for internationalization.
	Col 2: Institutions already have commitments but have not been able to develop a systematic strategy
	Col 3: International fellowship
	Col 4: Following international ranking
Condition of Study Program (CoSP)	CoSP 1: The study program has fulfilled all administrative and substantive criteria
	CoSP 2: The study program has fulfilled all the basic criteria but has not met all the substantive criteria.
	CoSP 3: The study program has fulfilled most administrative and substantive criteria.
	CoSP 4: The study program has not fulfilled most administrative and substantive criteria.
Current Position of Study Program (CPSP)	CPSP 1: The study program has international recognition.
	CPSP 2: Study program is in an international recognition process.
	CPSP 3: Study program is towards international recognition.
	CPSP 4: Study programs have the potential to lead to international recognition.

Independent Variables	Indicators
Efforts for Internationalization (Efi)	Efi 1: Facilitation of Study Programs
	Efi 2: Study Program Acceleration and Assistance
	Efi 3: Prepare an internationalized road map
	Efi 4: Institutional support for increasing the capacity and capability of study programs
Accreditation Institution (AI)	AI 1: The substance of outcome-based education measurement
	AI 2: Have attention to scholarship
	AI 3: Have comprehensive standards, terms, and procedures
	AI 4: Inter-recognition institutional

The FDG was attended by representatives of stakeholders and university officials, such as IRO, LKI, Lecturers, and Staff of Government Science Study Program, Government Science Department Laboratory, several Lecturers other departments, and staff Faculty of Social Science and Political Science, Student Affairs. With a total are 26 peoples. The topics are internationalization strategic policy, benefits, obstacles, threats, and challenges.

In this study research, the authors used Partial Least Square (PLS) system. The use of PLS is suggested when the available data contains a limited number of samples while the model being built is more complex. To determine the character of indicators for every latent variable supported operational definitions, as bellow:

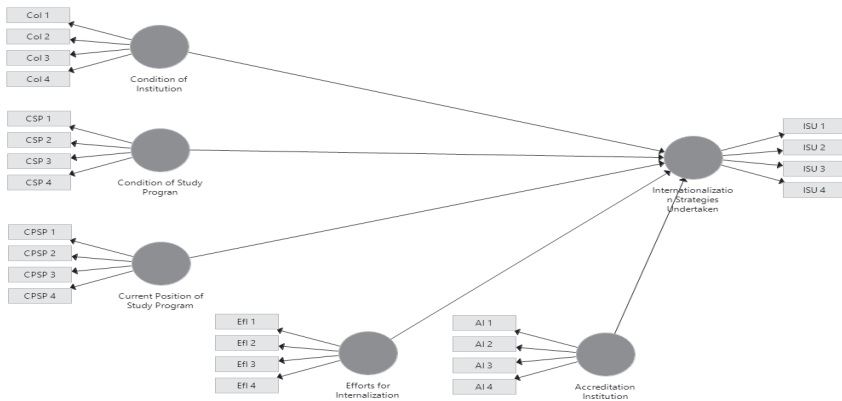

Figure 4 Outer Model

PLS is used to determine the complexity of relationships of a construct and other constructs, as well as the relationship of a construct and its indicators. PLS is defined by two equations, namely the inner model and the outer model. The inner model determines the specification of the relationship between constructs and indicators. The outer model examination is complete by evaluating the outer model with its reflection indicator are convergent validity, discriminant validity, and composite reliability. Outer Model is used as the focus of research as well as research boundaries. To support data strengthening in the FGD, it was strengthened by distributing questionnaires to stakeholders and executors of internationalization recognition in the Government Study Program at UMM. Outer Model of the variables from the questioner's result, obtained from 35 correspondents.

The results of the field, related to the gap between PTN and PTS based on data from Kemenristekdikti, the Internationalization Policy model in Higher Education, Faculties, and Study Programs that are able to achieve international recognition is viewed from the external and internal sides. The internal sides are the Internationalization Policy and planning strategies,

institutions, and activities. Whereas in the external sector, it is international recognition and accreditation as a benchmark for the quality dimension.

The implementation of internationalization at the Universitas Muhammadiyah Malang is based on the legal base and also the vision of the university stated in the Strategic Plan which is realized in mid-2019 and is targeted to be achieved in 2030 as a goal to achieve international recognition. IP UMM tried as much as possible to strengthen the MoU and the MoA which was more focused on attracting inbound or outbound students both in Asia or Europe.

For the management of the university's internationalization program, The Vice-Chancellor is in charge of academics to regulate the availability of finance and human resources. At UMM there is a cooperation assistant consisting of two people as a work program assistant. At the Faculty level, there is the International Cooperation Institute (Lembaga Kerjasama Internasional/LKI) to control students, staff, and also alumni. The LKI was formed based on the decree in 2019 consisting of the chairman and secretary. Faculty LKI's overseas study programs in each faculty and works under the supervision of the University International Relations Office (IRO). IRO works to regulate administration such as MoU and substantive implemented by the Faculty.

The Study Program's policy in 2020 will be credit transfer and exchange and the process of opening international classes at IP UMM, applying bilingual and Indonesian classes taught to foreign students. Various methods were carried out including to attract students to want to choose IP UMM as a major in undergraduate education, such as promoting testimonials to prospective students by means of student mobility, because IP UMM assumed that the first news would arrive at a student level.

The obstacle experienced is for example sometimes it is difficult to establish an MoU because some countries must do the agreement with senate approval. Furthermore, the obstacles in general are as follows:

1. Challenges of management, data collection, and inventory at the Study Program level;
2. The commitment of various parties, to be competence at every level, and a high effort in convincing the budget field either in the Study Program or the Faculty; and
3. Settling documents for the public that is arranged neatly and collapsed.

Meanwhile, the short-term expectations at the study program level are:

1. Getting recognition either by accreditation or certification by strengthening the study program branding;
2. Improving standard infrastructure, facilitating all information and access, as well as improving both lecturers and students.
3. The competition challenge refers to 2 international class lines, namely full English class aimed at Indonesian students to hone English language skills and full language classes for foreign students.

Meanwhile, the results of the questionnaire, illustrated by measuring the outer model to explain how the conditions in each indicator block are related to the latent variable

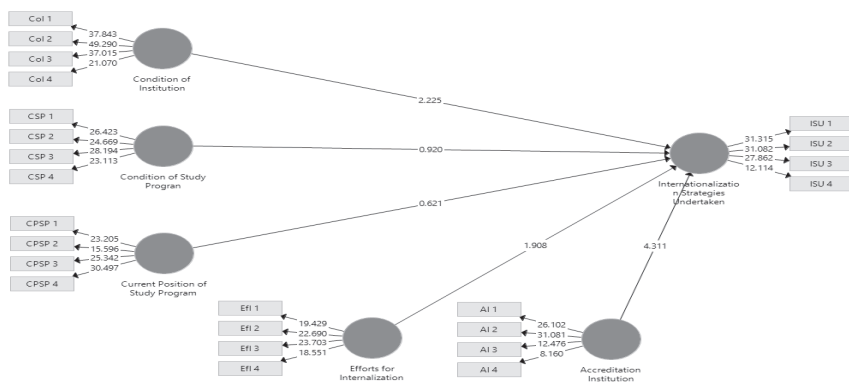

Figure 5 Output Bootstrapping (Source: processed from the author's primary data, 2019)

Between variables, namely endogenous variables (γ) and exogenous variables (β) is done by the bootstrap resampling method after knowing the validity and reliability of the data. The test statistic used is the t statistic. The comparative t value in this study was obtained from t table. The test was declared significant if the T-statistic was > 1.96 and the value of P values < 0.05 (Sutopo, 2006).

H1 Condition of Institution (X1) has a positive and significant influence on Internationalization Strategic Undertaken (Z). Table 3 shows that the Condition of Institution has an influence on Internationalization Strategic Undertaken with P Values less than 0.050. Therefore, H1 in this research is supported.

In fact, the field shows that the condition of the institution has a more significant role. Because the state of a study program is seen from the readiness of an institution first as a stakeholder and as first responsible for having a system and maximum roles that fulfill the criteria or not.

H2 Condition of Study Program (X2) has a positive and significant influence on Internationalization Strategic Undertaken (Z). Table 3 shows that the Condition of Study Program has no significant influence on Internationalization Strategic Undertaken with P Values more than 0.050. Therefore, H2 in this research is not supported.

In fact, the sustainability of the condition of a study program does not yet have an important role in the strategy of internationalization because for the readiness of internationalization in higher education institutions must take place simultaneously, it cannot only stand on one study program. Therefore universities must be able to balance and harmonize all study programs simultaneously if they want to achieve things related to internationalization

H3 Current Position of Study Program (X3) has a positive and significant influence on Internationalization Strategic Undertaken (Z). Table 3 shows that the Current Position of Study Program has no significant influence on Internationalization Strategic Undertaken with P Values more than 0.050. Therefore, H3 in this research is not supported.

Likewise, with the current condition of the study program, of course, it has a relationship to the sustainability of the study program conditions. Meanwhile, from the data above that, the role current condition of the study program needed is very unnecessary in internationalization strategies undertaken.

H4 Efforts for Internationalization (X4) has a positive and significant influence on Internationalization Strategic Undertaken (Z). Table 3 shows that Efforts for Internationalization has no significant influence on Internationalization Strategic Undertaken with P Values more than 0.050. Therefore, H4 in this research is not supported.

If seen from the figures, the data stated that the efforts for Internationalization made at Government Science Study Program at Universitas Muhammadiyah Malang were still not optimal. There are still many roles, changes, and other efforts that must be developed. Readiness towards international tertiary institutions seems to be far from expectations because indeed some of the activities carried out are still running not long ago which allows its influence to be felt for now.

H5 Accreditation Institution (X5) has a positive and significant influence on Internationalization Strategic Undertaken (Z). Table 3 shows that the Accreditation Institution has an influence on Internationalization Strategic Undertaken with P Values less than 0.050. Therefore, H5 in this research is supported.

The accreditation of an institution is related to the condition of an institution. Therefore these two things are interrelated, if the conditions of a constitution are high and good standards then the accreditation of an institution will also have high and good standards.

The data above showed that the role of internationalization strategic policy in Muhammadiyah Higher Education of Government Science Study Program at Universitas Muhammadiyah Malang (UMM) has the influence on the Condition of Institution and Accreditation Institution as policymakers in managing the education system that is run but there are several factors Condition of Study Program, Current Position of Study Program, and Efforts for Internationalization which are not having a significant influence on Internationalization Strategic Undertaken.

The condition of higher education institution related to internationalization strategies is that the institution has a systematic strategy to encourage study programs towards internationalization by having commitments, but has not been able to develop a systematic strategy to encourage study programs

towards internationalization. Meanwhile, the conditions of study programs related to internationalization strategies have fulfilled most administrative and substantive criteria as the current study program's position towards international recognition. Efforts made by institutions for internationalization are the support of higher education to increase the capacity and capability of study programs, facilitation of study programs, and compiling an internationalization road map.

Concern for Accreditation institutions is in the form of international level: criteria for accreditation institutions that have comprehensive standards, conditions, and procedures as well as substance in outcome-based education measurement. Internationalization strategies are strengthened by conducting MoU, student exchanges, visiting lecturers, and establishing MoA.

6. Conclusion and Recommendation

The conclusion from the facts acquired from the field confirmed that the maximum essential role in attaining the internationalization of higher education establishments is to be credible from the inner institutions themselves. Due to the fact to run internationalization in examine packages in higher education institutions should have a high scale general by higher education which may be interpreted as institution accreditation. Accreditation of higher education institutions and the situation of institutions end up the most vital benchmarks because the primary element is seen by the human beings outside the institution or students who are interested for study at the higher education institution, they will see how credible the institution is.

Furthermore, enhancing human resources is likewise needed with the purpose to make top credibility for establishments. Therefore, stakeholders have to be able to have high competitiveness towards better institutions,

together with making upgrades to the sectors that affect tertiary positions and accreditation. They are also anticipated to create sustainable regulations that gain each internal and external event to attain a predetermined output of the way to create standards expectancies.

Recommendation

1. The programs and guidelines are undertaken for strategic rules undertaken need_aid from every stage at higher education. Particularly at Private Universities that are beneath foundations which include Muhammadiyah and Aisyiyah Higher Education (PTMA). Support to reap worldwide recognition is done both utilizing coverage makers which include lecturer and staff nevertheless student support as a participant is important. Because a Study Program cannot run through themself without supervision from the faculty or the college.

2. The Program Study should be advanced and improved for control management, data collection, and the stocktaking sector due to a fact a variety of statistics that ought to be able for the general public can't but be accessed. Although such information can be used as testimonials and promotions for the examine program itself.

3. High dedication between colleges institutions are needed, each stability in investment for the help of program implementation. The program developed is not only to offer student exchange but also to apply an international class to double degree programs as the difference between international and regular classes. Like matters which international standards are achieved, likewise overseas lecturers in a certain subject associated with international science.

7. References

Book

- Arikunto, S. (2016). *Prosedur Penelitian Suatu Pendekatan Praktik*. Jakarta: PT Rineka Cipta.
- Atkinson, P., Coffey, A., Delamont, S., Lofland, J., & Lofland, L. (2007). *Handbook Of Ethnography*. London: SAGE Publications Ltd.
- Bogdan, Taylor, & J. Moleong, L. (2010). *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Remadja Karya.
- Cresswell, J. . (2012). *Research Design Pendekatan Kualitatif, Kuantitatif dan Mixed; Penerjemah Ahmad Fawaid* (3rd ed.). Pustaka Pelajar.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (1994). *Handbook of Qualitative Research*. New York City: Sage Publications.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education* (Education). United States: Kappa Delta Pi.
- Ellingboe, Brenda J. (1998). Divisional Strategies to Internationalize a Campus Portrait. In Mestenhauser, J. & Ellingboe, B. *Reforming the Higher Education Curriculum: Internationalizing the Campus. American Council on Education/Oryx Press Series on Higher Education*. Phoenix: Oryx Press.
- Hajar, I. (1996). *Dasar-Dasar Metodologi Penelitian Kwantitatif dalam Pendidikan*. Jakarta: Raja Grafindo Persada.
- Irwanto. (1998). *Focus Group Discussion (FGD) Sebuah Pengantar Praktis*. Jakarta: Pusat Kajian Pembangunan Masyarakat Universitas Katolik Indonesia Atma Jaya.
- Miles, M., & Huberman, M. (1992). *Analisis Data Kualitatif. Diterjemahkan oleh Tjetjep Rohendi Rohidi*. Jakarta: Universitas Indonesia Press.
- Mustari, M., & Rahman, M. T. (2014). *Manajemen Pendidikan*. Jakarta: Raja Grafindo Persada.

- Nata, A. (2016). *Ilmu Pendidikan Islam*. Jakarta: Prenada Media.
- Nazir, M. (2005). *Metode Penelitian*. Jakarta: Ghalia Indonesia.
- Prastowo, A. (2012). *Metode Penelitian Kualitatif dalam Perspektif Rancangan Penelitian*. Yogyakarta: Ar-Ruzz Media.
- Raharjo, S. (2011). *Pemahaman Individu Teknik Non Tes*. Kudus: Nora Media Enterprise.
- Sugiyono. (2006). *Metode Penelitian Kuantitatif, Kualitatif, dan R&D*. Bandung: CV. Alfabeta.
- Sutopo. (2006). *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Surakarta: Universitas Negeri Surakarta.

Journal

- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3-4), 290-305. <https://doi.org/10.1177/1028315307303542>
- Binsardi, A., & Ekwulugo, F. (1999). *International marketing of British education : research on the students' perception and the UK market penetration*. 318-327. <https://doi.org/10.1108/02634500310490265>
- Boucher, B. A., Chyka, P. J., Fitzgerald, W. L., Hak, L. J., Miller, D. D., Parker, R. B., ... Gourley, D. R. (2006). A comprehensive approach to faculty development. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 70(2). <https://doi.org/10.5688/aj700227>
- Djokopranoto, R., & Indrajit, R. E. (2014). *Manajemen Perguruan Tinggi Modern*. Retrieved from https://s3.amazonaws.com/academia.edu/documents/38229897/Book15-ManajemenPTModern.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1538532972&Signature=dM9o0P1wUTPoeDYIyAmKCCat7Ts%3D&response-content-disposition=inline%3B filename%3DManajemen_Perguruan_Ti

- Douglass, J. A., & Edelstein, R. (2009). The Global Competition For Talent: The Rapidly Changing Market for International October 2009. *Education News*, (August), 22. Retrieved from <http://escholarship.org/uc/item/0qw462x1.pdf>
- Egron-Polak, E. (2012). *Higher Education Internationalization: Seeking a Newbalance of Values*. Retrieved from https://www.nafsa.org/Explore_International_Education/Trends//TI/Higher_Education_internationalization_Seeking_a_New_Balance_of_Values/
- Fuadi, D. (2016). Internasionalisasi Perguruan Tinggi: Studi Multisitus Pada Perguruan Tinggi Islam di Yogyakarta. *The Progressive and Fun Education Seminar*, (1), 594–607. Retrieved from <https://publikasiilmiah.ums.ac.id/handle/11617/7870>
- Futao, H. (2009). The internationalization of the academic profession in Japan: A quantitative perspective. *Journal of Studies in International Education*, 13(2), 143–158. <https://doi.org/10.1177/1028315308331101>
- Goodlad, J. I. (1993). School-University Partnerships and Partner Schools. *Educational Policy*, 7(1), 24–39. <https://doi.org/10.1177/0895904893007001003>
- Greblikaitė, J., Barynienė, J., & Paužaitė, Ž. (2016). Towards the Internationalisation Process of Lithuanian Universities. *European Integration Studies*, 0(9), 73–85. <https://doi.org/10.5755/j01.eis.0.9.12797>
- Gulo, W. (2002). *Metodologi Penelitian*. Retrieved from <http://mkm.helvetia.ac.id/wp-content/uploads/2017/07/Buku-Metodologi-Penelitian-by-W-Gulo.pdf>
- Haigh, M. J. (2002). Internationalization of the curriculum: Designing inclusive education for a small world. *Journal of Geography in Higher Education*, 26(1), 49–66. <https://doi.org/10.1080/03098260120110368>

- Hassanien, M. (2017). Strategic Planning in Higher Education, a Need for Innovative Model. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 23(2), 1–11. <https://doi.org/10.9734/jesbs/2017/37428>
- Huang, F. (2003). Policy and Practice of the Internationalization of Higher Education in China. *Journal of Studies in International Education*, 7(3), 225–240. <https://doi.org/10.1177/1028315303254430>
- Indrizal, E. (2007). *DISKUSI KELOMPOK TERARAH Focus Group Discussion (FGD) (Prinsip-Prinsip dan Langkah Pelaksanaan Lapangan)*. Retrieved from [http://repo.unand.ac.id/4984/1/Artikel Edi Indrizal.pdf](http://repo.unand.ac.id/4984/1/Artikel%20Edi%20Indrizal.pdf)
- James, P., & Steger, M. B. (2016). *Globalization and Global Consciousness: Levels of Connectivity*. Retrieved from [http://socialsciences.people.hawaii.edu/publications_lib/James & Steger Globalization_and_Global_Consciousness_L.pdf](http://socialsciences.people.hawaii.edu/publications_lib/James%20&%20Steger%20Globalization_and_Global_Consciousness_L.pdf)
- Jibeen, T., & Khan, M. A. (2018). Internationalization of Higher Education: Potential Benefits and Costs. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 4(4), 196. <https://doi.org/10.11591/ijere.v4i4.4511>
- Khadafi, M., Haryono, B. S., & Wanto, A. H. (2018). Evaluasi Kebijakan Internasionalisasi Universitas Brawijaya Dalam Rangka Menuju World Class University. *Jurnal Ilmiah Administrasi Publik (JIAP)*, 2(4), 227–235.
- Knight, J. (2004). Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 5–31. <https://doi.org/10.1177/1028315303260832>
- Masadeh, M. A. (2012). Focus Group: Reviews and Practices. *International Journal of Applied Science and Technology* (Vol. 2). Retrieved from www.ijastnet.com
- Mazzarol, T. (1998). Critical Success Factors For International Education Marketing. *International Journal of Educational Management*, 12(4), 163–175. <https://doi.org/10.1108/09513549810220623>

- McLaughlin, C., & Black-Hawkins, K. (2007). School–university partnerships for educational research—distinctions, dilemmas, and challenges. *Curriculum Journal*, 18(3), 327–341. <https://doi.org/10.1080/09585170701589967>
- Mubah, A. S. (2011). Strategi Meningkatkan Daya Tahan Budaya Lokal dalam Menghadapi Arus Globalisasi. In *Journal Universitas Airlangga* (Vol. 24). Retrieved from [http://journal.unair.ac.id/filerPDF/03 Safril Strategi Meningkatkan Daya Tahan Budaya Lokal Safril mda.pdf](http://journal.unair.ac.id/filerPDF/03%20Safril%20Strategi%20Meningkatkan%20Daya%20Tahan%20Budaya%20Lokal%20Safril%20mda.pdf)
- Nurhayati, F., & Suyanti, E. (2009). Strategi Internasionalisasi Dalam Bidang Penelitian Pada Universitas Indonesia Dan Institut Pertanian Bogor. *Jurnal Manajemen Pendidikan*, 339–409.
- Prasetyo. (2014). *Dampak Kebijakan Akreditasi Perguruan Tinggi Terhadap Daya Saing (Competitiveness) Perguruan Tinggi Swasta di Kabupaten Kebumen* (Vol. 13). Jurnal Fokus Bisnis.
- Purwanto, E. A., & Sulistyastuti, D. R. (2012). *Implementasi Kebijakan Publik: Konsep dan Aplikasinya di Indonesia* (1st ed.). Retrieved from https://repository.ugm.ac.id/35958/1/IMPLEMENTASI_KEBIJAKAN_PUBLIK_.pdf
- Qiang, Z. (2018). Internationalization Of Higher Education: Towards A Conceptual Framework. *Routledge Handbook of the Sociology of Higher Education*, 1(2), 289–298. <https://doi.org/10.4324/9781315772233-26>
- Randolph, J. (2009). A Guide to Writing the Dissertation Literature Review. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 14(13).
- Scholte, J. A. (2008). Defining Globalisation. *World Economy*, 31(11), 1471–1502. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9701.2007.01019.x>
- Setiawan, E. B. (2016). *Perancangan Strategis Sistem Informasi IT Telkom untuk Menuju World Class*. (January 2009).
- Setiawati, L. (2012). *Efektifitas Pengembangan Manajemen Pendidikan Tinggi (Studi pada Perguruan Tinggi Negeri di Jawa Barat Menuju WCU)*. 1–16.

- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21 st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321. <https://doi.org/10.1080/00220272.2012.668938>
- Wächter, B. (1999). *Internationalisation In Higher Education A Paper and Seven Essays on International Cooperation in the Tertiary Sector*. Retrieved from http://www.aca-secretariat.be/fileadmin/aca_docs/images/members/1999_Internationalisation_in_Higher_Education.pdf
- Wadji, M. B. N. (2016). Metamorfosa Perguruan Tinggi Agama Islam. *At-Tahdzib Jurnal Studi Islam Dan Muamalah*, 4(1), 1–17. Retrieved from <http://ejournal.kopertais4.or.id/mataraman/index.php/tahdzib/article/download/2227/2398>
- Wasono, R., Soesanto, Samsudi, & Sutarto, J. (2013). *Manajemen Sumber Daya Manusia Perguruan Tinggi Muhammadiyah Berbasis Budaya Organisasi melalui Implementasi Teori Z*.
- Wibawa, S. (2015). *Kebijakan Publik*. Retrieved from <http://samodra.staff.ugm.ac.id>
- Winarno, J. (2006). Menyikapi Globalisasi Pendidikan Tinggi. *Unisia*, 11(60), 186–193.
- Yulianti. (2014). Tahapan Dalam Siklus Kebijakan Publik. *Universitas Jendral Soedirman*, (1), 1–5. <https://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>

นารีเรื่อนาม : วรรณกรรมสอนสตรี
สมัยหลังรับอิทธิพลตะวันตกที่ปรากฏในหนังสือชำระ
Naree Rueang Nam: Didactic Literature for Women
following the Advance of Western Influence
in Commemorative Books

ชญ์ชิตา บุญเหาะ (Chananchida Boonhor)¹

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา หนังสือรวมบทประพันธ์เรื่องนารีเรื่อนามในฐานะวรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตก ทั้งด้านเนื้อหาและกลวิธีการประพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า เรื่องนารีเรื่อนามมีเนื้อหาที่มุ่งสนับสนุนสตรีให้เห็นความสำคัญของความรู้ ความกล้าหาญและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ สืบเนื่องจากบริบทสังคมและแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ต้องการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญรุ่งเรืองขึ้น ในด้านกลวิธีการประพันธ์ กวีนำเสนอเรื่องนารีเรื่อนามในลักษณะการเล่าชีวิตประวัติเชิงสฤติเกียรติคุณเพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่านให้คล้อยตามกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ บทบาทของสตรีในประวัติศาสตร์ไทย สตรีในประวัติศาสตร์ตะวันตกและสตรีในวรรณคดีที่กวีกล่าวถึงมีจำนวน 14 ท่าน จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มสตรีที่ได้รับการบันทึกอยู่ในพระราชพงศาวดาร 2) กลุ่มสตรีที่ได้รับการยกย่องในฐานะวีรสตรีของฝ่ายสัมพันธมิตรและ 3) กลุ่มสตรีที่เป็นตัวละครเอกของวรรณคดีเรื่องต่างๆ วิธีการคัดเลือกสตรีแต่ละกลุ่มเพื่อยกย่องบทบาทหน้าที่ระหว่างมีชีวิตหรือบทบาทหน้าที่ในฐานะตัวละครเอกล้วนมีความสัมพันธ์กับการควบคุมความรู้ของราชสำนักส่วนกลางอุดมการณ์ทางการเมืองของชนชั้นนำและบริบทสังคมในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งสะท้อนให้เห็น

¹ นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,
Ph.D. candidate, Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University.
E-mail: c.boonhor@gmail.com

ความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีในสังคมไทยสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตกได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: นารีเรื่องนาม, วรรณกรรมสอนสตรี, สมัยรัชกาลที่ 6

Abstract

This article aims to examine the subject matter and writing techniques of the book *Naree Rueang Nam*, an anthology of didactic literature for women following the advance of Western influence in Thailand. The study found the subject matter of this anthology to be focusing on encouraging women to recognize the importance of strive for knowledge, bravery and sacrifice for the benefits of the nation. This theme was congruent with the Thai social contexts during that period and with King Rama VI's aspiration for the promotion of national development and progress. As for the writing techniques, *Naree Rueang Nam* used the biographies of 14 celebrated women in Thai history, Western history and literary works to glorify their heroic roles and accomplishments. The women in this anthology can be divided into three groups: 1) women who were mentioned in the Thai royal chronicles; 2) women who were illustrious war heroines of the Allies; and 3) women who are famous female characters in literature. These women were selected for their outstanding life achievements which were closely related to the control of knowledge by central administration of the Thai royal court, political ideologies of the elite and the Thai social contexts during the reign of King Rama VI. *Naree Rueang Nam* distinctively reflects the expectations of the Thai society on the roles and duties of women at the time following the advance of Western influence in Thailand.

Keywords: *Naree Rueang Nam*, Didactic literature for women, the reign of King Rama VI.

1. บทนำ

การอบรมสั่งสอนสตรีในอดีตส่วนใหญ่ถูกจำกัดกรอบการแสดงพฤติกรรมโดยกำหนดพื้นที่ภายในบ้านให้สตรีเป็นผู้ดูแลและแสดงศักยภาพของตนเอง สตรีที่ดีจำเป็นจะต้องมีบทบาทเป็น “แม่ศรีเรือน” ดูแลกิจการงานบ้าน งานเรือน งานครัวให้พร้อมสรรพและเรียบร้อยสมบูรณ์ทั้งในสถานภาพความเป็นภรรยาและความเป็นแม่ โลกทัศน์ดังกล่าวนี้สะท้อนเห็นได้จากวรรณคดีคำสอนสตรีตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ต่อมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สังคมสยามเข้าสู่สมัยปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยตามแบบตะวันตกอย่างเต็มรูปแบบ พระองค์ทรงวางรากฐานของการนำประเทศให้ทันสมัยเอาไว้หลายประการ เช่น การเปลี่ยนระบบบริหารประเทศแบบศักดินาไทยโบราณให้เป็นระบบกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ตามแบบแผนของตะวันตก การสร้างระบบการสื่อสารคมนาคมตลอดจนส่งพระราชโอรสและนักเรียนไทยไปศึกษาเล่าเรียน ทั้งด้านการช่าง ด้านการบริหาร การปกครอง กฎหมาย ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในด้านการศึกษา รูปแบบธุรกิจ การปรับปรุงอาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง การแต่งกายมีผลทำให้เกิดวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า วัฒนธรรมแบบเมือง หมายถึง ความเป็นอยู่ ความนึกคิดและความเชื่ออันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ที่อาศัยในตัวเมือง ชนชั้นสูงและชนชั้นกลางโดยเฉพาะผู้ที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกได้ดำเนินวิถีชีวิตตามวัฒนธรรมแบบใหม่อย่างเห็นได้ชัด บุคคลเหล่านี้ได้รับอิทธิพลของแนวคิดเรื่องความก้าวหน้าของสังคม ซึ่งได้แก่ ความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสังคมจะนำประเทศไปสู่ความ “ศิวิไลซ์” ทัดเทียมนานอารยประเทศ (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2527: 19-20) จากวัฒนธรรมเมืองและแนวคิดเรื่องความก้าวหน้าก่อให้เกิดกระแสของการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและบทบาทฐานะสตรีโดยมีการให้คำจำกัดความใหม่แก่บทบาทของสตรีเพื่อให้เป็นผลดีต่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศและจากวิถีชีวิตบางประการที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผลให้ความคาดหวังใหม่ของสังคมต่อบทบาทของสตรีที่นอกจากจะจำกัดอยู่เฉพาะขอบเขตของงานในบ้าน คือ การเป็นเมีย แม่ และแม่เรือนที่มีคุณภาพแล้วยังเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเพื่อนคู่คิดของผู้ชายอีกด้วย (สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา, 2534: 8-9)

ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์จะพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติอารยประเทศ นอกจากพระองค์จะมีแนวพระราชดำริว่าคุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประเทศแล้ว พระองค์ยังทรงเห็นว่าสถานภาพของสตรีก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะทำให้ต่างชาติยอมรับว่าสยามเป็นชาติที่เจริญ งานพระราชนิพนธ์ร้อยแก้วและร้อยกรองของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหลายเรื่องจึงปรากฏแนวพระราชดำริในการส่งเสริมยกย่องฐานะและบทบาทของสตรีให้สูงขึ้น เช่น เรื่อง “แต่งงานชั่วคราว” และ “การค้าหญิงสาว” ในโคลนติดล้อ และ เครื่องหมายความรู้เรื่องคือสภาพของสตรี² บทร้อยกรองพระราชนิพนธ์ที่มีลักษณะเป็นสุภาษิตสอนหญิงเรื่องความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากนั้นงานร้อยกรองเรื่องอื่น ๆ ที่ให้ความสำคัญกับการสอนคุณลักษณะของสตรียุคใหม่ก็มีปรากฏมากยิ่งขึ้น ทั้งในรูปแบบคอลัมน์ของวารสารสิ่งพิมพ์สำหรับสตรีและการรวมเล่มเป็นหนังสือขำรวยแจกเป็นที่ระลึก

หนังสือเรื่องนารีเรื่อนามประกอบด้วยบทร้อยกรองจำนวน 16 เรื่อง ผลงานแต่ละเรื่องแต่งด้วยรูปแบบคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนและลิลิต ลักษณะเนื้อหาแบ่งกล่าวสรรเสริญสตรีในประวัติศาสตร์ไทย สตรีในประวัติศาสตร์ตะวันตกและสตรีในวรรณกรรม รวบรวมขึ้นโดยมีเนื้อหาที่ยกย่องความสำคัญของสตรีตัวอย่างไปพร้อมกับการสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมและความประพฤติที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่สตรี บทประพันธ์ต่าง ๆ ภายในเล่มเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระนิพนธ์ของกวีที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

² นักคิดนักเขียนคนสำคัญในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ต่อสู้เพื่อขจัดความกดขี่เอารัดเอาเปรียบระหว่างมนุษย์ รวมไปถึงการจัดการกดขี่สตรีเพศด้วย คือ เทียนวรรณ หรือ ต.ว.ส. วัฒนภา ต่อมาแนวคิดก้าวหน้าเกี่ยวกับสตรีของเทียนวรรณมีอิทธิพลต่องานพระราชนิพนธ์ประเภทปลูกใจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมาก โดยเฉพาะเรื่อง “สถานภาพสตรีคือเครื่องหมายแห่งความรู้เรื่องของสังคม” (ขัตติยา กรณสูต, 2535: 7-12) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์บทความเรื่อง “เครื่องหมายแห่งความรู้เรื่องคือสภาพแห่งสตรี” เพื่ออธิบายให้คนในยุคสมัยของพระองค์เห็นว่า การกดขี่ผู้หญิงเป็นการกระทำของกลุ่มชนที่เป็นพวกคนป่า ดังความว่า “ในคณะมนุษย์ที่ต่ำที่สุดนในชั้นแห่งความเจริญรุ่งเรือง เช่น พวกงะป่า...สตรีเป็นวิญญานกษัตริย์ของบุรุษโดยแท้ และผู้ขายประพฤติต่อผู้หญิงเหมือนประพฤติต่อปศุสัตว์” (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2510: 68) นอกจากนี้พระองค์ทรงใ้มน้ำใจให้เห็นว่า ในสังคมของชาติที่เจริญแล้ว การยกย่องให้เกียรติผู้หญิงถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นจรรยาและมารยาทที่ดีงามและเป็นพฤติกรรมของสังคมที่เจริญแล้ว (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2510: 72)

พระยาวิจิตรธรรมปรีวดี พระยาาศรีสุนทรโวหาร หลวงนิเพทย์นิติสรค์ พระวรเวทย์พิสิฐ นายร้อยเอกนวล ปาจิณพยัคฆ์ (หลวงสารานุประพันธ์) ครูเทพ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) เป็นต้น

ช่วงเวลาการแต่งเรื่อง “นารีเรื่อนาม” กวีระบุไว้ในบทประพันธ์เรื่อง “ท่านโม” ว่าแต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2462 ทั้งยังได้รับการนำมารวมตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสืออนุสรณ์ “ในการศพคุณหญิงอ่อง วิทยาปริชามาศย์” เมื่อพ.ศ. 2462 ตรงกับในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นช่วงที่หนังสืออนุสรณ์งานศพได้รับความนิยมในกลุ่มชนชั้นสูง อาทิ พระบรมวงศานุวงศ์ เจ้านายขุนนางต่าง ๆ ซึ่งเป็นชนชั้นที่มีความรู้ หลังจากนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2498 ถึง พ.ศ. 2513 “นารีเรื่อนาม” ก็ได้รับการนำมาตีพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์งานศพของบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะสตรีที่มีบรรดาศักดิ์อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. 2559 “นารีเรื่อนาม” ได้รับการนำมาตีพิมพ์อีกครั้งในฐานะหนังสือแจกเป็นที่ระลึกเนื่องในงานวันภาษาไทยแห่งชาติและร่วมเฉลิมฉลองวาระปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ, 2559: คำนำ)

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า พงศนิชา นาคะผิว (2562) ได้ศึกษาเรื่อง นารีเรื่อนาม: ยอดสตรีในสายตากวีสยามและแนวทางการดำเนินชีวิตของหญิงชายในสมัยรัชกาลที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า เรื่องนารีเรื่อนามมุ่งนำเสนอภาพของสตรีในอุดมคติที่ชนชั้นนายสยามต้องการให้สตรีในยุคสมัยยึดถือเป็นแบบอย่าง เนื้อหามีลักษณะของวรรณกรรมสวดและวรรณกรรมคำสอนซึ่งกระตุ้นการเปิดโอกาสให้แก่สตรีในฐานะแฟนเฟื่องสำคัญที่สามารถช่วยให้ชาติเจริญและมั่นคงได้เช่นเดียวกับบุรุษ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจอีกประการของเรื่องนารีเรื่อนาม นอกจากด้านเนื้อหาที่มุ่งเน้นการปรับสถานภาพของสตรีและเปิดโอกาสให้สตรีมีสถานภาพที่ดีขึ้นแล้ว การศึกษากลวิธีการประพันธ์ในด้านวิธีการคัดเลือกสตรีที่นำมาเป็นแบบอย่างต้นแบบในการสอนก็มีความสำคัญและน่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับบริบทสังคมการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ ปัจจัยอีกประการในฐานะบทร้อยกรองตีพิมพ์ในหนังสือขำรวยซึ่งพิมพ์แจกทำให้หนังสือมีจำนวนไม่มากและยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากมีการนำเรื่องนารีเรื่อนามมาศึกษา โดยพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหา และด้านกลวิธีการ

ประพันธ์ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่วรรณคดีเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นความคาดหวังของกวีที่มีต่อสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตก และความเฝ้ายามทางวรรณศิลป์ของกวีในการคัดเลือกตัวอย่างสตรีผู้เป็นต้นแบบมาได้อีกทางหนึ่ง

การศึกษาเรื่อง**นารีเรื่อนาม**ในฐานะวรรณกรรมคำสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตกในบทความฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งอภิปรายโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นสำคัญในการศึกษา ได้แก่ 1) **วรรณกรรมสอนสตรี: เนื้อหาคำสอนสตรีก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตก** 2) **นารีเรื่อนาม : การศึกษาในฐานะวรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตก** ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. วรรณกรรมสอนสตรี: เนื้อหาคำสอนสตรีก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตก

วรรณกรรมที่มีเนื้อหาทำนองสั่งสอนสตรีนั้นปรากฏขึ้นครั้งแรกในสมัยอยุธยา ในรัชกาลพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ อย่างไรก็ตามอาจมีวรรณคดีสอนสตรีเกิดขึ้นก่อนยุคสมัยดังกล่าวแต่ต้นฉบับอาจชำรุดสูญหายหรืออยู่ในรูปของวรรณคดีมุขปาฐะที่ไม่มีหลักฐานปรากฏเป็นลายลักษณ์ (พิสิทธิ์ กอบบุญ, 2560: 182) ในประเด็นการศึกษานี้ ผู้วิจัยจึงเลือกพิจารณาเนื้อหาคำสอนสตรีตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นช่วงก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตกและพบว่า วรรณกรรมสอนสตรีส่วนใหญ่เน้นการนำเสนอคุณสมบัติด้านความดีและกิริยามารยาทที่เรียนรู้ฝึกฝนได้มากกว่าคุณสมบัติเรื่องความงาม (รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2534: 185) ส่วนใหญ่มุ่งนำเสนอเนื้อหาคำสอนเกี่ยวกับความคาดหวังลักษณะสตรีที่พึงประสงค์ในสังคมคือ สตรีที่มีคุณลักษณะของความเป็นแม่เรือน มีความประพฤติปฏิบัติตนดีงามตามค่านิยมของสังคมไทย

จากการศึกษาเนื้อหาคำสอนสตรีที่ปรากฏในหนังสือ**ประชุมสุภาพิตสอนหญิง** ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมต้นฉบับร้อยกรองสุภาพิตคำสอนที่เป็นหลักประพฤติปฏิบัติของสตรีตามค่านิยมสยามตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น **เรื่องแม่สอนลูก** แต่งเป็นคำมรดาสั่งสอนบุตรสาว ปรากฏอยู่ตอนท้ายวรรณคดีเรื่อง**โศวตกลอนสาว** ในสมัยอยุธยา **เรื่องสุภาพิตสอนหญิง** ปรากฏอยู่ตอนปลายสมุดสยามเรื่อง**โคลงกำสรวลศรีปราชญ์** **เรื่องกฤษณาสอนน้องคำฉันท์** สมัยกรุงธนบุรี พระยาราชสุภาวดีและพระภิกษุอินท์ ร่วมกันแต่งซ่อมสำนวนเก่าที่สูญหาย **เรื่องสุภาพิตสอนสาว** **เรื่องคำกลอนสอนหญิง** ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง แต่มีการพิจารณาสำนวนกลอนว่าแต่งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เรื่อง**ภรรยาสอนน้องคำฉันท** พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงนิพนธ์ถวายพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯลฯ ผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาคำสอนของวรรณคดีกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่เน้นการสอนสตรีสองประการหลัก คือ การสอนในด้านบุคลิกภาพและการแสดงออก เช่น สอนเรื่องการฝึกฝนอริยาบถให้มีกิริยามารยาทสุภาพ เรียบร้อยเพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นแม่เรือนที่ดี สอนการสำรวมระวังในเรื่องการพูด การนั่ง การยืน การเดินและการนอน เป็นต้น ประการที่สองคือการอบรมสั่งสอนในความคิดและทัศนคติที่เหมาะสมตามสถานภาพโดยเฉพาะสถานภาพภรรยา เช่น การสอนให้เคารพและเชื่อฟังสามี เนื่องจากสามีนั้นถือว่าเป็นผู้นำครอบครัว ภรรยาจึงควรให้ความเคารพยกย่องและให้เกียรติด้วยการเป็นผู้ตามที่ดีและควรเป็นผู้ที่รู้จักนยสยใจคอของสามีตนเป็นอย่างดีด้วย กล่าวคือ ควรรู้จักเอาใจรู้อาสาสิ่งใดสามีชอบไม่ชอบ ไม่ควรตอด้งทำในสิ่งที่สามีไม่ชอบ เพราะจะทำให้สามีเกิดความขัดเคืองใจ เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน ทั้งนี้ คำสอนสตรีข้อที่เน้นหนักมากที่สุดก็คือ เรื่องความซื่อสัตย์ต่อสามี

ข้อสังเกตดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบัวพร มาลัยคำ (2544) ที่ศึกษาเปรียบเทียบ วรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาวและพมผกา จาดเลน (2542) ที่ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า เนื้อหาในวรรณคดีคำสอนสตรีของไทยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่คือคำสอนสำหรับสตรีที่ยังไม่ออกเรือนและสตรีครองเรือน วรรณคดีที่สอนสตรีกลุ่มแรกมีเนื้อหาคำสอนเกี่ยวกับการมีคู่ครอง การประพฤติปฏิบัติตนทั้งในแง่กิริยามารยาท ความงาม การเป็นแม่บ้านแม่เรือนและการกล่าวถึงลักษณะสตรีชั่วที่ไม่ควรคบหา เช่น เกียจคร้านการงาน ข่างนินทา ใจโลเล ไม่รักษนวลสงวนตัว เป็นต้น ลักษณะที่ระบุนี้คือลักษณะที่ไม่เหมาะกับการเป็น “แม่ศรีเรือน” ซึ่งตีความได้ว่า “สตรีที่ดี” คือ สตรีที่มีลักษณะเป็นแม่ศรีเรือนนั่นเอง คำสอนสตรีเหล่านี้มักมีเนื้อหาที่เน้นย้ำว่าเป้าหมายหรือผลสำเร็จของการปฏิบัติตามคำสอน คือ การได้มีคู่ครอง ส่วนคำสอนสำหรับสตรีที่ครองเรือนนั้นเน้นเรื่องการปฏิบัติต่อสามี และมีการระบุถึงลักษณะของสตรีชั่วหรือภรรยาที่ไม่ดี เช่น ไม่เอาใจใส่การบ้านการเรือน คบผู้ชายชย ขวนสามีทะเลาะวิวาท เป็นต้น

การสั่งสอนสตรีให้มีกิริยามารยาทวางตัวให้เรียบร้อย ซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อคู่ครองของตน รู้จักปรนนิบัติสมาชิกในครอบครัวและจัดการครัวเรือนไม่ให้ขาดตกบกพร่องสะท้อนให้เห็นความคาดหวังของสังคมไทยกับบทบาทหน้าที่ของสตรีที่ถูกมอบหมายให้ดูแลครอบครัวและใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่บ้าน คำสอนสตรีที่ผ่านมาจึงแทบไม่มีคำสอนที่บอกว่า สตรีควรจะ

ฝึกฝนตนปฏิบัติตนต่อสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร นอกจากการสั่งสอนให้ปฏิบัติตนเพื่อให้ผู้อื่นในสังคมภายนอกส่วนใหญ่ได้พบเห็นแล้วเกิดความพึงพอใจ ผู้อื่นที่กล่าวถึงในคำสอนนี้ ย่อมมิได้หมายถึงใครอื่นนอกจาก “ผู้ชาย” เพราะสังคมนอกบ้านนั้นเป็นพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ของผู้ชาย ค่านิยม ค่านิยามความเป็นสตรีที่ถูกปลูกฝังถ่ายทอดรุ่มร่าผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยสถาบันต่าง ๆ มาเช่นนี้ย่อมมีผลทำให้สตรีถูกจำกัดอยู่ในปริณิณทลส่วนตัว (domestic sphere) หรืออาณาเขตภายในครัวเรือนเท่านั้น (กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 97)

จากการศึกษาคำสอนสตรีในช่วงก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตกทำให้เห็นความคาดหวังของสังคมในช่วงก่อนรับอิทธิพลจากตะวันตกที่มีต่อบทบาทหน้าที่ที่จำกัดไว้ภายในครัวเรือนของสตรี กวีได้กำหนดแนวทางความประพฤติและการปฏิบัติตนแก่สตรีไว้อย่างเคร่งครัดและอยู่ภายใต้ความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ คำสอนที่ปรากฏส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นคำสอนที่มุ่งเน้นให้สตรีเป็นผู้รับใช้และเป็นผู้จัดการภายในครัวเรือนแสดงถึงสถานภาพที่ตกเป็นรองผู้ชายในอดีต

2. นารีเรื่อนาม : การศึกษาในฐานะวรรณกรรมสอนสตรีสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตก

บริบทสังคมไทยสมัยหลังรับอิทธิพลจากตะวันตกมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในบ้านเมืองหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจสังคม รวมไปถึงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่กว้างขวางขึ้นก่อปรกกับการมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับแบบอย่างชีวิตในสังคมตะวันตกมากขึ้นทำให้สตรีมีโอกาสได้รับการศึกษา สังคมเริ่มให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของสตรีในการเลือกกระทำการต่าง ๆ มากขึ้น บริบทสังคมดังกล่าวส่งผลมาถึงงานวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เริ่มนำเสนอให้เห็นอำนาจและความสำคัญของสตรีในการทำประโยชน์นอกเหนือจากเรื่องภายในครัวเรือนเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะของสตรีที่พึงประสงค์ในช่วงเวลาดังกล่าว

หนังสือเรื่องนารีเรื่อนาม มีลักษณะเป็นวรรณกรรมคำสอนตามนิยามความหมายที่ว่า วรรณกรรมคำสอนหมายถึง งานเขียนที่มีวัตถุประสงค์การแต่งซึ่งมุ่งสอนการวางตนให้แนวทางการปฏิบัติตนแก่บุคคลต่าง ๆ โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น หน้าที่ของเด็ก การวางตัวของผู้หญิง การวางตัวของผู้ชาย เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือนี้จะจัดให้เป็นวรรณกรรมคำสอนได้นั้นจะต้องมีศิลปะ

การประพันธ์ที่มุ่งโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านคล้อยตามและยอมรับคำสั่งสอน (อภิรักษ์ณ เกษมผลกุล, 2561: 30-41) มีรูปแบบการแต่งเป็นบทประพันธ์ทำนองสรรเสริญบุคคล ธรรมดาสามัญที่ได้กระทำความดีจนเป็นที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่วไปโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสั่งสอนสตรีร่วมสมัยให้ใช้แบบแผนความประพฤติของวีรสตรีที่กวีคัดเลือกและ ยกตัวอย่างเป็นต้นแบบการดำเนินชีวิต บทยกย่องดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลหรือตัวละครจากเรื่องเล่าของกวีเพื่อสอนใจผู้อ่านในสังคม ขณะนั้นด้วย

จากการพิจารณาภาพรวมของเรื่อง ทักษะของกวีส่วนใหญ่มุ่งให้ความสำคัญ กับเกียรติของสตรีและยกย่องสถานภาพและความสามารถของสตรีให้ทัดเทียมกับบุรุษ โดยชี้ให้เห็นว่า ชชาติที่มีอารยะนั้นคือชชาติที่ให้ความสำคัญกับหลักมนุษยธรรมและความ เท่าเทียมกันของสตรีและบุรุษแล้ว ยกตัวอย่างความตอนหนึ่งจากบทประพันธ์เรื่อง นางวิสาขาสีหลวงนิเพทยนิตีสรค์เป็นผู้ประพันธ์ ดังความว่า

ชาวไทยนับเทียบชั้น	อารยະชาตินอ
ถือหลักมนุษยธรรม	เที่ยงแล้ว
นิสัยชาติป่าละ	ลงมาก เทียวแล
อย่างสู้ความเรื่องแผ้ว	พัฒนาฯ
ความเจริญเรื่องชาตินั้น	มีหลาย ประการนอ
แต่อย่างหนึ่งพาชู	เชิดหน้า
คือสภาพสตรีขยาย	สูงเด่น ขึ้นแล
เทียบบุรุษตามชั้น,ถ้า	นับฐานฯ
ชาติป่ามักกอบด้วย	ทารุณ ธรรมนอ
มักเหยียดหญิงลงปาน	ทาสใช้
แต่ชาติที่เจริญจน	อิสระ ภาพนา
ยกย่องหญิงไว้ด้วย	เกียรติคุณฯ

ความสามารถแห่งผู้	หญิงผอง
ผิว์รับการเรียนนุณ	เยี่ยมแล้ว
อาจอภกรณีย์ของ	หญิงสฤษดี ดีแฮ
ทำได้แพรว	กว่าชายา
ธรรมตามนุษย์ผู้	อุบัติใน โลกฤา
ยอมเกี่ยวเป็นพงค์สาย	สืบเชื้อ
หญิงหมายพึงอาศัย	ชายพึง หญิงแล
ต่างกอบกิจเอื้อเพื่อ	แก่กันฯ

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนูทวี, 2559: 46-47)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเนื้อหาคำสอนและกลวิธีการประพันธ์ ผู้วิจัยพบว่า เรื่องนารีเรื่อนามยังมีลักษณะบางประการที่ต่างไปจากวรรณคดีที่มีเนื้อหาสั่งสอนสตรีในรูปแบบเดิม ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากบริบทสังคมและแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในช่วงเวลาที่แต่ง ดังจะอภิปรายต่อไปนี้

3.1 มีปัญญา กล้าหาญและเสียสละเพื่อส่วนรวม: คุณสมบัติสำคัญของสตรีสยามสมัยใหม่

บทประพันธ์เรื่องนารีเรื่อนามได้รวบรวมขึ้นโดยมีเนื้อหาที่ยกย่องความสำคัญของสตรีตัวอย่างไปพร้อมกับการสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมและความประพฤติที่สังคมพึงประสงค์ให้แก่สตรี เนื้อหาคำสอนที่ปรากฏในเรื่องมีทั้งการสืบทอดเนื้อหาคำสอนสตรีในยุคก่อนหน้า เช่น การสอนเรื่องความซื่อสัตย์ต่อสามี ในโคลงสุภาภิตพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏเป็นโคลงนำตอนต้นเรื่อง ดังความว่า

เป็นหญิงสัตย์ซื่อด้วย	สามี
สิ่งขัดแคลงราคะ	ห่อนข้อง
ความลับบริวาที	บ่แพร่ พรายนา
การช่วยเหลือป้องกัน	ปกเหี้ยมจำเรื่อนา

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนูทวี, 2559: 2)

การสอนเรื่องการประพัตดินเป็นภรรยาที่ดี รู้จักปรนนิบัติดูแลสามีอย่างใกล้ชิด ในบทประพันธ์เรื่องนางวิสาขของหลวงนิเพนติศรค์และในบทประพันธ์เรื่องพระมัทรีของพระราชมณเฑียรวิมล (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนุมกี, 2559: 75) เป็นต้น นอกจากนี้ เนื้อหาคำสอนในเรื่องนารีเรื่องนามยังมีการเสนอให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสตรีในสังคมที่แตกต่างไปจากเดิมอีกด้วย ดังมีรายละเอียดต่อไป

3.1.1 การสอนให้เห็นความสำคัญของปัญญาและการมีความรู้

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาของสตรีอย่างจริงจัง เห็นได้จากาทที่ทรงประกาศพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464 ในช่วงทศวรรษเดียวกับช่วงเวลาการแต่งเรื่อง “นารีเรื่อรนาม” การประกาศพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนทัดเทียมกับชาย และได้ส่งเสริมการฝึกหัดครูสตรี โดยรับนักเรียนสตรีจากหัวเมืองเข้ามาฝึกในกรุงแล้วส่งออกไปสอนหัวเมืองต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนช่วยขยายการศึกษาของสตรีได้กว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงได้ชี้แจงบรรดาสตรีสยามให้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาในบทร่ายกรองสุภาชิตสอนสตรีเรื่อง**ความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ** (สมาลี ล้มประเสริฐ, 2538: 217-218) ความว่า

อีกนัยหนึ่งเครื่องประดับสำหรับนาฏ ศิลปศาสตร์เป็นของจะต้องหา

งานอะไรไม่เยี่ยมเทียบวิชา

อาจจะพาให้กายสบายเบา

อันตรายที่งานด้วยความรู้

เป็นที่ชุกชุมเจ็ดทิศเวลา

แต่อย่าเพียงเรียนเล่นพอเป็นเลา

ต้องเรียนรู้เอาดีจึงมีคุณ

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2506: 36)

จากบทประพันธ์ข้างต้น สะท้อนให้เห็นแนวพระราชดำริของพระองค์ที่ทรงมีความเห็นว่าสตรีนั้นนอกจากความงามสามสิ่งคือ งามจิต งามจรดิกิริยาและงามวาจา อันเป็นสิ่งที่ธรรมเนียมและจารีตของสังคมคาดหวังให้สตรีไทยควรมีแล้ว พระองค์ทรงเห็นว่าความรู้ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมความงามของสตรีให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

จากการศึกษาเรื่องนารีเรื่องนาม ผู้วิจัยพบว่ากวีได้สอดแทรกคำสอนสตรีเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของการมีปัญญาไว้ในบทประพันธ์เรื่องนางอมรและบทประพันธ์เรื่องนางนพมาศ โดยยกตัวอย่างพฤติกรรมและคุณสมบัติในด้านที่ดีของสตรีสำคัญในวรรณคดีเรื่องมโหสถชาดกและเรื่องตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์มาเสนอให้ผู้อ่านเห็นเป็นตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้อ่านจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสามารถของสตรีคนสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้มาก่อนด้วย ยกตัวอย่างบทประพันธ์ในเรื่องนางอมร ภรรยาของมโหสถบัณฑิต กวีได้กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนย่อย ๆ ในเรื่องมโหสถชาดกที่สะท้อนให้เห็นความฉลาดเฉลียวของนางอมร เช่น เหตุการณ์เรื่องมโหสถหาภรรยาและลองปัญญานางอมรและเหตุการณ์เรื่องลักพระราชนัดดา³ ดังความว่า

ยุพาสร้างแสดงปิ-
แลเชยชวนทวยยัง
บุโรหิตอาจารย์
เยอย่างเหยียบกระดานยนต์
คะมำตุม ฌ หลุมคุด
ทวิชชนทเวชกรรม
อมรนาฏฉลาดเลศ
คละคลุกนุ่นระคนปน
ปัญญาฉลาดชาญ
รู้ทันและทันใจ
เปื่องปรชาญฉลาดเลห์
รู้การประมาณการ

ดิยินดีมิชิงชิง
ณ อาคารสถานตน
มิรู้การเพราะหลงกล
ก็ตกหกคะเมนต่ำ
กระฉอกฉูดประจานท่า
เพราะก่อก่อนก็ย้อนตนฯ
ก็โกนเกศทูลชน
ทุเรศตาและน่าขัน
ปฏิกาณวะว่องวะไว
ธูรกิจจิตรวิจารณ์ฯ
อุปเท่ห์วิธีถิการ
จะประกอบประการโฉน”

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนูกวี, 2559: 32-33)

³ เหตุการณ์เรื่องลักพระราชนัดดาที่กล่าวถึงตอนที่มีมโหสถรับราชการเป็นที่โปรดปรานของพระราชินีเป็นอย่างมาก นักปราชญ์ทั้งสี่ในราชสำนักเมื่อเห็นมโหสถรุ่งเรืองเกินหน้าของตนมากนัก จึงได้คิดอุบายที่จะกำจัดมโหสถโดยวิธีขโมยพระราชนัดดาทางให้พระราชนัดดาเข้าไปอยู่ในบ้านของมโหสถ นางอมรรภรรยาของมโหสถนั้นเป็นสตรีที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ล่วงรู้แผนการของนักปราชญ์ทั้งสี่ ในตอนท้ายนักปราชญ์เหล่านั้นหลงกลนางอมรจึงถูกลงโทษ (พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ, 2551: 74-76)

เหตุการณ์ดังกล่าวกวีได้ยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีที่มีปัญญาเพื่อให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของไหวพริบ การใช้ปัญญาของสตรีเพื่อช่วยเหลือคู่ครอง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ นอกจากการเน้นความสำคัญของการมีปัญญาไหวพริบแล้ว เรื่องนารีเรื่องนาม ยังได้สอนให้สตรีร่วมยุคสมัยเห็นความสำคัญของความเพียรในการศึกษาหาความรู้อีกด้วย ยกตัวอย่างจากบทประพันธ์เรื่องนางนพมาศ แต่งโดยพระยาวิจิตรธรรมปรีวดี ดังความตอนหนึ่งว่า

ความเพียรแห่งนึ้มเนื้อ	นารี
ยากจักหาสตรี	อื่นสู้
เรียนครบจบวิธี	ทุกอย่าง
สันสกฤตไทยมคธรู้	เลขด้วยหลายขบวนฯ
ควรนับว่าปราชญ์	เปรื่อง ปรีชาแล
เป็นสุภาพนารี	เลิศไซ้
กอบด้วยลักษณะดี	โดยยิ่ง
จนท่านกวีได้	แต่งถ้อยชมอนงค์ บารมีฯ

เรียงประวัติเรื่องนี้	หวังผล
ให้เหล่านารียล	เยี่ยงไฉ
จักเจริญคุณานนท์	ดุจนพ-มาศแฮ
เกริกเกียรติตราบโลกใหม่	หมดสิ้นสูญกาลป้า

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนนมกวี, 2559: 11-12)

จากข้างต้น กวีได้ยกย่องพฤติกรรมของนางนพมาศในฐานะผู้ที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและเข้ารับราชการจนเป็นที่โปรดปรานของพระมหากษัตริย์ จริยวัตรของนางนพมาศแสดงให้เห็นคุณค่าของความเป็นสตรีผู้มีปัญญา กวีจึงเสนอให้สตรีร่วมสมัยได้ดูเป็นแบบอย่างและดำเนินรอยตาม

การสอดแทรกคำสอนเรื่องให้เห็นความสำคัญของการมีปัญญาและความรู้นี้นอกจากจะเป็นการปลูกฝังให้สตรีเห็นคุณค่าของปัญญาและความรู้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและคนในครอบครัวแล้ว ส่วนหนึ่งยังเป็นการปลูกฝังสตรีให้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองที่กำลังต้องการการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาการแต่งบทประพันธ์ดังกล่าวอีกด้วย

3.1.2 การสอนให้มีความกล้าหาญ จงรักภักดีและเสียสละเพื่อส่วนรวม

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการสร้างชาติไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศว่า องค์ประกอบสำคัญคือ ประชาชนจะต้องมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อร่วมมือร่วมใจพัฒนาชาติอย่างพร้อมเพรียงกัน วิธีการที่พระองค์ทรงกระทำในการปลูกจิตใจของคนให้มีความรักร่วมกันคือ การสร้างอุดมการณ์และสำนึกอันใหม่ (new spirit) ซึ่งจะเป็นพลังช่วยกระตุ้นให้ประชาชนกระทำการต่าง ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ อุดมการณ์และสำนึกอันใหม่ที่พระองค์ทรงเลือกที่จะปลูกฝังไว้ ในจิตใจคนสยาม คือ ลัทธิชาตินิยม สารสำคัญของอุดมการณ์นี้ก็คือ ความรักและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานความหมายในหนังสือพระบรมราชานุศาสน์แสดงคุณานุคุณ ประมวลพระราชนิพนธ์บางเรื่องและสุภาษิตพระราชนิพนธ์ไว้ว่า

ความยอมสละตนเพื่อประโยชน์แห่งท่าน คือ ถึงแม้ว่าท่านจะได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ตระกำลำบาก หรือจนถึงต้องสิ้นชีวิตในที่สุดก็ยอมได้ทั้งสิ้น เพื่อมุ่งประโยชน์อันแท้จริงให้แก่ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2512: 23-25)

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระบรมราชาธิบายเรื่องชาติ และความรักชาติไว้ในหนังสือปลูกใจเสือป่าตอนหนึ่งโดยสรุปได้ว่า ชาติคือ คณะชนหลายๆ คณะรวมกันเข้าจนเป็นคณะใหญ่ ดังนั้นคณะหรือประชาชนที่ร่วมชาติกันจะต้องมีความสามัคคีปรองดองกัน ช่วยกันความมั่นคงของชาติ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสนอให้ประชาชนในชาติควรถือคติพจน์ว่า ให้รักชาติคือ การรักและ

เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม คือ รักษาผลประโยชน์ของชาติมากกว่ารักตนเองหรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวของตนเอง ทั้งนี้พระองค์ได้ทรงพระราชทานคำขวัญสั้นๆ เป็นเครื่องย้ำเตือนใจผู้อ่านในตอนท้ายอีกด้วยว่า “ชาติย่อมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด” (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2530: 37-38) ตลอดจนการนำเสนอแนวพระราชดำริไว้ในหนังสือ **หลักราชการ** ซึ่งพระองค์ทรงพิมพ์พระราชทานแจกข้าราชการเมื่อ พ.ศ. 2457 อีกด้วยว่า ความรักชาติและความจงรักภักดีนั้นแท้ที่จริงแล้วคือสิ่งเดียวกันเพราะมีความหมายให้ยอมสละตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ แม้ว่าตนอาจจะต้องเดือดร้อนหรือจนต้องขึ้นต้องสิ้นชีวิตเพื่อมุ่งประโยชน์ที่แท้จริงให้มีต่อชาติ ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของความเป็นชาตินั่นเอง

แท้จริงราคาของคนนั้นมีอยู่แม้แต่เล็กน้อยปานใด ก็เพราะแต่อาศัยเหตุที่ยังเป็นส่วนหนึ่งแห่งชาติ ซึ่งยังเป็นเอกราช ไม่ต้องเป็นข้าใครอยู่เท่านั้น และเพื่อเหตุฉะนี้ ผู้ที่เข้าใจจริงแล้ว จึงไม่รู้สึกละเลยการเสียสละส่วนตัวใด ๆ จะเป็นข้อควรหวั่นแหน นี่เป็นความจงรักภักดีที่แท้จริง และความจงรักภักดีที่แท้จริงนี้เองคือ ความรักชาติ ความรักชาติที่คนไทยสมัยใหม่พูดกันจนติดปาก แต่จะหาผู้ใดเข้าใจซึ้งซาบจริงได้น้อยนัก

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2540: 105)

แนวพระราชดำริด้านการปลูกฝังความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์แก่ประชาชนนี้ได้ปรากฏอยู่ในเรื่อง **นารีเรื่องนาม** ด้วยเช่นกัน กวีส่วนใหญ่ซึ่งเป็นขุนนางในรัชสมัยได้ถ่ายทอดคำสอนผ่านการแสดงพฤติกรรมตัวอย่างของสตรีคนสำคัญให้เห็นว่าการแสดงความกล้าหาญ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการเสียสละเพื่อส่วนรวมนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นผู้ชายซึ่งเป็นทหารเท่านั้นถึงจะแสดงออกได้ สตรีก็สามารถจะแสดงออกได้เช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมของนางจันทน์ในฐานะแม่เมืองของเมืองละโว้ ตัวละครจากบทละครร้องพระราชนิพนธ์เรื่องพระร่วงที่กวีได้นำมาแสดงไว้เป็นแบบอย่างแก่สตรีร่วมสมัยในบทประพันธ์เรื่อง**พระแม่จันทน์เทวี**แต่งโดยกวีที่ใช้นามแฝงว่า “ปอ” ดังความว่า

การชนะอริแคว้น	แดนขอม
เพราะพระแม่จันทน์จอม	จิตกล้า
เป็นหญิงก็ห่อนยอม	พ่ายรี-ปุแอ
สู้ศึกจนสุดล้า	เยี่ยงนี้ควรชมฯ
เป็นหญิงถึงมาตรแม่	เพศอ่อน-แอฤา
แต่บ่ควรนิงนอน	แน้แท้
นางจันทน์อุทาหรณ์	ข้ายก ขึ้นนา
เป็นเครื่องปลุกจิตแล้	เร่งให้ขวายนวน

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนุมกี, 2559: 97)

จากข้างต้น กวีได้กล่าวยกย่องความกล้าหาญของนางจันทน์ที่แม้ว่าจะเป็นสตรีแต่ก็พร้อมที่จะเสี่ยงชีวิตของตนเอง เพื่อที่จะปกป้องบ้านเมืองและประชาชนให้ปลอดภัยจากการรุกรานของข้าศึก พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่น่าชื่นชม กวีจึงนำมากล่าวถึงเป็นตัวอย่างสอนสตรีผู้อ่านให้มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือชาติบ้านเมืองของตนต่อไป ทั้งนี้ การนำเสนอความกล้าหาญและจงรักภักดี พร้อมทั้งจะเสียสละชีวิตหรือประโยชน์สุขของตนเองเพื่อช่วยเหลือชาติบ้านเมืองและรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ยังมีปรากฏในบทประพันธ์อีกหลายเรื่องในเล่ม เช่น เรื่องท่านไม้ (ท้าวสุรนารี) เรื่องนางฉันทน์ดาร์ครือสาวออลิองส์⁴ (Jeanne d'Arc) เรื่องนางแคธริน ดูกลาส⁵ (Catherine Douglass) เรื่องนางสาวฟลอเรนซ์ ไนทิงเกล⁶ (Florence Nightingale) เป็นต้น

⁴ นางฉันทน์ดาร์ครือสาวออลิองส์ (Jeanne d'Arc) หรือโจนออฟอาร์ค (Joan of Arc) เป็นวีรสตรีชาวฝรั่งเศสและเป็นนักบุญของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ผู้กอบกู้ประเทศฝรั่งเศสในช่วงสงครามร้อยปีกับอังกฤษ (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนุมกี, 2559: 112)

⁵ นางแคธริน ดูกลาส (Catherine Douglass) หรือนางแคทเธอริน เคท บาลาส (Catherine "Kate" Barlass) นางสนองพระโอรสผู้พระราชินีโจน โบฟอร์ต ปรากฏชื่อในประวัติศาสตร์ว่าเป็นผู้ปกป้องพระเจ้าเจมส์ที่ 1 แห่งสกอตแลนด์ คราวที่เซอร์โรเบิร์ต กราแฮมได้ก่อการกบฏ เมื่อ ค.ศ. 1473 (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนุมกี, 2559: 113)

⁶ นางสาวฟลอเรนซ์ ไนทิงเกลหรือมิสฟลอเรนซ์ ไนติงเกล (Florence Nightingale) สตรีในตระกูลคหบดีชาวอิตาลี ผู้ตัดสินใจเรียนพยาบาลท่ามกลางความไม่เห็นด้วยของครอบครัว นางใช้ความรู้ความสามารถและเสียสละโดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยากเดินทางติดตามกองทัพไปดูแลและปรนนิบัติผู้ป่วยและผู้บาดเจ็บในสงครามไครเมีย ความเสียสละและเอื้ออารีจากวีรกรรมดังกล่าวและการช่วยกิจการของการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ฟลอเรนซ์ได้รับการยกย่องว่าเป็น "สุภาพสตรีแห่งดวงประทีป" ในเวลาต่อมา (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนุมกี, 2559: 116)

การถ่ายทอดคำสอนสตรีเรื่องต่าง ๆ ทั้งคำสอนเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าของปัญญาและการศึกษาหาความรู้ และคำสอนเรื่องความกล้าหาญ มีความจงรักภักดีและเสียสละตนเพื่อชาติผ่านพฤติกรรมของสตรีในประวัติศาสตร์และตัวละครสตรีจากวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ นี้ นอกจากจะเป็นการสื่อให้สตรีตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองดีที่มีความรักชาติและมุ่งกระทำประโยชน์เพื่อชาติซึ่งเป็นลักษณะของสตรีที่สังคมขณะนั้นคาดหวังแล้ว ยังสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ⁷ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของสตรีในช่วงเวลาดังกล่าวทั้งด้านสติปัญญาและความสามารถ เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้บุคคลกลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชาติให้เจริญทัดเทียมกับอารยประเทศด้วย

3.2 ดำเนินตามสตรีสำคัญ: กลวิธีการประพันธ์โดยยกตัวอย่างจากบุคคลต้นแบบ

เรื่องนารีเรื่อนาม เป็นวรรณกรรมคำสอนที่มีรูปแบบการแต่งเป็นบทสรรเสริญยกย่องหรือ “Eulogy” ซึ่งหมายถึงข้อเขียนหรือคำพูดอย่างเป็นทางการที่กล่าวยกย่องบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ยังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรมไปแล้ว หรือยกย่องสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสูง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555 : 166) บทยกย่องดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงลักษณะพฤติกรรมของบุคคลหรือตัวละครจากเรื่องเล่าของกวีเพื่อสอนใจผู้อ่านในสังคมขณะนั้น

กวีผู้แต่งบทประพันธ์ในหนังสือเรื่อง“นารีเรื่อนาม”ส่วนใหญ่เป็นขุนนางในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น พระอุทิศศิลปสาร ขุนสุนทรภษิต หลวงนิเทศนิสรค์ พระวรเวทย์พิสิฐ หลวงสารานุประพันธ์ มุ่งถ่ายทอดคำสอนที่สอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อแนะนำให้สตรีในสมัยนั้นมีแนวทางการประพฤติตนที่เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง กวีส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการสอนสตรีโดยยกตัวอย่างความประพฤติของสตรีสำคัญในสังคมโลกและสังคมศาสนามาชี้ให้เห็นคุณค่าความดีงามเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมนำไปประพฤติตาม ทั้งนี้ สตรีคนสำคัญที่กวีคัดเลือกมาเป็นต้นแบบในการสอน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

⁷ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเน้นย้ำถึงหน้าที่ที่คนสยามควรมีต่อชาติอยู่เสมอ เห็นได้จากความตอนหนึ่งในพระราชนิพนธ์เรื่องปลุกใจเสือป่าถึงความว่า “เกิดมาเป็นคนต้องมีหน้าที่กระทำสำหรับแผ่นดินและชาติทุกคน ไม่มีเวลาที่จะว่างเว้นหน้าที่อันนี้เลย ตั้งแต่รู้เสียงจกวันตาย และจะเป็นผู้ช่วยอุสาสน์ก็ทั้งมีหน้าที่ประจำสำหรับตัวทุกคน ทุก ๆ คน มีหน้าที่อันควรจะทำเพื่อประโยชน์แห่งชาติบ้านเมือง” (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2530: 37)

3.2.1 การยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีสยาม

จากการศึกษาเรื่อง **นารีเรือนาม** ผู้วิจัยพบว่า กวีได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีชาวสยามที่ได้รับการบันทึกไว้ในพระราชพงศาวดารเช่น ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวสุรนารี มาเป็นต้นแบบให้สตรีร่วมสมัยได้นำไปประพฤติตนเป็นแบบอย่างเรื่องความกล้าหาญและความเสียสละเพื่อชาติบ้านเมือง ทั้งนี้ การคัดเลือกบุคคลในพระราชพงศาวดารมาเป็นต้นแบบของการสอนสตรีใน “**นารีเรือนาม**” มีความสัมพันธ์กับบริบทสังคมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพื้นที่การเผยแพร่ดังนี้

สืบเนื่องจากในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงให้ความสนใจพระทัยในอดีตแห่งชาติเพื่อสร้างความรู้สึกรักถึงความเป็นชาติที่มีอดีตอันต่อเนื่อง พระองค์จึงทรงกำหนดโครงสร้างของประวัติศาสตร์ชาติโดยเริ่มจากสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ตามลำดับ โครงร่างการเขียนประวัติศาสตร์เช่นนี้ได้รับการสานต่อโดยสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งทรงเป็นนักประวัติศาสตร์ ผู้มีอิทธิพลในการเขียนประวัติศาสตร์แนวประวัติศาสตร์ชาติคือ การนำเรื่องราวจากอดีตในพระราชพงศาวดารคือพระราชพงศาวดารอยุธยาถึงสมัยรัตนโกสินทร์มาเป็นแกนในการเขียน นอกจากนี้ การที่สังคมสยามได้รับอิทธิพลด้านความคิด วิทยาการการศึกษาจากตะวันตกและแนวคิดเรื่องมนุษยนิยมทำให้เกิดความคิดที่ให้ความสำคัญต่อความสามารถของสตรี สตรีที่มีการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์นิพนธ์แนวใหม่แนวประวัติศาสตร์ชาติของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพส่วนใหญ่จึงเป็นบุคคลที่มีวีรกรรมน่าสรรเสริญ เช่น สมเด็จพระศรีสุริเยศ พระสุพรรณเทวี ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร ท้าวสุรนารีและกลุ่มผู้หญิงชาวบ้านบางระจัน (จิราหนู โสกา, 2546: 215) ทั้งนี้ จิราหนู โสกา ได้ตั้งข้อสังเกตว่า เรื่องราวของพระสุพรรณเทวีและกลุ่มชาวบ้านบางระจันมีการบันทึกเรื่องราวไว้สั้น ๆ และไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก ขณะที่เรื่องราวของท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร และท้าวสุรนารีมีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาว รวมทั้งมีการบ่งบอกถึงคุณลักษณะที่เป็นแบบเดียวกันคือ เป็นสตรีที่มีความกล้าหาญ มีสติปัญญาและมีความเป็นผู้นำ จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และบ้านเมือง

จากข้อสังเกตของจิราหนู โสกาจึงเป็นไปได้ว่ากวีอาจคัดเลือกสตรีจากประวัติศาสตร์นิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพโดยเลือกกลุ่มบุคคลที่มีวีรกรรมหรือพฤติกรรมที่ได้รับการบันทึกอย่างละเอียด มีเรื่องราวเหมาะสมกับเนื้อหาการสอนที่ต้องการถ่ายทอด

คือ การปลูกฝังจิตสำนึกรักชาติ เสนอให้เห็นความสามารถความเสียสละและความกล้าหาญของสตรี ทั้งนี้ การที่ “นารีเรื่อนาม” ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกลงในหนังสืออนุสรณ์งานศพของคุณหญิงวิทยาปริชามาศย์ (อ่อง)⁸ เมื่อพ.ศ.2462 ซึ่งอยู่ในช่วงที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงเป็นผู้อุปถัมภ์อยู่⁹ ก็ยังเป็นการสนับสนุนให้เชื่อได้ว่าความรู้หรือคำสอนที่ได้รับเผยแพร่ออกไปจำเป็นต้องได้รับการคัดสรรและได้รับอิทธิพลจากความคิดของชนชั้นนำในช่วงเวลานั้นด้วย

3.2.2 การยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีชาวต่างประเทศ

การยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีชาวต่างประเทศเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่สตรีในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น กวีได้คัดเลือกสตรีที่ได้รับการยกย่องในสังคมแต่ละประเทศ เช่น พระราชินีวิกตอเรียหรือสมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรียแห่งประเทศอังกฤษ (Queen Victoria) นางคเคเวลล์ (Edith Louisa Cavell) และนางเพติต์ (Gabrielle Alina Eugenia Maria Petit) สตรีชาวอังกฤษและชาวเบลเยียม เจ้าหญิงมเดอะ ลัมบัลล์แห่งฝรั่งเศส (Princess Marie Louise of Savoy) นางฉันน์ดาร์คหรือสาวออลิอันส์ (Jeanne d’Arc) สตรีชาวฝรั่งเศส นางสาวฟลอเรนซ์ ไนท์ทิงเกล (Florence Nightingale) สตรีชาวอิตาลี เป็นต้น

⁸ เรื่องนารีเรื่อนามตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสืออนุสรณ์งานศพของคุณหญิงวิทยาปริชามาศย์ (อ่อง) ผู้ซึ่งเป็นครูภาษาไทยชั้นต้นของ หม่อมเจ้าหญิงทูลทิพย์ ดิศกุล ต่อมาเรื่องนารีเรื่อนามยังได้รับการตีพิมพ์ลงในหนังสืออนุสรณ์งานศพของสตรีท่านอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงในสังคมด้วย อาทิ พิมพ์ชำระในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิงวิบูลย์กุล ชุมพะวัน เมื่อ พ.ศ. 2498 ตีพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิงเคลือบ ประดิพัทธ์ภูบาลเมื่อ พ.ศ. 2513 ฯลฯ กล่าวได้ว่า เนื้อหาของนารีเรื่อนาม ซึ่งมุ่งสรรเสริญเกียรติคุณของสตรีที่ทำประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนสตรีสยามในสมัยรัชกาลที่ 6 แล้ว ในการคัดเลือกและรวบรวมเรื่องนารีเรื่อนามตีพิมพ์เพื่อยกย่องให้เกียรติแก่ผู้ช่วยชนในฐานสตรีที่มีความรู้และทำประโยชน์แก่สังคม ยังแสดงให้เห็นบทบาทของเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสังคมสมัยหลังอีกด้วย

⁹ หนังสืออนุสรณ์งานศพในช่วงแรกเป็นที่แพร่หลายกันในหมู่ชนชั้นนำและชนชั้นสูง สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงเป็นผู้อุปถัมภ์หนังสืออนุสรณ์งานศพระยะหนึ่งคือในช่วงทศวรรษ 2460 และมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือkd้นฉบับให้ผู้สนใจนำไปจัดพิมพ์ต่อ นอกจากนี้พระอุปนิสัยที่กว้างขวาง เป็นที่เคารพนับถือของมหาชนแทบทุกชั้นบรรดาศักดิ์ และทรงรอบรู้จิตวิทยา อาจเลือกหนังสือประทานได้เหมาะสมแก่บุคคลและแก่กำลังทรัพย์ของเขานั้นได้ ทั้งบุคคลนั้น ๆ ยังจะได้รับเกียรติยศที่มีพระนิพนธ์ของพระบรมวงศ์ใหญ่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือด้วย (อนรรฆ พิทักษ์ธานัน, 2550: 142-143)

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า สตรีทั้งหมดเป็นสตรีที่ได้รับการยกย่องในฐานะวีรสตรีประจำประเทศต่าง ๆ ของฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งหากพิจารณาพร้อมกับบริบทสังคมแล้วพบว่า ในช่วงเวลาการแต่งสถานะของสยามขณะนั้นอยู่ฝ่ายเดียวกับฝ่ายสัมพันธมิตร¹⁰ ผลงานพระราชนิพนธ์หลายเรื่องในรัชสมัยได้แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชหฤทัยที่ให้การสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นอย่างมาก เช่น พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทความเพื่อชักจูงใจให้ประชาชนหันมาให้การสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตร ทั้งยังมีงานพระราชนิพนธ์ได้ตอบกับชาวเยอรมันที่อาศัยอยู่ในสยามหรือชาวสยามที่นิยมเยอรมนีลงในหนังสือพิมพ์ไทย เช่น “อย่าเผล่อ” สะท้อนทัศนคติส่วนพระองค์ที่ทรงไม่พอพระราชหฤทัยที่ประชาชนไปรับแจกหนังสือแถลงข่าวของฝ่ายเยอรมนี งานพระราชนิพนธ์ในเชิงบันเทิงคดีซึ่งมีรูปแบบของบทละครภาพยนตร์ชุดนักสืบแย้มส์ วิลสันเป็นงานพระราชนิพนธ์เชิงสืบสวนสอบสวน เนื้อหาของนวนิยายชุดนี้เป็นการต่อสู้กันในเชิงไหวพริบปฏิภาณและวางโครงเรื่องให้สอดคล้องกับบริบทของสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่มีการทำสงครามกันระหว่าง 2 ชาติ ทรงมุ่งหมายที่จะสร้างภาพของผู้รักคุณธรรมให้กับฝ่ายสัมพันธมิตร และทรงสร้างภาพให้เยอรมนีเป็นตัวแทนของความชั่วร้าย (เทพ บุญตานนท์, 2559: 198) ด้วยเหตุผลดังกล่าว กวีผู้แต่งบทประพันธ์ในหนังสือเรื่อง**นารีเรื่อนาม** ซึ่งเป็นกวีในราชสำนักทั้งหมดก็น่าจะมีความเห็นที่สนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตรและเลือกหยิบยกวีรสตรีประจำประเทศในกลุ่มสัมพันธมิตรมาเป็นต้นแบบด้านความประพฤติให้แก่สตรีสยามเพื่อพัฒนานตนเองให้พร้อมนำชาติไปสู่ความเป็นอารยะตามรอยกลุ่มสัมพันธมิตร

การยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีที่มีสถานภาพเป็นพยาบาล และสรรเสริญด้านการมีคุณธรรมในด้านการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้แก่ นางสาวฟลอเรนซ์ นิติงเกิล (Florence Nightingale) และนางคเวลล์ (Edith Louisa Cavell) สตรีผู้เข้าช่วยเหลือทหารที่ได้รับบาดเจ็บจากสงครามต่าง ๆ อาทิ สงครามโลกครั้งที่ 1 หรือ

¹⁰ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประกาศสงครามกับฝ่ายมหาอำนาจกลางซึ่งนำโดยเยอรมนี และออสเตรีย-ฮังการี หลังจากครั้งที่ “เป็นกลางอย่างเคร่งครัด” มาเกือบ 3 ปี หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เริ่มต้นในท้ายที่สุด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสังเกตความเคลื่อนไหวของคู่สงครามอย่างใกล้ชิด เมื่อการสงครามได้รุนแรงขึ้นเป็นลำดับ ทรงเห็นว่าฝ่ายเยอรมนีเป็นฝ่ายรุกรานจึงทรงตัดสินพระทัยประกาศสงครามกับเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการีและรับสมัครทหารอาสาเข้าช่วยร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ 1 ในอีกแง่หนึ่งการประกาศเข้าร่วมสงครามครั้งนี้ยังเป็นเงื่อนไขในการเจรจาขอแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมระหว่างสยามกับอังกฤษซึ่งกระทำขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2369 อีกด้วย (เทพ บุญตานนท์, 2559: 208)

สงครามไครเมียซึ่งเป็นสงครามระหว่างรัสเซียกับอังกฤษ ฝรั่งเศสและตุรกี นับว่าเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่วิชาชีพพยาบาลในสายตาประชาชนโดยเฉพาะสตรีสยามในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากทัศนคติแต่เดิมของสังคมขณะนั้นยังไม่ยอมรับวิชาชีพพยาบาลมากนัก ดังที่อดิสร คักต์สูง (2550: 13-14) ได้แสดงความคิดเห็นในบทความเรื่อง**ครูหญิงกับพยาบาลหญิง: อัตลักษณ์และการช่วงชิงพื้นที่ในสังคมสมัยใหม่**ไว้ว่า “คนทั่วไปในสังคมเข้าใจว่าการเรียนวิชาพยาบาลเป็นการเรียนเพื่อเป็นหมอด้าย ทำให้เกิดการดูถูกอาชีพพยาบาล อีกทั้งมีค่านิยมว่าการทำหน้าที่พยาบาลผู้ป่วยเป็นหน้าที่ของคนชั้นต่ำอีกด้วย” ต่อมารัฐจึงได้มีการส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์ใหม่แก่การพยาบาล ดังความว่า

ในระยะสงครามโลกครั้งที่ 1 การพยาบาลเริ่มพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากการส่งเสริมโดยรัฐเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางการทหาร มีการเปิดโรงเรียนพยาบาลสภากาชาดสยามเพื่อรองรับนักเรียน ทั้งพยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติเดิมของสังคมที่ไม่ยอมรับเนื่องจากยังเห็นว่าเป็นอาชีพชั้นต่ำเป็นคนรับใช้ที่ไม่มีเกียรติในสังคม ภาพลักษณ์เหล่านี้เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นรัฐจึงพยายามสร้างภาพแทนขึ้นมาใหม่ด้วยการใช้นโยบายต่างๆ ทั้งมีการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นผ่านชุดวาทกรรมหลากหลาย โดยเฉพาะตัวตนบนความเสียสละ ทั้งเป็นแม่พระของมวลชนบนฐานความคิดเรื่องชาติสมัยใหม่ ดังจะเห็นได้จากเมื่อครั้งสมเด็จพระนางเจ้าฟ้ากรมพระยานครสวรรค์วรพินิตให้อวาทแก่นักเรียนพยาบาล พระองค์ยังทรงเน้นเรื่องเกียรติคุณของพลเรือน ในดิงเกลเป็นพิเศษดังความว่า “ไม่เพียงแต่เฉพาะในด้านความเสียสละอันยิ่งใหญ่และความเพียรในอันที่จะผลักดันการเรียนการสอนพยาบาล แต่เธอยังมีเกียรติคุณในด้านความเสียสละพลีชีวิตให้แก่มนุษยชาติ ด้วยเมตตากรุณาเป็นที่ตั้งมีเห็นแก่สินจ้างรางวัลเป็นผู้ทำฐานะของการพยาบาลเลื่อนขึ้นสู่ศักดิ์เป็นวิชาชีพอันสาธุชนพึงยกย่องนิยม” และ “การศึกษาศาสตร์ให้มีความรู้และความชำนาญเป็นสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ยิ่งทั้งในยามปกติและเวลาสงคราม ทั้งนี้ นับว่าเป็นการช่วยชาติ ไม่ว่าของชาติไหน ๆ อาชีพนี้ก็ทำความดีความชอบเป็นพิเศษ เช่น ได้ทำการในสนามรบ”

(จดหมายเหตุการณ์พยาบาล, 2494: 17-19 อ้างถึงใน ณัฐวดี ชนะชัย, 2529: 36-39)

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่าการคัดเลือกสตรีชาวต่างประเทศตัวอย่างที่มีวิชาชีพเป็นพยาบาลและมีบทบาทด้านการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ส่วนหนึ่งก็เพื่อเป็นการนำเสนอภาพความเป็นพยาบาลในอุดมคติและสนับสนุนสตรีให้ศึกษาวิชาชีพพยาบาลเพื่อช่วยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยพยาบาลทหารซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติขณะนั้น ตามคำสอนในบทประพันธ์ที่ว่า

หญิงเอยอ่านแล้วอย่า	ดูตาย
เกิดครั้งหนึ่งแล้วตาย	เปล่าๆ ฉะนั้นเถา
ตัวอย่างในทิงเกล	เก่งกาจ
ทำประโยชน์แก่ชาติ	สักครา”

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและขุนมนูทวี, 2559: 95)

3.2.3 การยกตัวอย่างพฤติกรรมของตัวละครสตรีในวรรณคดี

การยกตัวอย่างพฤติกรรมของตัวละครสตรีในวรรณคดีไทยในเรื่อง **นางจันทน์** **เรื่องนามมี** ที่มาทั้งจากวรรณคดีพุทธศาสนาและวรรณคดีพระราชนิพนธ์ เช่น **นางจันทน์** จาก **บทละครเรื่องพระร่วง** **นางอมร** จาก **เรื่องมโหสถชาดก** **พระนางมัทรี** จาก **มหาเวสสันดรชาดก** เป็นต้น

ตัวละครที่กวีเลือกนำมากล่าวยกย่องด้านพฤติกรรมและใช้เป็นต้นแบบในการสั่งสอนสตรีนี้ส่วนใหญ่เป็นตัวละครเอกในวรรณคดีร่วมสมัยหรือวรรณคดีที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านจดจำบุคลิกลักษณะและนำมาเชื่อมโยงกับคำสอนได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การถ่ายทอดคำสอนโดยการยกตัวอย่างจากพฤติกรรมของตัวละครในวรรณคดียังส่งอิทธิพลมาถึงวรรณคดีคำสอนในสมัยหลังอีกด้วย ดังที่วิทยานิพนธ์เรื่อง **ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณคดีคำสอนภาคใต้ “ฉบับพิมพ์เล่มเล็ก”** ของพัชลิน จินนุ่น (2555: 273) ได้กล่าวถึงการสอนโดยอ้างอิงหรือยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละครในวรรณคดีไทย เช่น การยกตัวอย่างนางมัทรี ดังตัวอย่างเรื่อง **สุภาภิตระบาย** ผู้แต่งต้องการให้ผู้หญิงทำหน้าที่ของภรรยาที่ดีจึงสอนให้ดูพฤติกรรมของนางมัทรีที่อยู่เคียงข้างสามี ไม่ทอดทิ้งแม้ว่าสามีจะกระทำความผิดเป็นแบบอย่าง การยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละครนางเมรีในเรื่อง **ลุนสอนหลานสินธุ์** ผู้แต่งสอนให้ผู้หญิงรักสามี โดยยกตัวอย่าง

พฤติกรรมของนางเมรีที่ยอมสละสมบัติเพื่อตามหาสามีจนตัวตาย พฤติกรรมของนางสีดาในเรื่อง **สุภาพิตแม่หม้ายใจเดียว** ผู้แต่งต้องการให้ผู้หญิงซื่อสัตย์ต่อสามี จึงสอนให้ประพฤติตนตามอย่างนางสีดาที่ซื่อสัตย์ต่อพระรามแต่เพียงผู้เดียว จากตัวอย่างข้างต้น เห็นได้ว่าการยกตัวอย่างตัวละครในวรรณคดีนี้ ผู้แต่งมักสอนให้ทำตามตัวละครที่ดีเพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งพัชลินจ์ จินนุ่นได้สันนิษฐานไว้ว่าการรับรู้เรื่องดังกล่าวน่าจะเกิดจากผู้แต่งอ่านวรรณคดีภาคกลางด้วย

กลวิธีการสอนโดยยกตัวอย่างจากบุคคลต้นแบบทั้งที่เป็นบุคคลจริงหรือได้รับการบันทึกในเรื่องเล่าต่าง ๆ เป็นกลวิธีที่ทำให้ผู้อ่านได้รับการสั่งสอนควบคู่ไปกับความเพลิดเพลินทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องมนุษยนิยมซึ่งเป็นผลมาจากความคิดแบบตะวันตก ก่อให้เกิดการให้ความสำคัญกับศักยภาพและประสบการณ์จริงของมนุษย์ นอกจากนี้ การยกย่องบุคคลที่มีวีรกรรมน่าสรรเสริญซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายก็ย่อมสร้างความน่าเชื่อถือในด้านการสอนให้ผู้อ่านนำแบบอย่างความประพฤติที่ได้รับรู้ไปประพฤติตามต่อไป

3. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง **นารีเรื่อนาม** ในฐานะวรรณกรรมสอนสตรีหลังรับอิทธิพลจากตะวันตกที่ปรากฏในหนังสือชาว์ราย ผู้วิจัยพบว่า นารีเรื่อนามเป็นบทร้อยกรองสอนสตรีที่แตกต่างไปจากคำสอนสตรีตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่งส่วนใหญ่เน้นการสอนให้สตรีมีบทบาทหน้าที่อยู่ภายในครัวเรือนเท่านั้น เนื้อหาคำสอนของเรื่องนารีเรื่อนามได้ปลูกฝังให้สตรีมีความกล้าหาญ รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีปัญญาสอดคล้องกับบริบทสังคมสยามในช่วงที่แต่งหรือรวมเล่มตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2462 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อบ้านเมืองอยู่ในระหว่างการพัฒนาปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริที่จะให้คนทุกเพศทุกวัยสำนึกในหน้าที่ที่ควรมุ่งทำประโยชน์เพื่อชาติ อีกทั้งพระองค์ยังทรงมุ่งหวังว่าการที่สตรีปฏิบัติหน้าที่ได้ดีทั้งภายในครัวเรือนและในสังคมส่วนรวมก็จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาชาติได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม อิทธิพลจากสภาพสังคมและแนวพระราชดำริดังกล่าวย่อมส่งผลต่อโลกทัศน์

ของกวีราชสำนักและอาจเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งในการสร้างสรรค์รวมบทร้อยกรองในหนังสือเรื่อง **นารีเรื่อนามขิ่น**

เรื่อง**นารีเรื่อนาม**ยังมีกลวิธีการประพันธ์ที่น่าสนใจ กวีมุ่งคัดเลือกบุคคลตัวอย่างเพื่อใช้เป็นต้นแบบคำสอนให้คนประพฤติปฏิบัติตามแตกต่างไปจากการสอนในลักษณะเดิมที่มักกำหนดเป็นข้อห้ามหรือคำสั่ง เช่น การยกตัวอย่างพฤติกรรมของสตรีสยามที่ได้รับ การบันทึกไว้ในพระราชพงศาวดารโดยวิธีการคัดเลือกสัมพันธ์กับการควบคุมความรู้ของราชสำนักส่วนกลาง การยกตัวอย่างสตรีชาวต่างประเทศที่ได้รับการยกย่องเป็นวีรสตรีของกลุ่มประเทศสัมพันธมิตรซึ่งสยามได้เข้าร่วมสนับสนุน สตรีในกลุ่มดังกล่าวมีวิชาชีพเป็นพยาบาลและได้รับการยกย่องเป็นผู้มีคุณธรรมด้านการเสียสละตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การยกตัวอย่างสตรีในกลุ่มนี้จึงเป็นการช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่วิชาชีพพยาบาลในสังคมช่วงเวลาดังกล่าวด้วย ประการสุดท้าย การยกตัวอย่างพฤติกรรมของตัวละครสตรีในวรรณคดีไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวละครเอกในวรรณคดีร่วมสมัยหรือวรรณคดีที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านจดจำถึงหลักการประพฤติตนที่เหมาะสมในสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้นด้วย

4. กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้ปรับปรุงจากการเตรียมเนื้อหาเพื่อนำเสนอบทความในรายวิชา 411742 สัมมนาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2562 เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยกราบขอพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ อินทรพร และคณาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ณ โอกาสนี้

This article is an adaptation of the article presented on 6 November 2019, for the Thesis Seminar course in Semester 2, Academic Year 2020. The researcher would like to thank Assistant Professor Dr. Weerawat Intaraporn and lecturers from the Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University for their valuable advices.

5. เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2513). *นารีเรื่องนาม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจันทร์.
(พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิงคลับ ประดิพัทธ์ภูบาล
ณ เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง วันที่ 16 มีนาคม พุทธศักราช 2513)
- ขัติยา กรรณสูตร. (2535). “สตรีกับการเมือง” ใน *รวมบทความวิชาการ พัฒนาสังคม:
แนวคิดและการปฏิบัติการ*. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระและชุมชนภูมิ. (2559). *นารีเรื่องนาม*.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์.
- เทพ บุญตานนท์. (2559). *การเมืองในการทหารไทย สมัยรัชกาลที่ 6*. กรุงเทพฯ: มติชน.
ณัฐวิ ชนชัย. (2529). *สตรีในสังคมสมัยใหม่: ศึกษากรณีสตรีซึ่งประกอบอาชีพพยาบาล
(พ.ศ. 2439-2485)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2527). *ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญาของการเปลี่ยนแปลงระบอบ
ปกครองไทยระหว่าง พ.ศ. 2470-2480*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บัวพร มาลัยคำ. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาว*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- พัชลิน จินนุ่น. (2555). *ลักษณะเด่นและบทบาททางสังคมของวรรณกรรมคำสอนภาคใต้
“ฉบับพิมพ์เล่มเล็ก”*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิทธิ์ กอบบุญ. (2551). *วรรณคดีคำสอน*. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1411 365
สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พลฒิชา นาคะผิว. (2562). *นารีเรื่องนาม: ยอดสตรีในสายตากวีสยามกับแนวทางการ
ดำเนินชีวิตของหญิงและชายสมัยรัชกาลที่ 6 วรรณกรรมมนุษยศาสตร์วิชาการ*. 26(2),
(กรกฎาคม – ธันวาคม), 63-94.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2510). *ประมวลบทพระราชนิพนธ์
ภาคปักษิณกะ (บางเรื่อง)*. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: กรมศิลปากร.

- _____. (2530). *ปลุกใจเสือป่า*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์.
- _____. (2540). *หลักฐานการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 50). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. (2554). *พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รีณทัต สัจจพันธุ์. (2534). *ตัวละครหญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น (พ.ศ. 1893-2394)*.
- วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ลิ้มประเสริฐ. (2538). *ตัวละครหญิงในบทละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว: สื่อกในการอบรมหญิงไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุดี ธนประสิทธิ์พัฒนา. (2534). สถานภาพทางสังคมของสตรีไทยสมัยปฏิรูปประเทศ. *วารสารอักษรศาสตร์*. 23(2), (กรกฎาคม-ธันวาคม), 302-337
- อนรรฆ พิทักษ์ธานิน. (2550). หนังสืออนุสรณ์งานศพ: พื้นที่แห่งความทรงจำ (ที่ถูกเลือก). *วารสารดำรงวิชาการ*. 6(1), (มกราคม-มิถุนายน): 134-158.
- อภิรักษ์กุล เกษมผลกุล. (2561). “วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาถิ่นและวรรณกรรมท้องถิ่นไทย สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. (6-94). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อดิสร คักดีสูง. (2550). *ครุหญิงกับพยาบาลหญิง: อัตลักษณ์และการช่วงชิงพื้นที่ในสังคมสมัยใหม่*. *วารสารประวัติศาสตร์*. (มกราคม-ธันวาคม), 4-20.

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา

Active Learning Management in Elementary School Students by using Games-Based Learning for the Alpha Generation Learners

พรรณนัย โกวิทยากร (Thasanai Gowithayakorn)¹
มาเรียม นิลพันธุ์ (Maream Nillapun)²

บทคัดย่อ

ด้วยสถานการณ์และกระบวนทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ครูปรับวิธีเรียนและเปลี่ยนวิธีสอนเพื่อให้ก้าวทันต่อบริบทโลก การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนประถมศึกษาในยุคของผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ทำนายที่ครูประถมศึกษาจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ วิธีการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based learning) จึงนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่ตอบโจทย์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ทำให้นักเรียนเกิดความคงทนในระยะยาว เมื่อได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ครู และสิ่งแวดล้อม ผ่านการลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน มีขั้นตอนการสอนที่ง่ายไม่ซับซ้อน สำหรับบทความนี้ผู้เขียนสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยผสานกับการใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมพร้อม ขั้นปฏิบัติการเล่นเกม ขั้นสรุปความรู้ และขั้นประเมินผล โดยมีชื่อเรียกว่า รูปแบบพีซีซีเอ (PGCA Model) ประกอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา อย่างไรก็ตาม

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี
Corresponding Author, E-mail: nantapongkirati@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การนำเกมการเรียนรู้เป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ รวมทั้งลักษณะสำคัญของผู้เรียนเจนเนอเรชันแอลฟา มาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเพื่อการจัดเนื้อหาและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษาอันจะช่วยให้เกิดผลลัพธ์ทางการเรียนรู้สูงสุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, เกมการเรียนรู้เป็นฐาน, ผู้เรียนเจนเนอเรชันแอลฟา

Abstract

With changing situations and educational paradigms. Thus enabling teachers to adjust the way of learning and to change teaching methods to keep pace with the world context. Learning Management in Elementary School Students for the Alpha Generation Learners. This is a challenge for primary school teachers to plan effective learning management. Game-based learning teaching methods can therefore be considered as a strategy to meet the active learning that produces the most effective. This gives students long-term persistence in engaging learning with classmates, teachers and the environment through action. It also makes students fun and enjoyable. The teaching process is easy and simple. For this article, the author synthesizes the steps of active learning management by combining with the use of game-based learning, divided into 4 steps: preparation step, games playing step, conclusion step and assessment step. It is called PGCA Model which consists of principles and objectives. it is used in the management of active learning in elementary school with game-based learning for Alpha generation learners. However, the use of games-based learning for learning management. Teachers should take into account developmental psychology and cognitive psychology. Including the main characteristics of the alpha generation students as a key element in development to arrange content and environment

suitable for elementary school students to help them maximize learning outcomes.

Keywords: active learning management, game-based-learning, Alpha Generation Learners

1. บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีความรู้และพัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้คนต้องเรียนรู้และปรับตัว ในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด ความแตกต่างและปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทำให้องค์การสหประชาชาติจำเป็นต้องมีกรอบและทิศทางการพัฒนาให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งหมด 17 ข้อ (Sustainable Development Goals. 2019) (United Nations, n.d.) นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาของชาติในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพในสถาบันการศึกษาคือ ครูต้องมีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ มีศาสตร์ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะการใช้เทคโนโลยีให้นักเรียนในยุคดิจิทัล (Digital age) ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก อีกทั้งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนวิธีการของการศึกษา คือเปลี่ยนเป้าหมายจาก “ให้ความรู้” ไปสู่ “ให้ทักษะ” เปลี่ยนจาก “ครูเป็นหลัก” เป็น “นักเรียนเป็นหลัก” (วิจารณ์ พานิช, 2556) ภายใต้กระบวนการที่เชื่อว่านักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการได้รับประสบการณ์ตรง

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการที่ศึ่ดังกล่าว การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีความพยายามสร้างหลักสูตรหรือการเรียนการสอนโดยการพัฒนาจากการเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา (กรรณิการ์ ปัญญาดี, 2558; บุญถิ่น อินดาฤทธิ์, 2555) กระบวนการเรียนรู้นี้จะทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เคยได้รับมา หรือสามารถสร้างความรู้

ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ กระตุ้น หรือคอยอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นมาได้ (สถาพร พุทธิพิฏกุล, 2558) เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก (active learning) ดังกล่าว จะเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือสร้างผลงาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงลึก (Coller & Scott, 2009) จึงสามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งครูจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพทางสมองของนักเรียน อันประกอบไปด้วยการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีสมรรถนะ แบ่งความรับผิดชอบ และเน้นทักษะการคิดระดับสูง (ณรงค์ ชุ่มทอง, 2560)

นอกจากนี้แนวคิดของ Felder and Brent (2009) ที่เชื่อว่า นักเรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-creators) ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เน้นการเรียนรู้บนพื้นฐานการเรียนรู้ของตนเองและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้เชิงรุกทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มภายใต้กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ เช่น การสังเกต การเขียน การทดลอง การอภิปราย การแก้ปัญหาและการพูดคุยเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียนรู้เป็นการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับลึก โดยนักเรียนสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่สามารถบูรณาการความรู้ใหม่กับความรู้เดิม สามารถประเมิน ต่อเติมและสร้างเป็นแนวคิดของตนเอง ซึ่งแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผินที่เน้นการรับข้อมูลและจดจำข้อมูลเท่านั้น รวมทั้งนักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning how to learn) ซึ่งมีข้อมูลของมอร์ริสัน (Morrison, 1984 อ้างใน อรุณข ลิ้มศิริ, 2556) ที่สนับสนุนว่าการสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ครูมีความจำเป็นต้องเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนวัยดังกล่าวจากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า นักเรียนวัยประถมศึกษาเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ได้ลงมือกระทำ (Learning by doing) ได้เคลื่อนไหว จับต้องสัมผัส เรียนจากสื่อที่เป็นของจริงผ่านประสาทสัมผัสส่วนต่าง ๆ เรียนจากประสบการณ์ตรงจากการสำรวจสภาพแวดล้อม และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคน สัตว์ และสิ่งของ ข้อมูลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ครูประถมศึกษากำลังจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุค

เจนเอเรชั่นแอลฟา (Alpha Generation Learners) คือ คนที่เกิดและกำลังจะเกิดระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2568 หรือปี ค.ศ. 2010 – 2025 ซึ่งเป็นเด็กกลุ่มแรกหรือเจนเอเรชั่นแรกที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 คนในเจนเอเรชั่นนี้ ส่วนใหญ่เป็นลูกของเจนเอเรชั่นวายและเจนเอเรชั่นเอกซ์และเป็นรุ่นหลานของคนช่วงปลายของเบบี้บูมเมอร์ (พัชรภา ตันติชูเวช, 2560: 25) ลักษณะของผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟาจะมีลักษณะชอบความรวดเร็ว อดทนต่อการรอคอยได้ไม่นาน และเติบโตมาพร้อมกับความรู้ รอบด้าน สามารถค้นหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างอิสระ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับคนเจนเอเรชั่นนี้ มีแนวโน้มที่เปลี่ยนไป (ชนันภรณ์ อารีกุล, 2562: 280) จึงเป็นความท้าทายที่ครูประถมศึกษาจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟาเกิดการเรียนรู้

จากความท้าทายในการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษาให้แก่ผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟาดังกล่าว วิธีการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based learning) จึงนับได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ ลดช่องว่างระหว่างนักเรียนและครู อันก่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเรียนรู้นี้จะช่วยเพิ่มบทบาทของนักเรียนภายในห้องเรียน และลดบทบาทการบรรยายหน้าห้องเรียนลง ซึ่งครูจะปรับบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยผ่านเกมที่มีลักษณะการเล่นเพื่อการเรียนรู้ “Play to learning” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในขณะที่หรือหลังจากการเล่น เกม เรียนไปด้วย และสนุกไปด้วยพร้อมกัน ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่มีความหมาย วิธีการสอนโดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานนี้จะ เป็นกระบวนการที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลของการเล่นเกมของนักเรียนนำมาใช้ในการสรุปการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถของนักเรียน ทำให้ได้ประสบการณ์ตรง กล่าวได้ว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐานเป็นกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง (ทิศนา แคมมณี, 2561; Boyle, 2011) ซึ่งในบทความนี้มุ่งนำเสนอการสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยผสมผสานกับการใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยการใช้เกมเป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา

2. ความหมายของเกมการเรียนรู้เป็นฐาน

มีนักวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศให้ความหมายของเกมการเรียนรู้เป็นฐาน หรือ Game-based learning หรือ GBL ไว้อย่างหลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งเอลเซด และ แมนซอร์ (El-Said & Mansour, 2008) กล่าวว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐานเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่ใช้รูปแบบการโต้ตอบและความสนุกสนานของเกมมานำเสนอควบคู่กับเนื้อหาที่อยู่ในรายวิชา ทั้งนี้มีการออกแบบให้อยู่ในลักษณะที่มีความผสมผสานซึ่งนักเรียนได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน ส่วนคอนนอลลี และคณะ (Connolly et al., 2012) ได้กล่าวถึง เกมการเรียนรู้เป็นฐานที่ให้ออกสังเกตไว้ 2 ประเด็นว่า การนำเกมไปใช้ในบริบททางการศึกษาเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา เกมเหล่านี้อาจเป็นเกมเพื่อความบันเทิงหรือเกมการศึกษา ซึ่งขยายความได้ว่า เกมเพื่อความบันเทิงได้รับการออกแบบมาเพื่อความสนุกสนานความบันเทิงและเน้นหนักการเป็นหลัก ส่วนเกมการศึกษาจัดเป็นกลุ่มย่อยของเกมที่ถูกออกแบบมาเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เป้าหมายหลักของการใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน คือ การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้ โคโจคาริโอ และ โบฮิอัน (Cojocariu & Bohian, 2014) ได้ให้ความหมายและจุดสำคัญที่น่าสนใจว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐานควรออกแบบให้เหมาะสมทั้งเนื้อหาและความสามารถโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักวิจัยในประเทศไทย กฤดาภกร สีสารี (2561: 480) กล่าวว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐาน หมายถึง การเรียนรู้ที่ใช้เกมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมทักษะ ตามวัตถุประสงค์และเพื่อมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไปพร้อม ๆ กับการได้รับความบันเทิง ส่วน ทิศนา แคมมณี (2561: 365) ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันกับผู้ที่ให้ความหมายข้างต้นแต่ได้เพิ่มเติมโดยให้นักเรียนมีการอธิบายเพื่อสรุปการเรียนรู้จากผลการเล่นเกมไว้ด้วย

จากการวิเคราะห์ความหมายดังกล่าว ผู้เขียนสามารถสังเคราะห์และสรุปได้ว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-Based Learning : GBL) หมายถึง นวัตกรรมการเรียนรู้ อย่างหนึ่งที่ถูกออกแบบมาโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการเล่นเกมไปพร้อมกัน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะสอดแทรกเนื้อหาบทเรียนลงไปในเกมเพื่อให้ นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้มีการโต้ตอบและได้รับการส่งเสริมทักษะหรือความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนด อันได้แก่

ความสามารถในการคิด โดยมีการกำหนดกติกาการเล่น และนำเสนอเนื้อหา ข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และเมื่อเกมสิ้นสุดลงจะมีการนำผลการเล่นเกมมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ ตามที่ได้กำหนดผลลัพธ์ของการเรียนรู้ไว้

3. ความแตกต่างระหว่างเกมและเกมการเรียนรู้เป็นฐาน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างเกมโดยทั่วไปกับเกมการเรียนรู้เป็นฐาน ผู้เขียนขอเสนอรายละเอียดเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างเกม (Game) กับเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based Learning) ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเกม (Game) กับเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based Learning)

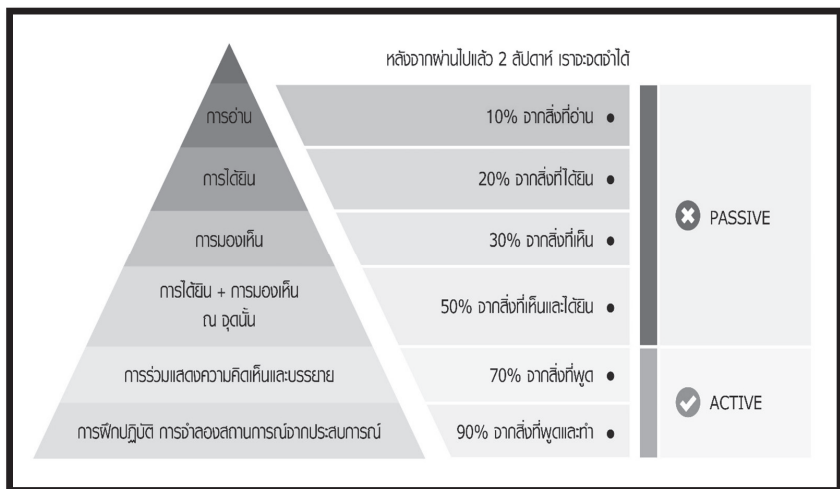
รายละเอียด	เกม (Game)	เกมการเรียนรู้เป็นฐาน (Game-based Learning)
จุดประสงค์	เน้นความบันเทิง ความสนุกสนานหรือไม่มีจุดประสงค์เพื่อการเรียนรู้	เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นเกม
ผู้ชนะ/ผู้แพ้	ผู้ชนะหรือผู้แพ้เป็นส่วนหนึ่งของเกม	ผู้ชนะหรือผู้แพ้จะมีหรือไม่ก็ได้เนื่องจากมีจุดประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมในลักษณะของเกม
ลักษณะการเล่นเกม	การเล่นเกมเพื่อความบันเทิงมาก่อน ส่วนรางวัลอาจจะมีหรือไม่ก็ได้	การเล่นเกมจะเป็นการเล่นผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ จะมีรางวัลหรือไม่ก็ได้
การออกแบบสร้างเกม	การสร้างตัวเกมมีความยากและซับซ้อน ต้องใช้นักออกแบบและพัฒนาเกม	หากมีตัวเกมจะมีการสร้างยากและซับซ้อน หากเป็นกิจกรรมจะต้องมีการออกแบบเป็นอย่างดี มีกฎ กติกาการเล่นที่ชัดเจน
ราคา	ราคาสูงมาก เนื่องจากใช้บุคลากรในการสร้างเกมจำนวนมาก	ราคาปานกลาง เนื่องจากใช้บุคลากรในการสร้างสรรค์รูปแบบของเกมและกิจกรรมจำนวนไม่มากและไม่ซับซ้อน

ที่มา : Upside Learning (2562)

จากตารางที่ 1 ผู้เขียนสรุปได้ว่า เกมการเรียนรู้เป็นฐานมีความแตกต่างกับเกมทั่วไป ทั้งในแง่ของจุดประสงค์ ผู้ชนะหรือผู้แพ้ในการเล่น เกม ลักษณะในการเล่นเกมที่เน้น เพื่อการเรียนรู้เป็นเป้าหมายหลัก มีกฎ กติกาการเล่นที่ชัดเจน และราคาที่ใช้ในการสร้าง เกมไม่สูงมากนัก ดังนั้นจึงเหมาะที่ครูที่ปฏิบัติการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา จะออกแบบสร้างเกมการเรียนรู้เป็นฐานและนำมาใช้กับผู้เรียนเจนเอเรชันแอลฟาเพื่อให้ ตอบโจทย์ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

เกมการเรียนรู้เป็นฐาน วิธีการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning) คือ กระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้กระทำ ลงไป ทั้งนี้ นักเรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วม ในการสร้างความรู้ (Co-creators) (Fiedler and Brent, 1996) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่ง แมคคินเน (McKinney, 2008 อ้างใน มนตรี ศิริจันทร์ชื่น, 2554: 27-28) ได้กล่าวถึง ตัวอย่างวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ได้ดี มีอยู่หลายวิธี วิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือ การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน สามารถใช้ได้ทั้งในชั้นการ นำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขึ้นการประเมินผลด้วยกระบวนการ จัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงทำให้เกิดผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90% ตามที่ ดังที่เอ็ดกา เดล (Edgar Dale, ค.ศ. 1990 - 1985) ศาสตราจารย์ทางการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัย โอไฮโอ สเตท (Ohio State University) ผู้ให้กำเนิดแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกนี้ ได้ได้พัฒนา รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่เรียกว่า “พีระมิดแห่งการเรียนรู้” ขึ้นใน ค.ศ. 1946 และชี้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด (Dale, 1946) เอ็ดการ์ เดล แสดงการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ทำให้นักเรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ ให้อยู่ได้คงทนได้มากและ นานกว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรับ (Passive learning) สอดคล้อง กับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ ทำให้นักเรียนสามารถเก็บและจำสิ่งที่ได้ เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ครู และสิ่งแวดล้อม ผ่านการลงมือ ปฏิบัติ อีกทั้งยังทำให้นักเรียนมีการเก็บความจำระยะยาว (Long Term Memory) และ ทำให้อัตราส่วนร้อยละของผลการเรียนรู้มีปริมาณที่มากกว่า และยืนยาวกว่า ซึ่งอธิบายไว้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 พีระมิตแห่งการเรียนรู้ที่แสดงการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้เชิงตั้งรับ
ที่มา Meyers and Zones, 1993 อ้างถึงใน Abhiyan, 2008

จากภาพที่ 1 ผู้เขียนสรุปได้ว่า พีระมิตแห่งการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 กระบวนการ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้เชิงตั้งรับ (Passive learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยการอ่านด้วยตนเองนักเรียนจะจำในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10% การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยที่นักเรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมที่ครูนำเสนอ เมื่อเวลาผ่านไปจะจำได้เพียง 20% หากในการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วย จะทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 30% กระบวนการเรียนรู้ที่ครูจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต การจัดนิทรรศการ รวมทั้งการพานักเรียนไปทัศนศึกษา หรือดูงาน ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50%

2. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้นักเรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ

สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนมีโอกาสร่วมอภิปราย เปิดโอกาสฝึกทักษะด้านการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 70% การเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมมือซึ่งกันและกัน เช่น การนำเสนองานทางวิชาการ การเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง รวมทั้งการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้มากถึง 90%

ซึ่งจากพีระมิดการเรียนรู้หรือ Learning Pyramid แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้เชิงตั้งรับหรือ Passive learning คือ การฟังบรรยาย หรือ Lecture ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการฟังครูพูดเพียงฝ่ายเดียวนั้น มีอัตราการเรียนรู้หรือ (Retention Rate) ในระดับน้อยที่สุดคือ 5% ส่วนการที่นักเรียนได้มีโอกาสเป็นฝ่ายพูดหรือสอนผู้อื่น รวมทั้งการนำความรู้มาใช้ทันทีนั้น นักเรียนจะมีอัตราการเรียนรู้ถึง 90% (Polovina, 2011) ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานจะเก็บรักษาข้อมูลไว้นานกว่าวิธีการเรียนรู้อื่น ๆ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยที่มีผู้ศึกษา กล่าวคือ การใช้เกมนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Wilson, Bedwell & Lazzara, 2008)

4. ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก

ผู้เขียนได้สังเคราะห์ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก (Active learning) จากนักการศึกษาไทย และต่างประเทศจึงสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ 5 ด้าน (มงคล จันทรภิบาล, 2557; ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2558: 21; พิมพ์ เดชะคุปต์ และเพชรวิทย์ ยินดีสุข, 2563: 35; Meyer & Jones, 1993: 20) ดังนี้

1. **ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้** นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิด การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การลงมือกระทำหรือปฏิบัติกิจกรรมแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และการนำเสนอในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนผ่านการสร้างสถานการณ์เพื่อให้ไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflecting) อย่างมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

2. ด้านทักษะในการเรียนรู้ นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากการศึกษาค้นคว้า และบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศไปสู่การสร้างความคิดรวบยอด รวมทั้งได้รับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานไปสู่ทักษะการคิดระดับสูง

3. ด้านการสร้างความรู้ นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่และจัดระบบด้วยตนเอง ผ่านการใช้รูปแบบการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ด้านการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนได้เรียนรู้โดยได้รับการบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์เจตคติ อาทิ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย การพัฒนาคุณธรรม และมองเห็นคุณค่าในตนเองในขณะที่เรียนรู้

5. ด้านการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นักเรียนได้รับการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

5. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน

จากประเด็นสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกทั้ง 5 ด้านดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้สังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก (Baldwin; and Williams, 1988: 187; Moore; and Quinn, 1994: 22-23; Hazzan Lapidot; and Ragonis, 2004: 59 – 60 อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 69; Matveev; and Milter, 2010: 202-203) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Baldwin; and Williams (1988:187)	Moore; and Quinn (1994: 22-23)	Hazzan Lapidot; and Ragonis (2004:59 – 60, อ้างถึงใน วัชราน เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจ รุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 69)	Matveev; and Milter (2010, pp. 202-203)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
1. ขั้นเตรียมพร้อม	1. ขั้นนำ	1. ขั้นสร้างความสนใจ	1. ขั้นเตรียมพร้อม	1. ขั้นเตรียมพร้อม
2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม	2. ขั้นปฏิบัติ	2. ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้	2. ขั้นการเรียนรู้ร่วมกัน	2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน
3. ขั้นประยุกต์ใช้				
4. ขั้นติดตามผล				
		3. ขั้นอภิปราย		
	3. ขั้นสรุป	4. ขั้นสรุป		3. ขั้นสรุป
	4. ขั้นประเมินผล		3. ขั้นประเมินผล	4. ขั้นประเมินผล

จากตารางข้างต้น ผู้เขียนสังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยผสมผสานกับการใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐาน ได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมพร้อม ขั้นปฏิบัติการเล่นเกม ขั้นสรุปความรู้ และขั้นประเมินผล ซึ่งผู้เขียนขอเสนอเป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเอเรชันแอลฟา โดยมีชื่อเรียกว่า รูปแบบพีซีซีเอ (PGCA Model) ประกอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมพร้อม (P: Preparation)** เป็นขั้นที่ครูนำนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการอยากที่จะเรียนรู้ซึ่งใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายและสร้างความท้าทายการเรียนรู้ของนักเรียน หลังจากนั้นครูนำเสนอเกมชี้แจงวิธีการเล่นและกติกาการเล่นให้นักเรียนเข้าใจ

2. **ขั้นปฏิบัติการเล่นเกม (G: Games playing)** เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม โดยมีกติการ่วมกันเน้นกระบวนการกลุ่มซึ่งนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างการเล่นเกม นำไปสู่ข้อสรุปความคิดเห็นของกลุ่มในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเล่นเกมที่แก่นักเรียน

3. **ขั้นสรุปความรู้ (C: Conclusion)** เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับผลการเล่นและวิธีการหรือพฤติกรรมการเล่นของนักเรียน และให้นักเรียนนำเสนอความรู้ที่สร้างขึ้นจากการเล่นเกม โดยครูจะเป็นผู้มีบทบาทหลักสรุปความรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งหมด มุ่งเน้นความคิดรวบยอดหลักและเสริมเติมเต็มเนื้อหาความรู้ให้สมบูรณ์

4. **ขั้นประเมินผล (A: Assessment)** เป็นขั้นที่ครูตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมขณะเล่นเกม การซักถาม ใบกิจกรรม แบบฝึกหัดหรือบันทึกการเรียนรู้จากการเล่นเกม

หลักการ

1. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกระดับประถมศึกษาด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟาตามรูปแบบพีจีซีเอ (PGCA Model) เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่ผู้สอนต้องการ

2. ใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นกระบวนการคิดการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ และการสร้างผลงาน ด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในยุคเจนเอเรชั่นแอลฟา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษาให้สามารถสร้างความรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติและการสร้างผลงานด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน

2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟาระดับประถมศึกษา เกิดสมรรถนะจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน โดยใช้ PGCA Model

ตัวอย่างการนำรูปแบบพีซีซีเอ (PGCA Model) ไปใช้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐาน ครูสามารถออกแบบกิจกรรมให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ดังที่ผู้เขียนนำเสนอตัวอย่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวพีซีซีเอ (PGCA Model) ต่อไปนี้

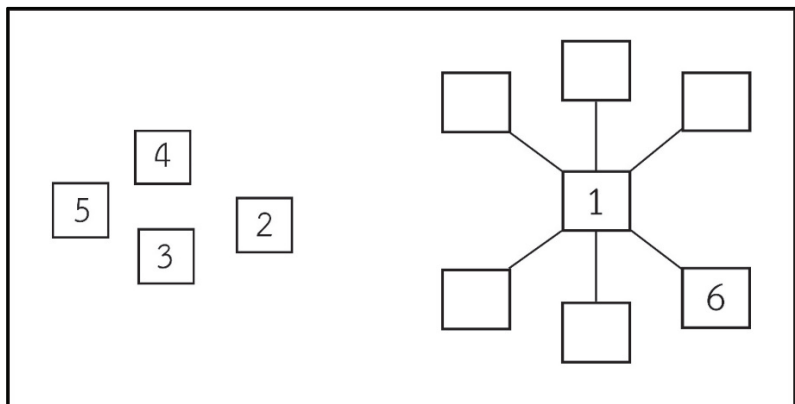
กิจกรรมเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” มีจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการบวกของจำนวน โดยแบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน

ขั้นเตรียมพร้อม (P: Preparation)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ของ เกม “เลขอะไรใครรู้จัก”
2. ครูซ่อนภาพปริศนาที่เป็นเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” ไว้ในเกม MS-Power point ที่สร้างขึ้น ให้นักเรียนเล่นเกมโดยเลือกเปิดภาพตัดต่อปริศนาพร้อมกัน แล้วทายว่าเป็นเลขอะไร
3. ครูกระตุ้นให้นักเรียนตอบให้ครบทุกคน หลังจากนั้นเฉลยคำตอบแล้วสรุปเพิ่มเติม
4. นักเรียนกด Spin เพื่อจับกลุ่มในการเล่นเกมน

ขั้นปฏิบัติการเล่นเกม (G: Games playing)

5. ครูแนะนำเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” พร้อมทั้งอธิบาย กติกาการเล่น ดังนี้
 - 1) ครูแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ตามที่นักเรียนกด Spin เพื่อจับกลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม
 - 2) ครูแจกบัตรตัวเลขให้กลุ่มละ 1 ชุด มี 4 แผ่น ได้แก่ บัตรตัวเลข 2, 3, 4 และ 5
 - 3) ครูแสดงตัวอย่างของเลขครั้งละ 1 แผ่น
 - 4) สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันคิดและนำบัตรตัวเลขมาวางลงในช่องสี่เหลี่ยมโดยให้ผลบวกในแนวเส้นตรงทั้งสามแนวมีค่าเท่ากัน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผ่นเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” และบัตรตัวเลข

- 5) นักเรียนในกลุ่มที่นำตัวเลขมาวางเสร็จก่อนและถูกต้องถือว่าเป็นผู้ชนะ
6. ครูให้สัญญาณและนักเรียนในกลุ่มลงมือเล่นเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” ตามกติกาที่กำหนดไว้ในคู่มือ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเล่น

ขั้นสรุปความรู้ (C: Conclusion)

7. ให้สมาชิกกลุ่มที่เล่นเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” ที่ทำเสร็จเป็นกลุ่มแรกออกมาอภิปรายสรุปผล พร้อมทั้งอธิบายวิธีการคิดวิเคราะห์หาคำตอบดังกล่าวให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟังและซักถาม หลังจากนั้นครูสรุปการบวกจำนวนตัวเลขเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผล (A: Assessment)

8. ครูสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะเล่นเกม “เลขอะไรใครรู้จัก” บันทึกในแบบสังเกตพฤติกรรม และประเมินจากการตรวจแบบฝึกทักษะการบวก

จากตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานดังกล่าวเป็นเกมการเรียนรู้ที่ครูพัฒนาขึ้นเอง โดยออกแบบสร้างเกมขึ้นให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรของการสอนในสาระการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน ทั้งนี้ครูควรคำนึงถึงจำนวนนักเรียนและกิจกรรมที่จัดในการพัฒนาเกมดังกล่าว โดยพิจารณาถึงวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้มีจำนวนเพียงพอต่อนักเรียนและมีขนาดที่สามารถมองเห็นได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสามารถปรับเปลี่ยนให้มีความท้าทายตามความสามารถของนักเรียนได้ด้วย

แนวปฏิบัติ 5 C ที่ครูประถมศึกษาสามารถนำเกมการเรียนรู้เป็นฐานไปใช้ในการเรียนการสอนให้นักเรียนกระตือรือร้น

จากที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานสำหรับนักเรียนประถมศึกษา รวมทั้งตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐานมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนขอเสนอแนวปฏิบัติ 5 C ที่ครูประถมศึกษาควรปฏิบัติเพื่อให้เกมการเรียนรู้เป็นฐานไปใช้ในการเรียนการสอนให้นักเรียนกระตือรือร้นเกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เล่นอย่างท้าทาย (C : Challenge) เกมการเรียนรู้เป็นฐานต้องสร้างสถานการณ์ให้เกิดความท้าทาย เพราะความท้าทายในเกมเป็นหลักการพื้นฐานในการออกแบบเกมให้เกิดความสนุก ความท้าทายสามารถแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้ ความท้าทายโดยมีการกำหนดเวลา (Time Challenge) ผู้เล่นต้องทำภารกิจบางอย่างให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ ความท้าทายทางด้านความคล่องแคล่ว (Dexterity Challenge) ผู้เล่นจะต้องมีทักษะการกระทำบางอย่างที่ต้องอาศัยความแคล่วคล่องว่องไว ตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เพื่อเอาชนะอุปสรรคในเกม ความท้าทายด้านความอดทน (Endurance Challenge) แทนที่จะมีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติภารกิจ ความท้าทายจะอยู่ที่ผู้เล่นจะสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมของเกมได้นานแค่ไหน ตัวอย่าง เช่นเกม PAC man ความท้าทายทางด้านความจำ ความรู้ (Memory and Knowledge Challenge) ผู้เล่นอาจจะต้องใช้สมองจดจำบางสิ่งบางอย่างแก่สมการ หรือ ปริศนาในเกมส์ หาทางออก หรือเข้าไปปฏิบัติภารกิจบางอย่างหรือไปให้ถึงจุดที่ต้องการ ความท้าทายด้านความฉลาด มีตรรกะด้านความคิด (Cleverness and Logic Challenge) ผู้เล่นจะต้องใช้สมองในการคาดเดาและคำนวณว่าจะแก้ไขปัญหได้อย่างไร แก่ปริศนาต่าง ๆ ความท้าทายทางการจัดสรรทรัพยากร (Resource Control Challenge) ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงจะเป็นผู้ชนะ เช่นเกมกลยุทธ์ เช่นหมากรุก หมากรุก เป็นต้น (Michael, 2011) โดยครูสามารถออกแบบเกมให้มีความสนุก อาจมีการผสมผสานความท้าทายหลากหลายรูปแบบไปด้วยกัน ทำให้เกมมีความแปลกใหม่และสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

2. สื่อสารสัมพันธ์ (C : Communication) เกมการเรียนรู้เป็นฐานต้องพัฒนาการสื่อสารระหว่างนักเรียนด้วยกัน เนื่องจากนักเรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เมื่อนักเรียนกำลังเล่นและพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายของเกม (Zapata & Awad-Aubad. 2550)

3. ร่วมกันเรียนรู้ (C : Cooperative and Collaborative Learning) ดังนั้น การเรียนรู้โดยใช้เกมจึงถือได้ว่าเป็นแนวทางที่เน้นให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วม และมีเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียนความผูกพันความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งลดความวิตกกังวลที่เกี่ยวข้องกับวิชาการและช่วยให้นักเรียนประยุกต์ใช้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในบริบทที่แตกต่างกัน (Chen et al., 2012; Howard-Jones et. Al, 2014; Jabbar & Felicia, 2015; Ghazal & Singh, 2016) เช่นเดียวกับที่ (Carini et al., 2006) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของนักเรียนจึงถือเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของนักเรียนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ GBL ยังแสดงให้เห็นว่ามีผลกระทบทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียน (Chen et al., 2012; Jabbar & Felicia, 2015; Tzu, 2013) ดังนั้น การใช้เกมการเรียนรู้เป็นฐานมีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. มุ่งสู่การคิด (C : Core thinking to high order thinking skills) เกมการเรียนรู้เป็นฐานต้องเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานไปสู่ทักษะการคิดระดับสูง

5. พิชิตองค์ความรู้ (C : Conquer knowledge) เกมการเรียนรู้เป็นฐานต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้จากผลการเล่นเกมไว้ด้วย อันเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุกที่เชงเคอร์ กอส และเบิร์นสไตน์ (Shenker, Goss & Bernstein, 1996: 1) ได้ให้หลักการของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทำพร้อมทั้งได้รับข้อมูลป้อนกลับสะท้อนความคิดเห็นเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทบาทการเรียนรู้ของตนเองมากกว่าการรับความรู้มาใช้โดยเป็นผู้รับฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ตามการนำเกมการเรียนรู้เป็นฐานไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิบัติดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยหลักจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ที่คำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา มาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเพื่อการจัดเนื้อหาและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมเกมการเรียนรู้เป็นฐาน (GBL) และการออกแบบเกมเพื่อสนับสนุนการสอนที่มีประสิทธิภาพในระดับประถมศึกษา ครูควรออกแบบให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับสู่สถานการณ์ในชีวิตจริง ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจของครูประถมศึกษา

เกี่ยวกับการใช้เกมเป็นวิธีการสอนมีความสำคัญมาก อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเกมที่ออกแบบโดยครูจะช่วยกระตุ้นให้ทั้งครูและนักเรียนในแง่ของผลลัพธ์การเรียนรู้และแรงจูงใจ อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ซึ่งกระตุ้นให้เกิดคำถามและอารมณ์ขันอีกด้วย (Frossard, Barajas & Trifonova, 2012)

6. บทสรุป

การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานได้เปลี่ยนจุดเน้นจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการบรรยายและการเขียน เพียงเท่านั้นมาสู่การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมการเรียนรู้เป็นฐานที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ลงมือทำ สร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองและนับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาศตวรรษใหม่ การที่นักเรียนประถมศึกษาจะเติบโตไปเป็นสมาชิกที่ได้รับการหล่อหลอมเป็นอย่างดีอยู่ในสังคมร่วมสมัยนั้นจำเป็นต้องมีมากกว่าความเชี่ยวชาญในทักษะพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ดังนั้นเกมการเรียนรู้เป็นฐานหรือ GBL จึงเป็นหนึ่งในวิธีสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนนับเป็นความท้าทายของครูประถมศึกษาในฐานะเป็นผู้ออกแบบการสอนในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียนเจนเนอเรชันแอลฟา เกมการเรียนรู้เป็นฐานที่ผู้เขียนได้นำเสนอทั้งหมดอาจจะไม่ใช่ว่าคำตอบสุดท้ายที่ดีที่สุดในการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงรุก แต่เป็นเพียงวิธีการหนึ่งเท่านั้น สิ่งสำคัญคือ ความตั้งใจของครูในการแสวงหาความรู้และเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยพยายามออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นเร้าความสนใจของนักเรียน ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และช่วยให้นักเรียนค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงานเป็นผู้สร้างองค์ความรู้อย่างกระตือรือร้น จนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเจนเนอเรชันแอลฟาจะเป็นคนที่สำคัญในอนาคตในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ผู้เรียนยุคเจนเนอเรชันนี้จะเป็นพลเมืองที่สำคัญของสังคมไทย สังคมอาเซียน และสังคมโลกในอนาคตต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- กฤดาภรณ์ สีหารี. (เมษายน - มิถุนายน 2561). มุมมองวิศวกรรมซอฟต์แวร์ต่อการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัลสำหรับการศึกษาประเทศไทย 4.0. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 28(2), 477-488.
- กรรณิการ์ ปัญญาดี. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ 3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (กรกฎาคม - กันยายน 2562). การศึกษาทางเลือก: รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(3), 270-283.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2558). *Active Learning*. สืบค้น 16 กันยายน 2563, จาก <http://www.drchaiyot.com>
- ณรงค์ ชุ่มทอง. (2560). *Active Learning กำลังจะมา แต่ผล Pisa ของไทยกำลังไปไม่กลับ กลับไม่ตื่น พื้นไม่มี หนีไม่พ้น....* สืบค้น 20 กันยายน 2563, จาก <https://www.kroobannok.com/80916>
- ทิตนา แวมมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญถิ่น อินดาฤทธิ์. (2555). พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านการเรียนการสอนภายใต้แนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการอาชีพเกษตร สายวิชาเกษตรกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. *Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao*, 1(3), 12-16.
- พัชรภา ตันติชูเวช. (2560). *เจนเนอเรชันแอลฟา : เจเนอเรชันใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2563). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มงคล จันทร์ภิบาล (2557). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบไม่เรียน (Active Learning)*. สืบค้น 23 กันยายน 2563, จาก http://edu.nsrh.ac.th/2011/files/knowledge/15-24-02_12-07-2013_activeLearning.pdf.
- มนตรี ศิริจันทร์ชื่น. (2554). *การสอนนักศึกษาในกลุ่มใหญ่ในรายวิชารายวิชา Gsoc 2101 ชุมชนกับการพัฒนา โดยใช้การสอนแบบ Active learning และการใช้บทเรียนแบบ e-learning*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วัชร เล่าเรียนดี, ปณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียน.....เกิดจากกระบวนการเรียนรู้”. สืบค้น 16 สิงหาคม 2563, จาก: http://km.buu.ac.th/article/frontend/article_detail/141
- อรนุช ลิมตศิริ. (2556). *หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Abhiyan, S. S. (2008). *Active Learning Methodology*. Tamil Nadu in Partnership with The School, Krishnamurti Foundation India: Chennai.
- Baldwin, Jill, and Hank Williams. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. (Blackwell Education: England).
- Boyle Susan. (2011). *Teaching Toolkit: An Introduction to Games based learning*. [Web log message]. Retrieved 24 August 2020, from <http://www.ucd.ie/teaching>
- Carini, R. M., Kuh, G. D., & Klein, S. P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in Higher Education*, 47(1), 1–32. <http://doi.org/10.1007/s11162-005-8150-9>

- Chen, Z., Liao, C., Cheng, H., Yeh, C., & Chan, T. (2012). Influence of game quests on pupils' enjoyment and goal-pursuing in math learning. *Educational Technology and Society*, 15(2), 317–327.
- Coller, B. D. & Scott, M. J. (2009). Effectiveness of using a video game to teach a course in mechanical engineering. *Computers & Education*, 53(3), 900-912. Elsevier Ltd. Retrieved 19 November 2020, from <https://www.learntechlib.org/p/67279/>.
- Cojocariua, V. M. and Bohian, I. (2014). Teaching the Relevance of Game-Based Learning to Preschool and Primary Teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 142(2014). 640-646.
- Connolly, T. M., Boyle, E. A., MacArthur, E., Hainey, T., and Boyle, J. M. (2012). A systematic literature review of empirical evidence on computer games and serious games. *Computers & Education*, 59(2), 661–686. doi: 10.1016/j.compedu.2012.03.004
- Dale, Edgar. (1946). *Audio-Visual Methods in Teaching*. New York: The Dryden Press.
- El-Said, M. & Mansour, S. (2008). Game based learning creating a triangle of success: play, interact and learn. *International Journal Intelligent Game and Simulation*, 5(2).
- Felder, R. M. and Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *Journal of College Teaching*, 44.
- Felder, R. M. and Brent, R. (2009). *Active Learning: An Introduction*. Retrieved 26 September 2020 from [http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/ALpaper \(ASQ\).pdf](http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/ALpaper (ASQ).pdf)
- Frossard, F., Barajas, M. and Trifonova, A. (2012). *A Learner-Centred Game-Design Approach. Impacts on teachers' creativity*. In: Digital Education Review, 21, 13-22. [Accessed: 25/05/2014] <http://greav.ub.edu/der>

- Ghazal, S. & Singh, S. (2016). Game-Based Language Learning: Activities for ESL Classes with Limited Access to Technology. *ELT Voices*, 6(4), 1-8.
- Howard-Jones, P., Ott, M., van Leeuwen, T., & De Smedt, B. (2014). The potential relevance of cognitive neuroscience for the development and use of technology-enhanced learning. *Learning, Media and Technology*, 40(2), 1–21. <http://doi.org/10.1080/17439884.2014.919321>
- Jabbar, A. I. A., & Felicia, P. (2015). Gameplay engagement and learning in game-based learning: A systematic review. *Review of Educational Research*, 85(4), 740 – 779. <http://doi.org/10.3102/0034654315577210>
- Matvee, Alexei V.; & Milter, Richard G. (2010, May). An Implementation of Active Learning: Assessing the Effectiveness of the Team Infomercial Assignment. *Innovation in Education and Teaching International*. 47(2) : 201-213.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies or the College Classroom*. San Francisco: Josey-Bass Publishers.
- Michael, E. Moore. (2011). *The basics of game design*. Boca Raton: A K Peters/ CRC Press.
- Moore, Kenneth D. (1994). *Secondary Instructional Method*. (Wm. C. Brown Communication, Inc.: New York.
- Shenker, J. I , Goss, S. A. and Bernstein, D. A. (1996). Instructor's Resource Manual for Psychology: Implementing Active Learning in the Classroom. Retrieved 26 September 2020, from : <http://s.psych/uiuic.edu/~jskenker/active.html>
- Tzuo, P. (2013). Reconceptualizing pedagogical usability of and teachers' roles in computer game-based learning in school. *African Journal of Agricultural Education*, 1(4), 67–77. <http://doi.org/10.5897/ERR11.072>

- Wilson, K. A., Bedwell, W. L. and Lazzara, E. H. (2008). Relationships Between Game Attributes and Learning Outcomes: Review and Research Proposals. *Simulation and Gaming*. 40(2). 217-266. <https://doi.org/10.1177/1046878108321866>
- United Nations. (n.d.). Sustainable Development Goals. Retrieved 6 August 2020, from <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>
- Upside Learning. (2562). *games vs game-based-learning vs gamification*. Retrieved 19 August 2020, from <https://www.upsidelearning.com/custom/infographics/games-vs-gamebased-learning-vs-gamification>.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ณัฐพันธ์ กิตติสิน
 2. รองศาสตราจารย์อิศรา ก้านจักร
 3. รองศาสตราจารย์สถาพร เริงธรรม
 4. รองศาสตราจารย์สุกัญญา เอ็มอัมธรรม
 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฟ้ารุ่ง มีบุตร
 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี รามัญ
 7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิดา กุลสิริสวัสดิ์
 8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา
 9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เศรษฐชัย ชัยสนิท
 10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นรชิต จิรสิทธิ์ธรรม
 11. ดร.ณัฐพล มีแก้ว
 12. ดร.มนต์ชัย ผ่องศิริ
-

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. การเตรียมต้นฉบับ

วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รับบทความทั้งภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ บทความต้องเป็นบทความต้นฉบับ ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใด
มาก่อน โดยรับบทความในรูปแบบบทความวิจัย บทความทั่วไปและบทความหนังสือในด้านมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ แบ่งออกเป็นด้าน**กฎหมาย ปรัชญาและศาสนา การเมืองการปกครอง**
การศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษา วรรณกรรม และสังคมศาสตร์ พิมพ์ด้วยโปรแกรม
Microsoft Word ความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษ ขนาด A4 ไม่รวมเอกสารอ้างอิง พิมพ์
หน้าเดียว 1 คอลัมน์ รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดตัวอักษร 14 เว้นระยะขอบบน
2.6 cm ขอบล่าง 2.4 cm ขอบซ้าย 2.8 cm และขอบขวา 2.6 cm

รายละเอียดตัวอักษรและรูปแบบการพิมพ์

รายการ	ลักษณะตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
ชื่อบทความ	หนา	กลางหน้ากระดาษ	16
ชื่อผู้แต่ง	หนาและเอียง	ชิดขวา	12
ข้อความเชิงอรรถ	ปกติ	ชิดซ้าย	12
หัวข้อใหญ่	หนา	ชิดซ้ายและใส่หมายเลขกำกับ	16
หัวข้อย่อย	หนา	ใส่หมายเลขกำกับ	14
เนื้อหาบทความ	ปกติ	-	14
การเน้นข้อความในบทความ	หนา	-	14
ข้อความในตาราง	ปกติ	-	12
ข้อความอ้างอิงในเนื้อหา	เอียง	-	14

2. วิธีการส่ง

ส่งต้นฉบับเป็นไฟล์ข้อมูล *.doc ไปยัง <https://www.tci-thaijo.org/index.php/KKUJ/index> หรือติดต่อวารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002 เบอร์โทรศัพท์: 043-203177

3. การเรียงลำดับเนื้อหา

- **ชื่อเรื่อง** ควรกระชับและตรงกับเนื้อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

- ชื่อผู้เขียน

1. ระบุชื่อ – นามสกุลจริง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ระบุเชิงอรรถของผู้เขียน ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่งทางวิชาการ สาขาวิชา ภาควิชา คณะ สถาบัน ตามลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทคัดย่อ

1. บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และจำนวนคำไม่เกิน 350 คำ
2. บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทย และจำนวนคำไม่เกิน 350 คำ
3. ท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) ไม่เกิน 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- เนื้อเรื่อง

1. เนื้อเรื่องบทความวิจัยประกอบด้วยหัวข้อตามลำดับคือ: บทนำ วิธีการวิจัย ผลการวิจัยและอภิปราย สรุป กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เอกสารอ้างอิง
2. เนื้อเรื่องบทความทั่วไปประกอบด้วยหัวข้อตามลำดับคือ: บทนำ เนื้อหา สรุป เอกสารอ้างอิง
3. เนื้อเรื่องบทวิจารณ์หนังสือประกอบด้วย: ข้อมูลทางบรรณานุกรม ชื่อผู้วิจารณ์ บทวิจารณ์

- **เอกสารอ้างอิง** การอ้างอิงในบทความในการอ้างอิงแบบนาม-ปี และการเขียนบรรณานุกรมตามแบบ APA Style ในตัวอย่างที่ระบุใน Website ของวารสารอย่างเคร่งครัด จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรโดยเริ่มจากเอกสารภาษาไทย เอกสารภาษาอังกฤษ เอกสารอื่น ๆ และเอกสารที่ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

Instruction to Authors

Authors are advised to follow the following guidance:

1. Manuscripts Preparation

Manuscripts must be typewritten in Thai or English on MS Word format. Manuscripts should not exceed 15 single-space A4 pages (TH SarabunPSK, size 14, with 2.6 cm top margins, 2.4 cm bottom margins, 2.8 cm left margins, and 2.6 cm right margins). Manuscripts should be submitted in the form of research articles, review articles, or book reviews covering the following areas: *Law, Religions and Philosophy, Political Sciences, Public Administration, Education, Geography, History, Language and Literature, and Sociology.*

Table Shown Font Style, Font Structure and Font Size

Items	Font Style	Font Structure	Font Size
Title	Bold	Center	16
Author(s)'s name	Bold, Italic	Right	12
Footnote	Regular	Left	12
Heading	Bold	Left w/numeric order	16
Sub-heading	Bold	Numeric order	14
Body of paper	Regular	-	14
In-text word highlight	Bold	-	14
Word in table, figure	Regular	-	12
In-text word citation	Bold	-	14

2. Manuscripts Submission

Please submit your manuscript at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/KKUJ/index>

For more inquiries, contact:

KKU International Journal of Humanities and Social Sciences
Research Administration Division, Khon Kaen University
Office of the President Building 2, 2nd Floor
Muang, Khon Kaen, 40002
Tel. +66 43 203 177

3. Manuscripts Format

Manuscripts must be organized as follows:

- **Title** should be concise and informative with all capital letters.
- **Author (s)** should be given the full name. Academic rank and complete postal address (es) of affiliation should be listed at the footnote.
- **Abstract and Keywords** should not exceed 350 words containing hard facts such as objectives, methods, and major results. Maximum 5 keywords for indexing should be listed at the end of the abstract.

- **Content Structures**

1. **Research articles** should be structured as follows: *Introduction, Materials and methods, Results and discussion, Conclusion, Acknowledgement (Optional), and References.*

2. **Review articles or articles** should be structured as follows: *Introduction, Body of the paper broken into points as appropriate to the paper, and Conclusion.*

3. **Book reviews** should be structured as follows: *Cataloging of Publication, Author(s)'s name and title*

- **References Citation** In-text citations should follow the name-year system, and references should follow the guidelines of the Publication Manual of the American Psychological Association (APA). Citations and References should be listed by alphabetical order.